

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Ради Платіжної організації
системи електронних платежів
Національного банку України,
протокол від 01 жовтня 2021 року № 10

Із змінами та доповненнями,
внесеними рішенням Ради Платіжної
організації системи електронних платежів
Національного банку України,
протокол від 22 лютого 2022 року № 12

**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТАНДАРТУ ISO 20022 В УКРАЇНІ.
КРЕДИТОВИЙ ПЕРЕКАЗ НА БАЗІ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ
ISO 20022**

Версія 3.1

на 109 сторінках

2022

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

ІСТОРІЯ ЗМІН

Дата	Версія	Опис
18.08.2020	2.1	Публікація для загального обговорення
Травень 2021	3.0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Термінологію документу приведено у відповідність до Проекту Закону України «Про платіжні послуги». 2. Змінено назви окремих повідомлень, а саме: racs.002, rain.013, racs.004, rain.014, samt.055, samt.056. 3. Додано деталізацію ролей Платник, Отримувач, Фактичний платник, Фактичний отримувач. 4. Надано тотожність термінів платіжне повідомлення та платіжна інструкція термінам стандарту ISO0022 5. Уточнено описи бізнес-процесів ініціювання, виконання та підтвердження виконання платіжної інструкції. 6. Уточнено алгоритм надання повідомлень rain.002 та samt.054 у випадку, коли «ініціатор» і «платник» є різними особами. 7. Уточнено опис бізнес-процесу відкликання платіжної інструкції. 8. Скасовано надання rain.014 за позитивного сценарію оброблення. 9. Додано опис застосування samt.025 при відхиленні некоректних samt.029, rain.014. 10. Скасовано надання racs.002 у відповідь на rain.013, rain.014. 11. Визначено, що racs.002 з позитивним статусом може не відправлятися у відповідь на оброблення платіжної інструкції. 12. Відповідно до змін термінології, змінено назви бізнес-моделей щодо відкликання та повернення на бізнес-модель відкликання платіжної інструкції та бізнес-модель повернення коштів. 13. В повідомленні rain.013 дозволено зазначати більше ніж одну платіжну операцію. 14. Додано роз'яснення щодо повідомлень та їх кількості, що відправляються у відповідь на повідомлення samt.056. 15. Додано Додаток 2. Приклади визначення ролей у повідомленнях.
01.10.2021	3.0	Затверджено протоколом Ради СЕП № 10 № В/57-0008/83588.
Лютий 2022	3.1	1. Відредаговано розділ 1.2 Опис бізнес-моделі відкликання платіжної інструкції (приведено у відповідність до норм Закону України «Про платіжні послуги»).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

СКЛАЛИ

Назва підрозділу	ПІБ
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	

ПІДПИСАНО

Назва підрозділу	Посада	ПІБ
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	Директор	Андрій ПОДДЕРЬОГІН
Департамент інформаційних технологій	Директор	Володимир НАГОРНЮК

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

РОЗДІЛ 1.....	5
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПОНЯТТЯ.....	7
3. ОПИС РОЛЕЙ ТА УЧАСНИКІВ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ.....	10
3.1. Бізнес-ролі та учасники.....	10
3.2. Матриця ролей.....	12
РОЗДІЛ 2.....	13
1. БІЗНЕС - МОДЕЛЬ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ, ПОВІДОМЛЕННЯ ISO 20022, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В БІЗНЕС-МОДЕЛІ, ТА КАТАЛОГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.....	13
1.1. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЗДІЙСНЕННЯ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ.....	18
1.1.1. Оглядовий рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями під час кредитового переказу коштів з ініціативи платника.....	18
1.1.1.1. <i>Опис бізнес-процесів при ініціюванні платіжної інструкції на переказ коштів.....</i>	23
1.1.1.2. <i>Опис бізнес-процесів при виконанні платіжної інструкції на переказ коштів.....</i>	34
1.1.1.3. <i>Опис бізнес-процесів при підтвердженні виконання платіжної інструкції на переказ коштів.....</i>	41
1.1.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями під час переказу коштів з ініціативи платника.....	47
1.1.3. <i>Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при переказі коштів.....</i>	51
1.2. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ВІДКЛИКАННЯ ПЛАТІЖНОЇ ІНСТРУКЦІЇ.....	70
1.2.1. Оглядовий рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.....	70
1.2.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.....	79
1.2.3. <i>Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.....</i>	80
1.3. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПОВЕРНЕННЯ КОШТІВ.....	82
1.3.1. Оглядовий рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.....	82
1.3.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.....	97
1.3.3. <i>Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.....</i>	99
ДОДАТКИ.....	107
Додаток 1. Рекомендації до застосування елементів реквізитів у повідомленнях.....	107
Додаток 2. Приклади визначення ролей у повідомленнях.....	108

РОЗДІЛ 1

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Методологія стандарту ISO 20022

ISO 20022 – стандарт і методологія створення описів бізнес-процесів, що супроводжуються обміном електронними фінансовими повідомленнями, та проектування схем і форматів цих повідомлень.

Його можна розглядати як «фінансове есперанто», універсальну мову взаємодії різних автоматизованих систем учасників фінансових і торгових ринків.

Методологія передбачає проектування технологічно нейтральних схем обміну і форматів електронних повідомлень, що забезпечує високий рівень операційної сумісності між автоматизованими системами, які обробляють різні повідомлення, спроектовані за методологією ISO 20022.

Основою в ISO 20022 є не сукупність форматів і правил обміну електронними повідомленнями, а **методологія розроблення стандартів** – формалізованого опису бізнес-процесів, їх елементів і схем взаємодії елементів у ході виконання бізнес-процесу.

Результатом застосування методології ISO 20022 є побудова формалізованого опису бізнес-процесів і отримання форматів та схем обміну електронними повідомленнями, що забезпечують реалізацію бізнес-процесів.

Даний підхід дозволяє також оптимізувати процес супроводу отриманої моделі і успішно координувати подальший розвиток області, що моделюється.

Стандартизація обміну інформаційними повідомленнями.

Методологія ISO 20022, що застосовується для стандартизації обміну інформаційними повідомленнями при наданні фінансових послуг, заснована на послідовному застосуванні методу моделювання.

За методологією ISO 20022 моделювання проводиться шляхом структуризації об'єктів стандартизації та даних про них за принципом «зверху вниз» або «від загального – до конкретного». При моделюванні виділяються чотири етапи, що відображають наступні чотири різних рівня абстрактності:

- Оглядовий рівень *Scope Level*

Визначення області застосування, бізнес-процесів і ролей учасників

- Концептуальний рівень *Conceptual Level*

Опис бізнес-процесів інформаційного обміну та алгоритмів взаємодії учасників, сценаріїв моделі, складу повідомлень і послідовності їх передачі при виконанні платіжних операцій, визначення відповідних учасників і ролей.

- Логічний рівень *Logical Level*

Створення точного опису повідомлень без прив'язки до технології

- Фізичний рівень *Physical Level*

Створення точного опису повідомлень по технології, що може бути використана для реалізації.

Моделі Оглядового і Концептуального рівнів у різному ступені деталізації відображають об'єкти і процеси, їх взаємодію між собою, потреби в інформаційному обміні.

Моделі рівнів Логічного і Фізичного дають повний і точний опис процесів інформаційного обміну і складових цих процесів – повідомлень і послідовностей передачі повідомлень різного виду.

Моделі Оглядового, Концептуального і Логічного рівнів використовуються для виконуваних людиною аналізу і вивчення процесів обміну інформацією у відповідній області застосування. Моделі Фізичного рівня використовуються для створення систем обміну фінансовими повідомленнями, відповідними до ISO 20022, в конкретних платіжних системах, у рамках фінансових інститутів або окремих структур фінансових ринків.

Даний документ передбачає розділи опису моделі кредитового переказу на Оглядовому, Концептуальному і Логічному рівнях з метою розроблення електронних платіжних документів та фінансових повідомлень, створених відповідно до методології ISO 20022 для платіжної інфраструктури України.

В документі описуються процеси, які можуть відбуватися на рівнях «клієнт-агент» та «агент-агент».

Рівень «клієнт-агент» - це обмін повідомленнями між клієнтом та агентом, який обслуговує рахунок клієнта, та проведення платіжних операцій безпосередньо за рахунком клієнта.

Рівень «агент-агент» - це обмін повідомленнями між агентами/платіжною системою та проведення платіжних операцій, в тому числі клієнтів, за рахунками, що відкриваються одним агентом іншому агенту.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПОНЯТТЯ.

В документі використовуються терміни відповідно до законодавства України¹ та методології стандарту ISO 20022.

Термін	Визначення терміну
Агент Agent	Фінансова установа, яка на законних підставах має право вести рахунки клієнтів, а саме банк та небанківський надавач платіжних послуг, який відповідно до законодавства отримав право на відкриття та ведення рахунків клієнтів.
Агент платника Debtor Agent	Агент - фінансова установа, яка обслуговує рахунок платника.
Агент отримувача Creditor Agent	Агент - фінансова установа, яка обслуговує рахунок отримувача коштів.
Агент платника/отримувача	Агент – фінансова установа, яка обслуговує і рахунок платника і рахунок отримувача.
Інструктуючий агент Instructing Agent	Агент - фінансова установа, яка передає повідомлення наступному агенту/платіжній системі в ланцюгу, що задіяні у здійсненні кредитового переказу.
Бізнес-модель Business Model	Опис бізнес-ролей, учасників, бізнес-процесів та порядку обміну електронними повідомленнями ISO 20022.
Бізнес-роль	Роль, яку виконує суб'єкт в конкретному бізнес-процесі, а саме це сукупність ролей, об'єднаних спільними функціями.
Бізнес-процес Business Process	Сукупність послідовних дій суб'єктів у рамках бізнес-моделі.
Ініціатор Initiating Party	Ініціатор – сторона, яка на законних підставах ініціює платіжну операцію шляхом формування та/або подання відповідної платіжної інструкції, в тому числі із застосуванням платіжного інструменту.
Отримувач Creditor	Особа, на рахунок якої зараховується сума платіжної операції або яка отримує суму платіжної операції в готівковій формі. <i>Примітка. Термін отримувач, визначений законодавством України, з точки зору ISO 20022 може поділитися на два терміни: отримувач (Creditor) та фактичний отримувач (Ultimate Creditor).</i>

¹ Адаптовано до норм Закону України «Про платіжні послуги»

<p>Платник Debtor</p>	<p>Особа, з рахунку якої ініціюється платіжна операція на підставі платіжної інструкції або яка ініціює платіжну операцію шляхом подання/формування платіжної інструкції разом із відповідною сумою готівкових коштів.</p> <p><i>Примітка. Термін платник, визначений законодавством України, з точки зору ISO 20022 може поділятися на два терміни: платник (Debtor) та фактичний платник (Ultimate Debtor).</i></p>
<p>Проінструктований агент Instructed Agent</p>	<p>Агент - фінансова установа, яка виконує повідомлення за вимогою попереднього в ланцюгу агента/платіжної системи, що задіяні у здійсненні кредитового переказу.</p>
<p>Попередньоінструктуючий агент Previous Instructing Agent</p>	<p>Агент - фінансова установа, яка першою з'являється в ланцюгу безпосередньо перед інструктуючим агентом. Фінансова установа, яка передає повідомлення наступній фінансовій установі в ланцюгу, яка задіяна у здійсненні кредитового переказу.</p>
<p>Посередник Intermediary Agent</p>	<p>Агент - фінансова установа, яка знаходиться між агентом платника та агентом отримувача в ланцюгу установ, які задіяні у здійсненні кредитового переказу. Для виконання кредитового переказу можуть бути вказані декілька посередників.</p>
<p>Повідомлення (Електронне повідомлення)</p>	<p>Структуровані дані в електронному вигляді, які формуються, передаються та обробляються учасниками платіжної інфраструктури України на основі методології міжнародного стандарту ISO 20022.</p>
<p>Платіжна інструкція Payment instruction</p>	<p>Розпорядження ініціатора надавачу платіжних послуг щодо виконання платіжної операції.</p>
<p>Платіжна операція Payment transaction</p>	<p>Будь-яке внесення, переказ або зняття коштів незалежно від правовідносин між платником і отримувачем, що є підставою для цього.</p>
<p>Сторона, яка отримує запит на здійснення платіжної операції Debtor receiving party</p>	<p>Платник, який отримує запит на здійснення платіжної операції.</p>

<p>Сторона, яка ініціює запит на здійснення платіжної операції Creditor Sending Party</p>	<p>Отримувач, стягувач або особа, яка від імені отримувача ініціює запит на здійснення платіжної операції.</p> <p>Ініціатор запиту – сторона, яка ініціює запит на здійснення платіжної операції, а саме отримувач, стягувач або особа, яка ініціює запит на здійснення платіжної операції від імені отримувача.</p>
<p>Сторона Party</p>	<p>Юридична особа, яка не є фінансовою установою або фізична особа, яка задіяна в процесі виконання кредитового переказу коштів, ініціації платіжної операції.</p>
<p>Сторона, яка направляє повідомлення <u>Assigner</u></p>	<p>Відправник запиту.</p>
<p>Сторона, яка створює повідомлення Originator</p>	<p>Автор повідомлення.</p>
<p>Уповноважена сторона-отримувач повідомлення <u>Assignee</u></p>	<p>Отримувач запиту.</p>
<p>Учасник (роль) Participant</p>	<p>Суб'єкт, який виконує бізнес-роль в конкретному бізнес-процесі, а саме виокремлені дії, обов'язки та повноваження, що виконуються в рамках бізнес-процесу.</p>
<p>Фактичний отримувач Ultimate Creditor</p>	<p>Особа, якій повинні бути зараховані/виплачені кошти отримувачем (і яка не є власником рахунку, що кредитується).</p>
<p>Фактичний платник Ultimate Debtor</p>	<p>Особа, грошові зобов'язання якої виконуються платником, шляхом здійснення переказу з рахунку платника, що дебетується.</p>

Крім термінів, які зазначені в таблиці, у документах ISO 20022 логічного та фізичного рівнів (специфікаціях та структурах повідомлень) можуть вживатися терміни: платіж (payment) та трансація (transaction), які тотожні відповідно до змісту тексту, термінам платіжна операція та платіжна інструкція.

ОПИС РОЛЕЙ ТА УЧАСНИКІВ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ.

3.1. Бізнес-ролі та учасники.

В бізнес-моделі кредитового переказу (моделі) існує 3 бізнес-ролі:

FI – Financial Institution – агент (фінансова установа).

P – Party – фізична особа або юридична особа, яка не є фінансовою установою (клієнт).

CS – Clearing System – платіжна система.

У бізнес-моделі кредитового переказу (моделі) задіяні наступні учасники (ролі):

Debtor – Платник

Creditor – Отримувач

Initiating Party – Ініціатор

Ultimate Debtor – Фактичний платник

Ultimate Creditor – Фактичний отримувач

Debtor Agent – Агент платника

Creditor Agent – Агент отримувача

Instructing Agent – Інструктуючий агент

Instructed Agent – Проінструктований агент

Previous Instructing Agent – Попередньоінструктуючий агент

Intermediary Agent – Посередник

Assigner – Сторона, яка направляє повідомлення

Assignee – Уповноважена сторона-отримувач повідомлення

Originator – Сторона, яка створює повідомлення

Примітка.

Термін платник, визначений законодавством України, з точки зору ISO 20022 може поділятися на два терміни: платник (Debtor) та фактичний платник (Ultimate Debtor).

Якщо платник і фактичний платник — це одна і та ж особа, то в платіжній інструкції вказується лише платник (Debtor), а якщо це різні особи, то в платіжній інструкції вказується і платник (Debtor), і фактичний платник (Ultimate Debtor).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

10

B/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

Термін отримувач, визначений законодавством України, з точки зору ISO 20022 може поділятися на два терміни: отримувач (Creditor) та фактичний отримувач (Ultimate Creditor).

Якщо отримувач і фактичний отримувач — це одна і та ж особа, то в платіжній інструкції вказується лише отримувач (Creditor), а якщо це різні особи, то в платіжній інструкції вказується і отримувач (Creditor), і фактичний отримувач (Ultimate Creditor).

На рисунках та схемах, що наведені нижче, ролі ініціатора і платника не відокремлені. Якщо ініціатор і платник є різними особами, то при обміні повідомленнями агент платника має керуватися таким:

- повідомлення, що відносяться до статусів оброблення і статусів – відповідей на запити, надсилаються ініціатору. Додатково, у разі наявності відповідного договору, ці повідомлення можуть дублюватися платнику.*
- повідомлення, що відносяться до звітів, надсилаються платнику.*

Повідомлення «Запит на здійснення платіжної операції» надсилається платнику, якщо інше не встановлено договірними відносинами між платником та агентом платника та/або нормами законодавства.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

3.2. Матриця ролей.

Матриця ролей в ланцюгу учасників, які задіяні у здійсненні кредитового переказу, ініційованого клієнтом *

Платіжна інструкція/повідомлення	Клієнт 1	Агент А	Агент В	Агент С	Платіжна система	Агент Д	Агент Е	Агент Ф	Клієнт 2
rain.001	Платник/Ініціатор	Агент Платника	Посередник 1	Посередник 2	Платіжна система	Посередник 3	Інструкція для наступного <u>Агента</u>	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(1)	Платник/Ініціатор	Агент Платника/ <u>Інструктуючий Агент</u>	Проінструктований Агент	Посередник 1	Платіжна система	Посередник 2	Посередник 3	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(2)	Платник/Ініціатор	Агент Платника	<u>Інструктуючий Агент</u>	Проінструктований Агент	Платіжна система	Посередник 1	Посередник 2	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(3)	Платник/Ініціатор	Агент Платника	Попередньо <u>інструктуючий Агент 1</u>	<u>Інструктуючий Агент</u>	Платіжна система	Проінструктований Агент	Посередник 1	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(4)	Платник/Ініціатор	Агент Платника	Попередньо <u>інструктуючий Агент 1</u>	<u>Інструктуючий Агент</u>	Платіжна система	Проінструктований Агент	Посередник 1	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(5)	Платник/Ініціатор	Агент Платника	Попередньо <u>інструктуючий Агент 1</u>	Попередньо <u>інструктуючий Агент 2</u>	Платіжна система	<u>Інструктуючий Агент</u>	Проінструктований Агент	Агент Отримувача	Отримувач
pacs.008(6)	Платник/Ініціатор	Агент Платника	Попередньо <u>інструктуючий Агент 1</u>	Попередньо <u>інструктуючий Агент 2</u>	Платіжна система	Попередньо <u>інструктуючий Агент 3</u>	<u>Інструктуючий Агент</u>	Агент Отримувача/ Проінструктований Агент	Отримувач
camt.054	-	-	-	-	-	-	-	Агент Отримувача	Отримувач

* Ролі учасників за наявності максимально задіяних посередників в процесі виконання кредитового переказу.

РОЗДІЛ 2.

1. БІЗНЕС - МОДЕЛЬ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ, ПОВІДОМЛЕННЯ ISO 20022, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В БІЗНЕС-МОДЕЛІ, ТА КАТАЛОГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.

В області розгляду бізнес-моделі кредитового переказу: платіжні операції, що здійснюються в національній валюті на території України (за винятком переказів з використанням банківських платіжних карток, обіг яких підпорядковується іншій області стандарту ISO 20022).

Кредитовий переказ (далі – переказ) коштів з ініціативи платника складається з наступних можливих бізнес-моделей:

I. Переказ коштів включає наступні процеси:

- Ініціювання платіжної інструкції (шляхом формування та надсилання електронного повідомлення) на переказ коштів (рівень «клієнт - агент») включає наступні основні підпроцеси:
 - запит на здійснення платіжної операції (не є обов'язковим);
 - формування платіжного повідомлення, яке містить платіжні інструкції на рівні «клієнт - агент»;
 - акцепт платіжної інструкції на рівні «клієнт - агент»;
 - проведення платіжної операції на рівні «клієнт - агент»;
 - підготовка платіжного повідомлення, яке містить платіжні інструкції на рівні «агент - агент».
- Виконання платіжної інструкції на переказ коштів (рівень «агент – агент»).
- Підтвердження виконання платіжної інструкції на переказ коштів (рівень «агент - агент»/ «клієнт - агент» / «агент - клієнт») (надання звітів та статусів і запитів на звіти).

II. Відкликання платіжної інструкції.

Модель обміну повідомленнями між учасниками при відкликанні платіжної інструкції з ініціативи платника / ініціатора включає наступні процеси:

- Відкликання платіжної інструкції;
- Авторизація відкликання платіжної інструкції;
- Звіт щодо статусу відкликання платіжної інструкції.

III. Повернення коштів.

Модель обміну повідомленнями між учасниками при поверненні коштів використовується для повернення коштів за раніше успішно виконаною помилковою/неналежною платіжною операцією та в інших випадках відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України, та може включати наступні процеси:

- Ініціювання повернення коштів;
- Повернення коштів;
- Підтвердження виконання повернення коштів.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

**Повідомлення ISO 2022, які використовуються в
бізнес-моделі кредитового переказу.**

Код	Оригінальна назва повідомлення	Назва повідомлення	Використання повідомлення в межах інструменту описаного в цьому документі
pain.001	CustomerCreditTransferInitiation	Ініціювання платіжної інструкції клієнтом	Відправлення клієнтом платіжного повідомлення, яке містить платіжну інструкцію клієнта. Платіжне повідомлення, сформоване клієнтом, може містити одну або більше ніж одну платіжну інструкцію. Також, платіжне повідомлення (pain.001) може містити платіжні інструкції, адресовані більше ніж на одного агента, що обслуговує рахунки отримувачів.
pain.002	CustomerPaymentStatusReport	Звіт про статус платіжної інструкції/повідомлення клієнта	Відправлення агентом клієнту звіту про статус.
pain.013	CreditorPaymentActivationRequest	Запит на здійснення платіжної операції	Відправлення отримувачем запиту на здійснення платіжної операції. Повідомлення може містити запит, як на одну платіжну операцію, так і на декілька платіжних операцій, які сформовані на одного агента, який обслуговує рахунки платників.
pain.014	CreditorPaymentActivationRequestStatusReport	Звіт про статус запиту на здійснення платіжної операції	Відправлення платником/агентом звіту про негативний статус запиту на здійснення платіжної операції.
pacs.002	FIToFIPaymentStatusReport	Звіт про статус на рівні агентів	Відправлення агентом агенту звіту про статус платіжного повідомлення/платіжної інструкції
pacs.004	PaymentReturn	Повернення коштів	Відправлення агентом платіжного повідомлення, яке містить платіжну інструкцію на повернення коштів. Платіжне повідомлення може містити одну або більше ніж одну платіжну інструкцію, за умови, що ці платіжні інструкції містилися в одному платіжному повідомленні на переказ коштів.

Код	Оригінальна назва повідомлення	Назва повідомлення	Використання повідомлення в межах інструменту описаного в цьому документі
pacs.008	FItoFICustomerCreditTransfer	Кредитовий переказ коштів клієнта на рівні агентів	Відправлення платіжного повідомлення агента на виконання платіжної інструкції клієнта. Платіжне повідомлення може містити одну або більше ніж одну платіжну інструкцію. Платіжне повідомлення (pacs.008) може містити платіжні інструкції, адресовані лише на одного агента, який обслуговує рахунки отримувачів.
pacs.009	FinancialInstitutionCreditTransfer	Кредитовий переказ коштів агента на рівні агентів	Відправлення платіжного повідомлення агента на виконання платіжної інструкції агента. Платіжне повідомлення може містити одну або більше ніж одну платіжну інструкцію. Платіжне повідомлення (pacs.009) може містити платіжні інструкції, адресовані лише на одного агента отримувача.
camt.052	BankToCustomerAccountReport	Звіт за рахунком	Відправлення клієнту / агенту звіту (проміжної виписки) за рахунком.
camt.053	BankToCustomerStatement	Виписка за рахунком	Відправлення клієнту / агенту виписки за рахунком.
camt.054	BankToCustomerDebitCreditNotification	Повідомлення про зарахування / списання коштів з рахунку	Відправлення клієнту / агенту підтвердження про зарахування / списання коштів з рахунку.
camt.060	AccountReportingRequest	Запит на створення звіту або виписки за рахунком або повідомлення про зарахування / списання коштів з рахунку	Відправлення клієнтом / агентом запиту на отримання Звіту за рахунком (camt.052), Виписки за рахунком (camt.053) або Повідомлення про зарахування / списання коштів з рахунку (camt.054).
camt.029	ResolutionOfInvestigation	Звіт щодо статусу розслідування	Відправлення клієнту / агенту звіту щодо статусу відкриття платіжної інструкції. Звіт надається за одною або більше ніж одною платіжною інструкцією.

Код	Оригінальна назва повідомлення	Назва повідомлення	Використання повідомлення в межах інструменту описаного в цьому документі
camt.055	CustomerPaymentCancellationRequest	Запит на відкликання на рівні «клієнт-агент»	Відправлення клієнтом запити на відкликання платіжної інструкції. Повідомлення може містити запит на відкликання одної або більше ніж одної платіжної інструкції, за умови, що ці платіжні інструкції містилися в одному платіжному повідомленні на переказ коштів.
camt.025	Receipt	Квитанція	Відправлення агентом квитанції про відхилення отриманого повідомлення.

Повідомлення підрозділяються на:

- 1) Платіжні повідомлення (rain.001, расс.004, расс.008, расс.009). *Може містити одну або більше ніж одну платіжну інструкцію;*
- 2) Статуси оброблення (rain.002, расс.002);
- 3) Запити (rain.013, camt.060, camt.055);
- 4) Статуси - відповіді на запити (rain.014, camt.029);
- 5) Звіти (camt.052, camt.053, camt.054);
- 6) Квитанції (camt.025).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

1.1. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЗДІЙСНЕННЯ КРЕДИТОВОГО ПЕРЕКАЗУ.

1.1.1. Оглядний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями під час кредитового переказу коштів з ініціативи платника.

Бізнес-модель обміну повідомленнями між учасниками при переказі коштів з ініціативи платника передбачає як позитивне, так і негативне завершення всіх видів процедур переказу коштів і включає в себе наступні процеси:

- ініціювання платіжної інструкції на переказ коштів;
- виконання платіжної інструкції на переказ коштів;
- підтвердження виконання платіжної інструкції на переказ коштів.

Процесу ініціювання платіжної інструкції на переказ коштів може передувати підпроцес запит отримувача на здійснення платіжної операції платником.

Послідовність дій в бізнес-моделі з урахуванням задіяних в ній процесів і ролей приведена на Рисунку 1 та Рисунку 2.

Рисунок 1. Послідовність дій в бізнес-моделі з урахуванням задіяних в ній процесів і ролей під час переказу коштів з ініціативи платника.

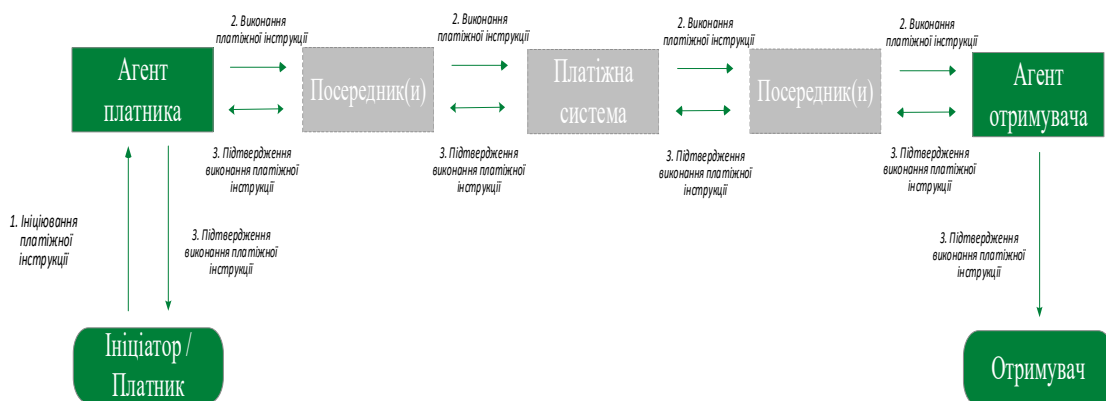
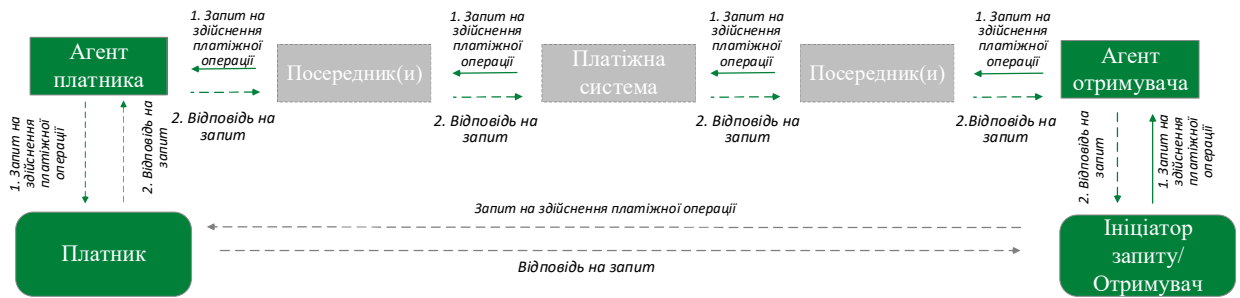
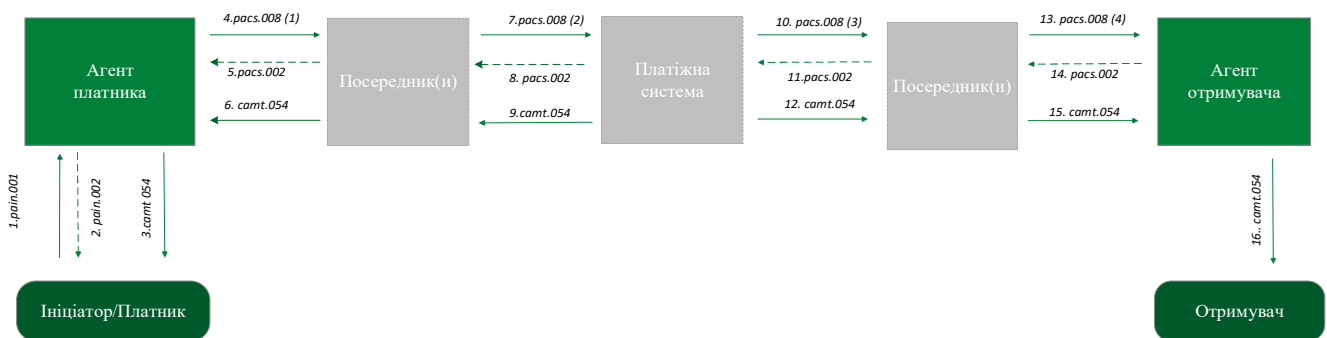

Рисунок 2. Послідовність дій в бізнес-моделі з урахуванням задіяних процесів і ролей при запиті на здійснення платіжної операції платником.

Послідовність дій в бізнес-моделі обміну повідомленнями зображено на Рисунку 3, Рисунку 4 та Рисунку 5.

Рисунок 3. Бізнес-модель обміну повідомленнями під час переказу коштів з ініціативи платника.

Ініціатор/платник формує платіжне повідомлення (rain.001), яке містить платіжні інструкції, та направляє його агенту, який обслуговує рахунок платника. Коректні платіжні інструкції, які містяться в платіжному повідомленні (rain.001), агент платника приймає до виконання, і на підставі договірних відносин може повідомляти або не повідомляти ініціатора/платника про це повідомленням (rain.002) з позитивним статусом. Некоректні платіжні інструкції агент платника відхиляє повідомленням (rain.002) з негативним статусом.

Агент платника на підставі прийнятих до виконання платіжних інструкцій, зазначених в платіжному повідомленні (rain.001), формує платіжне повідомлення на виконання платіжних інструкцій клієнта на рівні агентів (pacs.008) та направляє його

до агента, що обслуговує отримувача, безпосередньо або через платіжну систему, та/або через ланцюг посередників.

У разі наявності у агента платника відповідних повноважень щодо здійснення платіжної операції від імені платника, агент платника самостійно формує платіжне повідомлення (рас.008). У цьому разі етап формування платіжного повідомлення (pain.001) відсутній.

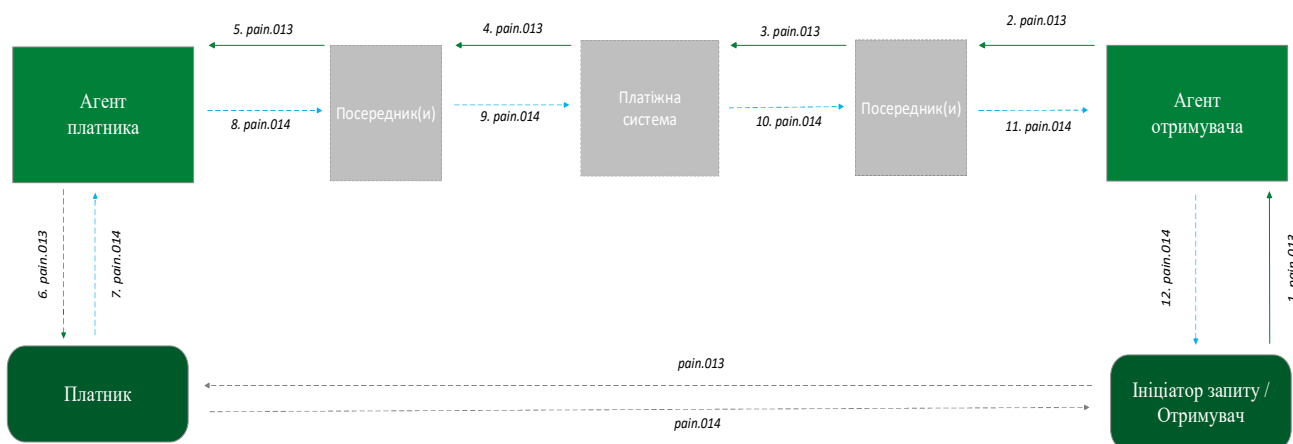
Платіжна система/посередники/агент отримувача здійснюють процедури приймання до виконання та послідуячого виконання коректних платіжних інструкцій, що містяться в платіжних повідомленнях, на рівні агентів.

Агент отримувача/платіжна система/посередники, що задіяні у ланцюгу виконання платіжних інструкцій, повідомляють один одного та агента платника про статус платіжного повідомлення та/або платіжних інструкцій, що містяться в платіжному повідомленні, надсилаючи звіт про статус на рівні агентів (рас.002). Це повідомлення з негативним статусом надсилається обов'язково, а з позитивним статусом може не надсилатися.

Для підтвердження виконання платіжної інструкції, відповідно до умов укладених договорів між платником та агентом, що його обслуговує, агент направляє платнику повідомлення про зарахування / списання коштів з рахунку (самт.054).

Примітка: Платіжна система/посередник/агент отримувача, відповідно до укладених договорів, у разі виконання всіх платіжних інструкцій, зазначених в платіжному повідомленні (рас.008 або рас.009), та надсилання повідомлення про зарахування/списання коштів з рахунку (самт.054), може у відповідь не надсилати повідомлення (рас.002) з позитивним статусом.

Рисунок 4. Бізнес-модель проходження запиту отримувача на здійснення платіжної операції платником.

Ініціатор запити/отримувач направляє платнику безпосередньо або через ланцюг агентів запит на здійснення платіжної операції (rain.013). Після отримання запити на здійснення платіжної операції, платник (у разі незгоди) може направляти ініціатору запити/отримувачу негативний результат розгляду цього запити у вигляді звіту про статус запити на здійснення платіжної операції (rain.014) з негативним статусом.

Направлення звіту про статус запити на здійснення платіжної операції (rain.014) не є обов'язковим, і може взагалі не надсилатися.

Позитивне виконання запити на здійснення платіжної операції (rain.013):

- ✓ платник формує платіжне повідомлення (rain.001) та направляє його агенту платника (далі виконуються дії, зображені на Рисунку 3);
- ✓ агент платника на підставі договору із платником формує платіжне повідомлення (pacs.008) (далі виконуються дії, зображені на Рисунку 3).

При позитивному виконанні запити на здійснення платіжної операції повідомлення rain.014 не формується.

Рисунок 5. Бізнес-модель ініціювання, виконання та підтвердження виконання платіжної інструкції за умови, що агент платника одночасно є агентом отримувача.

Платник ініціює платіжну(-ні) інструкцію(-ї) шляхом формування платіжного повідомлення (rain.001) та направляє це повідомлення агенту платника. Коректну(-ні) платіжну(-ні) інструкцію(-ї), що міститься(-ються) в платіжному повідомленні (rain.001), агент платника приймає до виконання і на підставі договірних відносин може повідомляти або не повідомляти платника про це повідомленням (rain.002) з позитивним статусом. Некоректну(-ні) платіжну(-ні) інструкцію(-ї) агент відхиляє повідомленням (rain.002) з негативним статусом.

Агент платника/отримувача виконує платіжну(-ні) інструкцію(-ї), що міститься в платіжному повідомленні (rain.001), та повідомляє платника та отримувача про списання/зарахування коштів (samt.054).

Примітка. Якщо повідомлення (rain.001) формує і надсилає ініціатор, який не є платником, то повідомлення (rain.002) у відповідь агентом платника надсилається ініціатору, а повідомлення (samt.054) – платнику.

Якщо агент платника є одночасно і агентом отримувача, то під терміном агент платника розуміється агент платника/отримувача.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

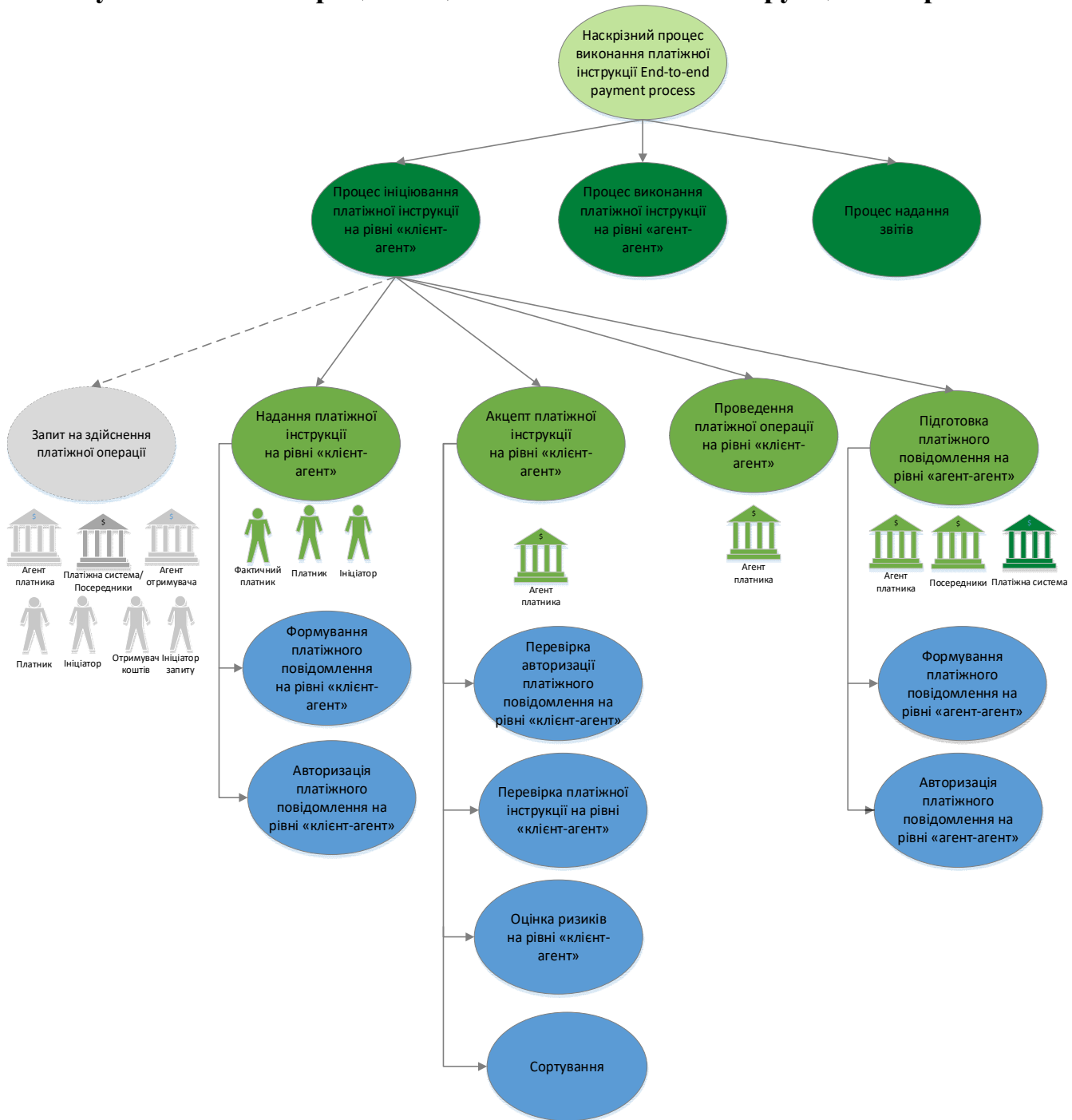
В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

1.1.1.1. Опис бізнес-процесів при ініціюванні платіжної інструкції на переказ коштів.

Схема бізнес-процесу, що відображає складові підпроцеси верхнього рівня, зображена на Рисунку 6.

Рисунок 6. Бізнес-процес ініціювання платіжної інструкції на переказ коштів.

А. Запит на здійснення платіжної операції

Визначення	Сторона, яка має отримати кошти (отримувач, ініціатор запиту), направляє стороні, яка повинна здійснити платіжну операцію (платнику), запит на здійснення платіжної операції, безпосередньо або через ланцюг агентів.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про відправлення запиту на здійснення платіжної операції платнику.
Передумова	Наявність підстави для здійснення платіжної операції.
Результат	Отримувач/ініціатор запиту направив платнику повідомлення «Запит на здійснення платіжної операції».

Б. Надання платіжної інструкції на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Сторона, яка ініціює платіжну інструкцію (ініціатор/платник), доручає агенту платника здійснити платіжну операцію.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про здійснення платіжної операції.
Передумова	Наявність необхідної інформації, що дозволяє здійснити платіжну операцію.
Результат	Ініціатор/платник сформував і направив агенту платника повідомлення «Ініціювання платіжної інструкції клієнтом».

Б.1 Формування платіжного повідомлення на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Ініціатор/платник формує повідомлення, яке містить платіжну(-ні) інструкцію(-їі).
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про здійснення платіжної операції.
Передумова	Дії, що призвели до наявності у платника грошового зобов'язання, яке виникло на підставі законодавства, договору, контракту, вимоги, угоди, рахунку-фактури, накладної, розпорядження, власного бажання, запиту на здійснення платіжної операції, тощо.
Результат	Платіжне повідомлення сформовано.

Б.2 Авторизація платіжного повідомлення на рівні «клієнт - агент»

Визначення Авторизація платіжного повідомлення, що сформував ініціатор/платник.

(Авторизація здійснюється згідно наявних засобів захисту інформації та засобів здійснення авторизації).

Подія, яка ініціює процес Формування платіжного повідомлення (особою або системою).

Передумова Виконаний процес формування платіжного повідомлення і очікується його авторизація.

Результат Платіжне повідомлення авторизоване.

В. Акцепт платіжної інструкції на рівні «клієнт - агент»

Визначення Акцепт платіжної інструкції включає в себе здійснення агентом платника ряду перевірочних процедур, а саме перевірку авторизації, перевірку платіжної інструкції і процес оцінки ризиків.

Подія, яка ініціює процес Отримання платіжного повідомлення.

Передумова Визначені критерії здійснення перевірочних процедур.

Результат Платіжна інструкція акцептована або відхилена.

В.1 Перевірка авторизації платіжного повідомлення на рівні «клієнт - агент»

Визначення Агент платника перевіряє, чи має право ініціатор/платник подавати платіжну інструкцію, виходячи з параметрів авторизації, заданих в профілі клієнта.

Подія, яка ініціює процес Отримання платіжного повідомлення.

Передумова Проходження процедури авторизації.

Результат Платіжне повідомлення авторизоване або не авторизоване.

В.2 Перевірка платіжної інструкції на рівні «клієнт - агент»

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

Визначення	Синтаксична перевірка з метою подальшого оброблення платіжної(-них) інструкції(-ій).
Подія, яка ініціює процес	Отримання авторизованого платіжного повідомлення.
Передумова	Агент платника отримав платіжне повідомлення, яке містить платіжну(-ні) інструкцію(-ії) і виконав необхідну перевірку авторизації.
Результат	Платіжна(-ні) інструкція(-ії), що міститься(-ються) в платіжному повідомленні, допущена(-ні) до оцінки ризиків або відхилена(-ні).

В.3 Оцінка ризиків на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Необхідність контролю ризиків для подальшого оброблення та виконання платіжної(-них) інструкції(-ій). Це може бути «оцінка статичного ризику» (наприклад, перевірка наявності арешту коштів, перевірка відповідно до правил фінансового моніторингу, тощо) і «оцінка динамічного ризику» (наприклад, перевірка наявності коштів на рахунку для виконання платіжної операції, перевірка лімітів, тощо).
Подія, яка ініціює процес	Отримання платіжної(-них) інструкції(-ій), що міститься(-ються) в платіжному повідомленні, з позитивним результатом перевірки.
Передумова	Платіжна(-ні) інструкція(-ії) пройшла(-ли) перевірку і встановлено вимогу оцінки ризику.
Результат	Платіжна(-ні) інструкція(-ії) відповідає(-ють) оцінці ризиків і буде(-дуть) виконана(-ні) або відхилена(-ні). У разі, якщо платіжне повідомлення містить декілька платіжних інструкцій, сформованих на різних агентів отримувачів, то таке платіжне повідомлення буде допущене до сортування або відхилене.

В.4 Сортування на рівні «клієнт – агент»

Визначення	Агент платника встановлює агентів отримувачів, зазначених у платіжних інструкціях клієнта, та здійснює сортування платіжних інструкцій на кожного
------------	---

окремого агента отримувача (одне повідомлення на одного агента отримувача).

Подія, яка ініціює процес	Платіжне повідомлення клієнта прийнято для сортування.
Передумова	Позитивний результат проходження перевірки оцінки ризиків.
Результат	Платіжна(-ні) інструкція(-ії) буде(-дуть) виконана(-ні) і передана(-ні) для подальшого виконання на рівні агентів.

Г. Проведення платіжної операції на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Агент платника здійснює виконання платіжної операції, що зазначена в платіжній інструкції: переказ коштів з рахунку платника на рахунок отримувача (сценарій в одному агенті) / з рахунку платника на рахунок агента платника (сценарій в різних агентах).
Подія, яка ініціює процес	Дата виконання платіжної операції.
Передумова	Наявність акцептованої платіжної інструкції.
Результат	Перехід права власності на кошти від платника до отримувача (сценарій в одному агенті) / від платника до агента платника.

Д. Підготовка платіжного повідомлення на рівні «агент - агент» (сценарій в різних фінансових установах)

Визначення	Агент платника готує платіжне повідомлення, яке містить платіжну(-ні) інструкцію(-ії), агенту отримувача або платіжній системі або посереднику для подальшого оброблення на рівні «агент – агент».
Подія, яка ініціює процес	Настання дати виконання платіжної операції.
Передумова	Наступна отримуюча платіжну інструкцію сторона не є клієнтом агента платника.
Результат	Агент платника направив платіжній системі/посереднику або агенту отримувача платіжне повідомлення «Кредитовий переказ коштів клієнта на

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

27

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

рівні агентів» або «Кредитовий переказ коштів агента на рівні агентів».

Д.1 Формування платіжного повідомлення на рівні «агент-агент»

Визначення	Агент платника формує платіжне повідомлення на рівні «агент-агент».
Подія, яка ініціює процес	Агентом платника прийнято рішення про здійснення платіжної операції (особою або системою).
Передумова	Наявність акцептованої платіжної інструкції ініціатора або дії, що призводять до наявності у агента платника зобов'язання, яке виникло на підставі договору, угоди.
Результат	Платіжне повідомлення на рівні «агент-агент» сформовано.

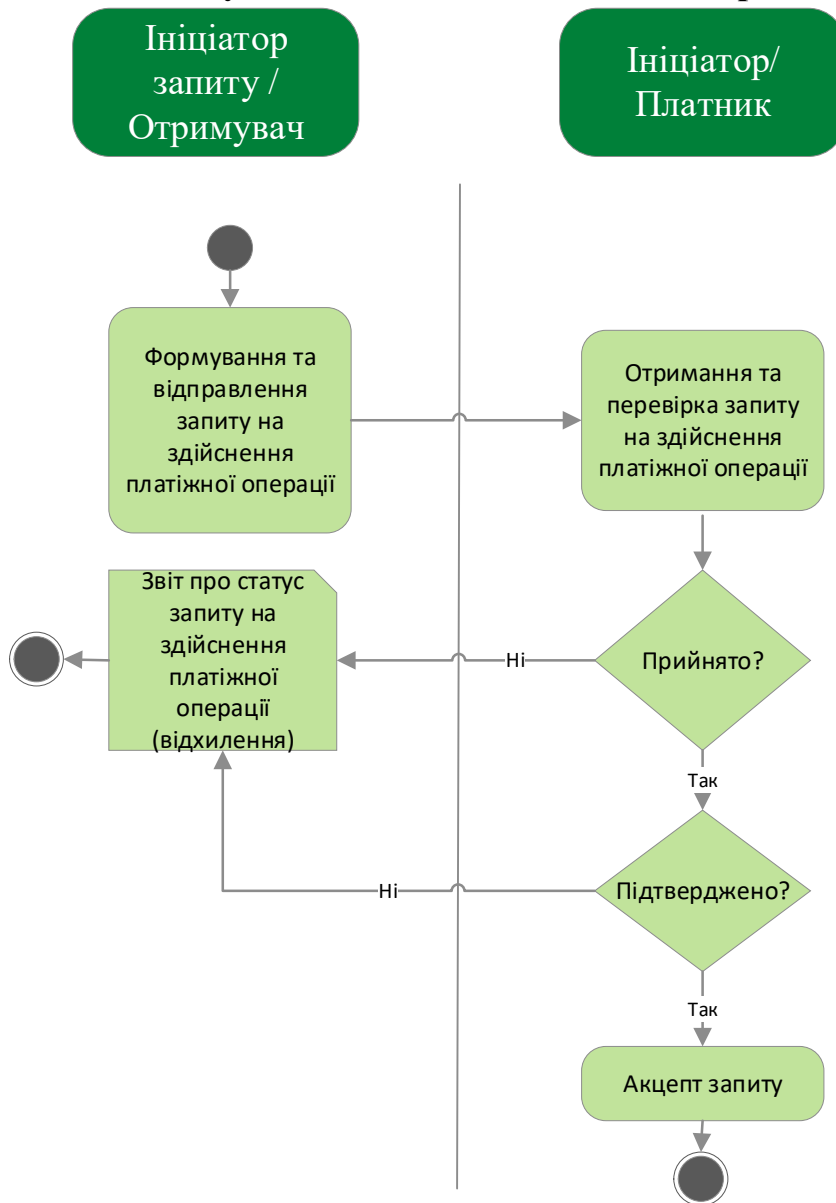
Д.2 Авторизація платіжного повідомлення на рівні «агент-агент»

Визначення	Авторизація платіжного повідомлення на рівні «агент-агент», яку сформував агент платника (авторизація здійснюється згідно визначених засобів захисту інформації та здійснення авторизації).
Подія, яка ініціює процес	Формування платіжного повідомлення на рівні «агент-агент» (особою або системою).
Передумова	Виконаний процес формування платіжного повідомлення на рівні «агент-агент» і очікується його авторизація.
Результат	Платіжне повідомлення на рівні «агент-агент» авторизовано.

Алгоритм взаємодії в процесі ініціювання запиту на здійснення платіжної операції на рівні «клієнт-агент» представлений на Рисунку 7, Рисунку 8 та Рисунку 9.

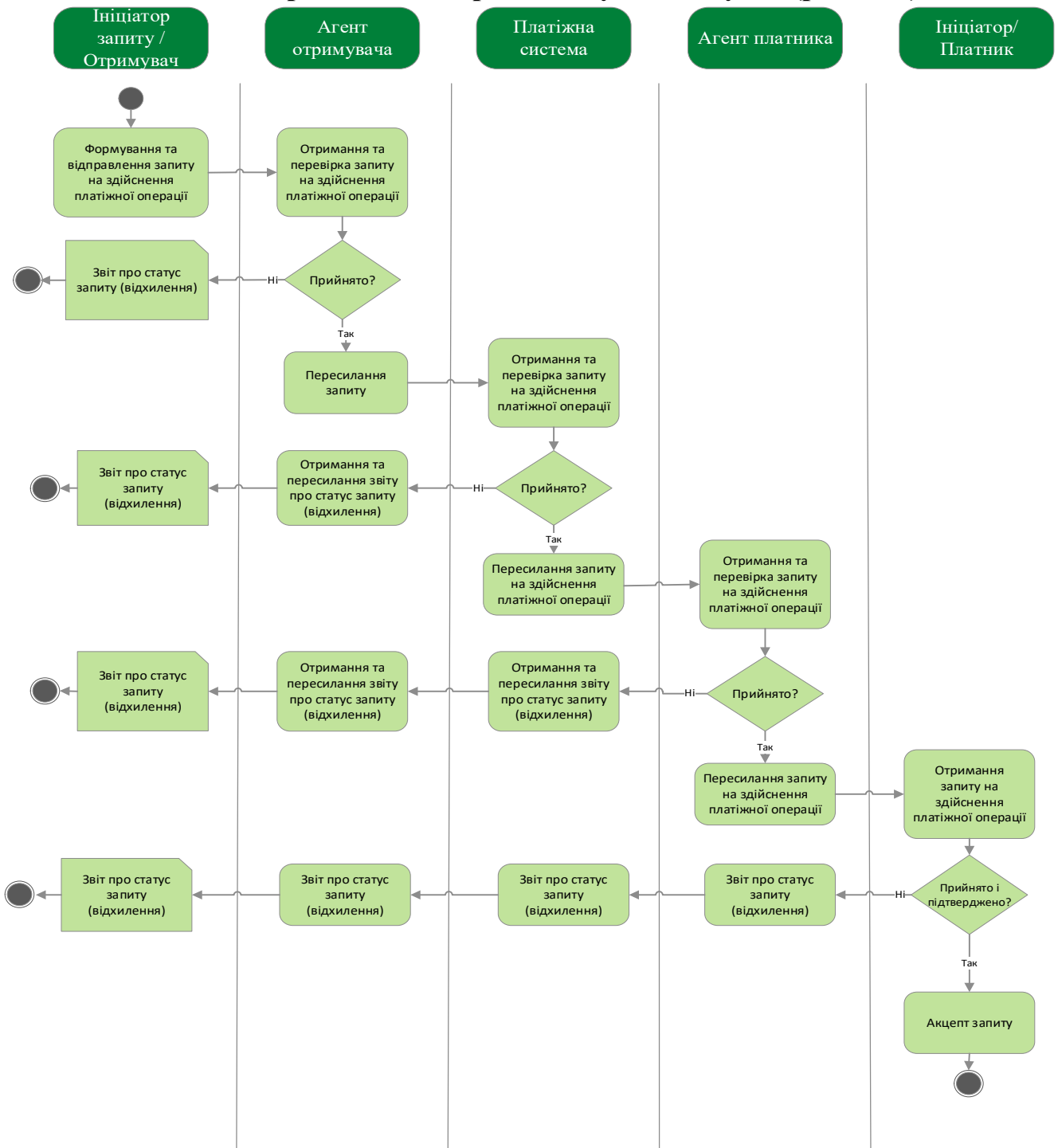
Рисунок 7. Алгоритм прямої взаємодії на рівні «клієнт - клієнт» у процесі ініціювання запиту на здійснення платіжної операції (rain.013, rain.014)**.

** подібна взаємодія на зазначеному рівні допустима (наприклад застосування – особистий кабінет клієнта на сайті надавача послуг).

Рисунок 8. Алгоритм взаємодії у процесі ініціювання запиту на здійснення платіжної операції, без посередників у ланцюгу* (rain.013).**

*** - у разі наявності посередників (в такому сценарії) посередники виконують аналогічні процеси, що і платіжна система.

У разі неможливості оброблення та подальшого передавання повідомлення (rain.014) далі по ланцюгу, як це зазначено на Рисунку 8, одним із агентів/платіжною системою, то цей агент/платіжна система формує повідомлення (camt.025) «Квитанція» з негативним статусом, для інформування агента, від якого надійшло повідомлення (rain.014), як це зазначено на Рисунку 9.

Рисунок 9. Алгоритм взаємодії у процесі ініціювання звіту про статус запиту на здійснення платіжної операції (rain.014).

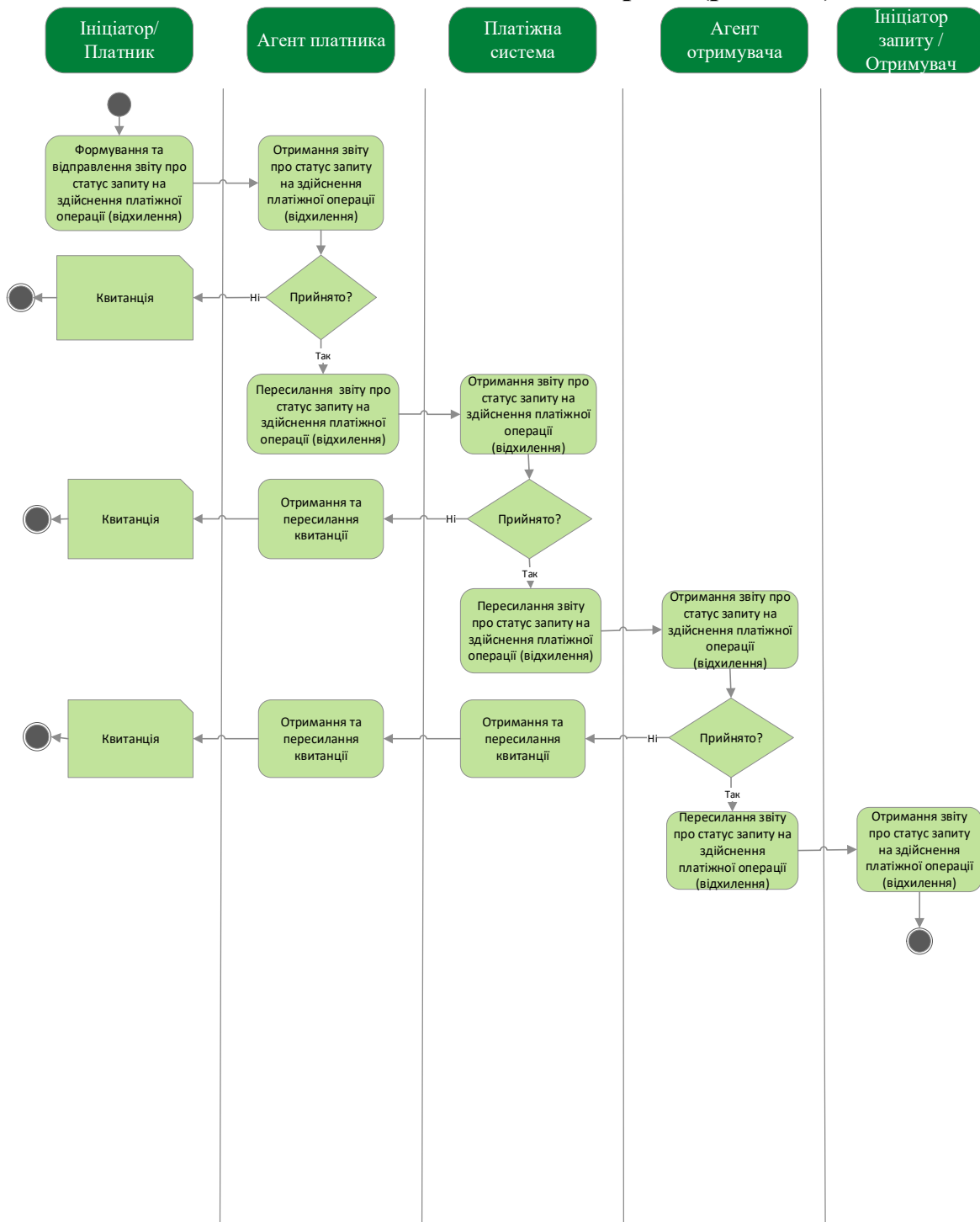
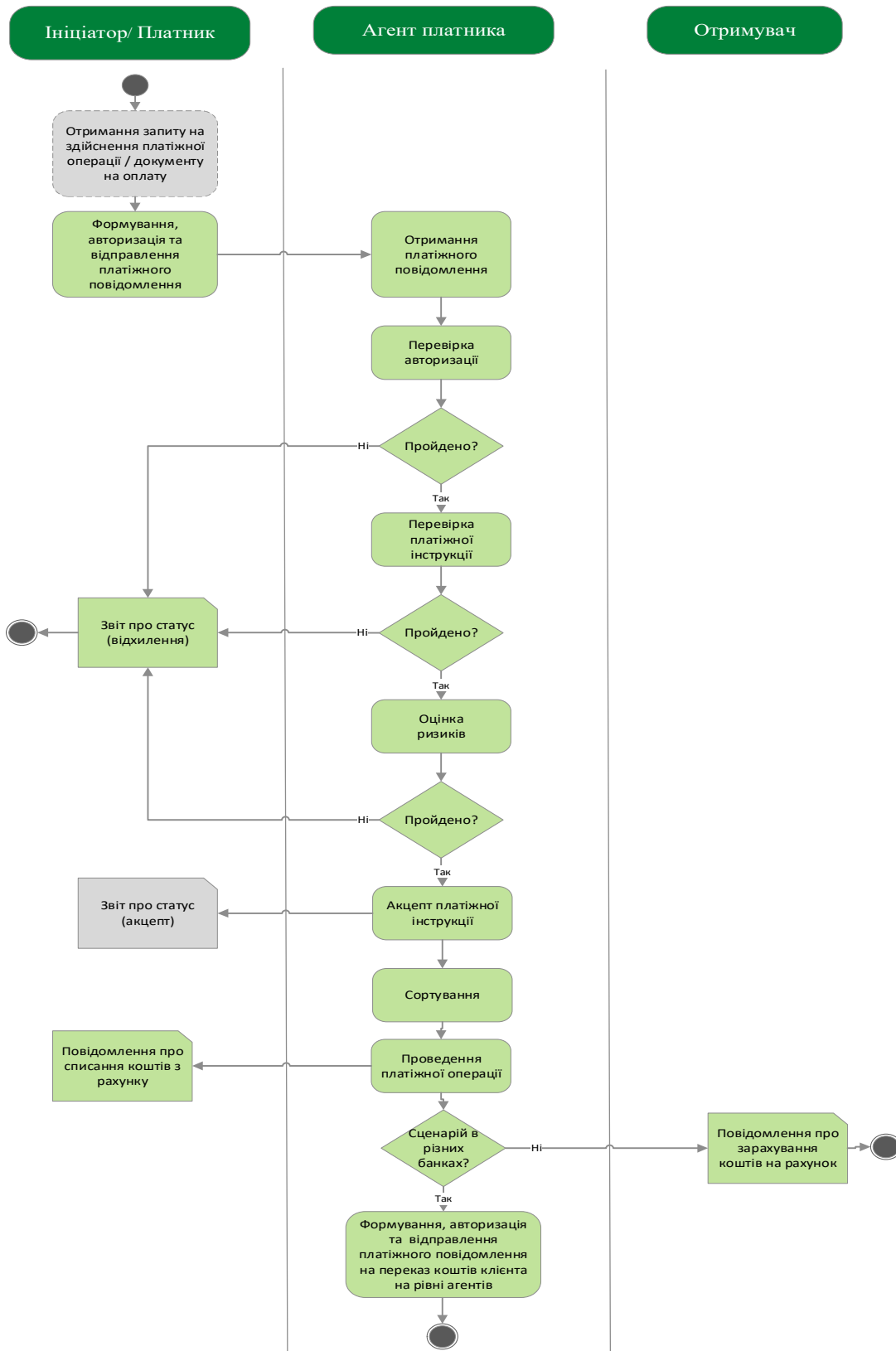

Рисунок 10. Алгоритм взаємодії на рівні «клієнт-агент» у процесі ініціювання платіжної інструкції шляхом формування платіжного повідомлення (rain.001).

Функціональна схема відправлення запиту на здійснення платіжної операції представлена на Рисунку 11 та Рисунку 12.

Рисунок 11. Функціональна схема процесу ініціювання запиту на здійснення платіжної операції (rain.013) – позитивний сценарій.

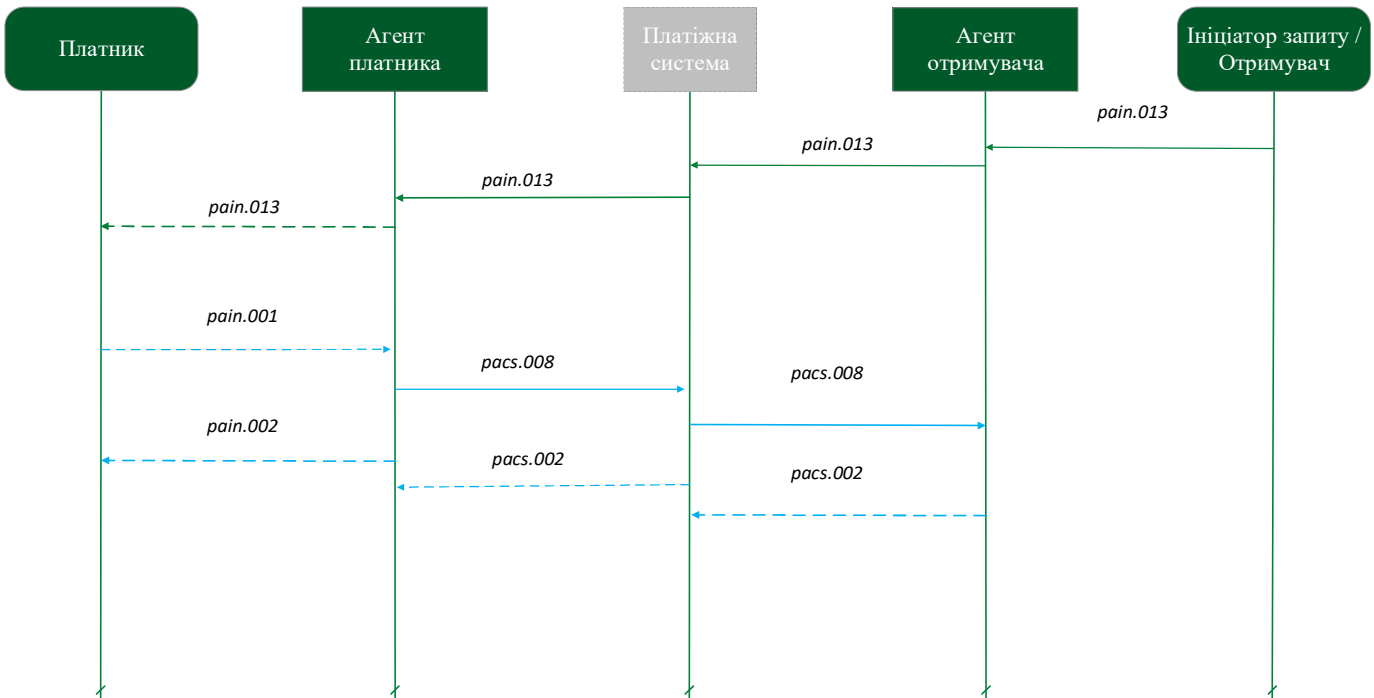

Рисунок 12. Функціональна схема процесу ініціювання запиту на здійснення платіжної операції (rain.013) – негативний сценарій.

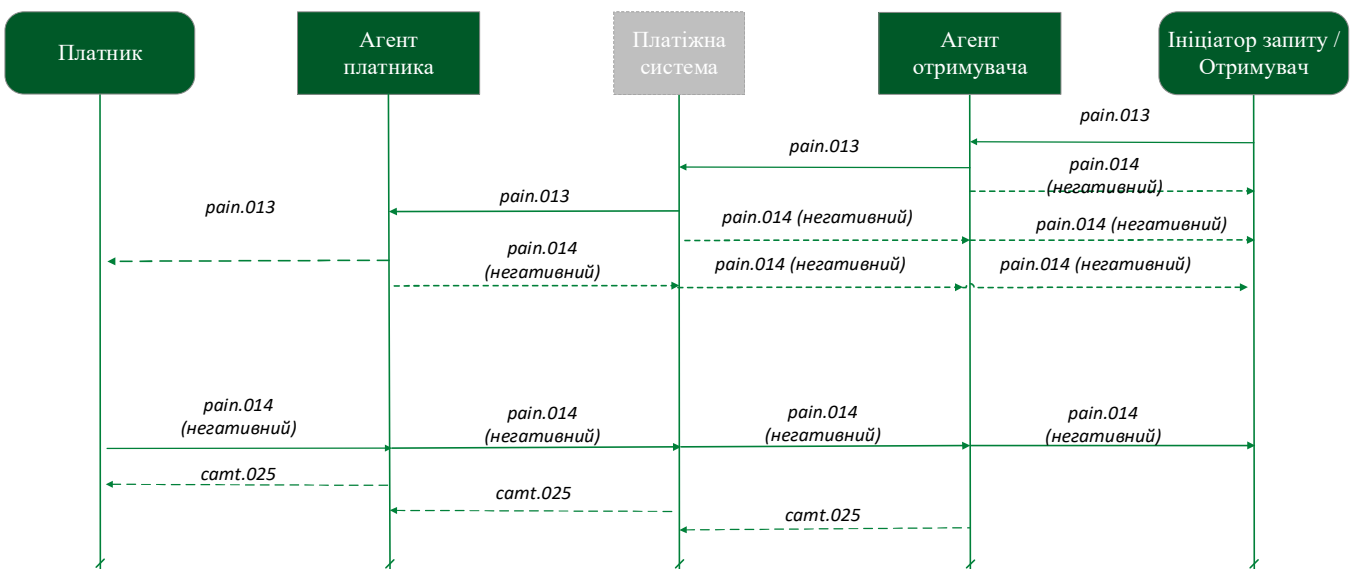
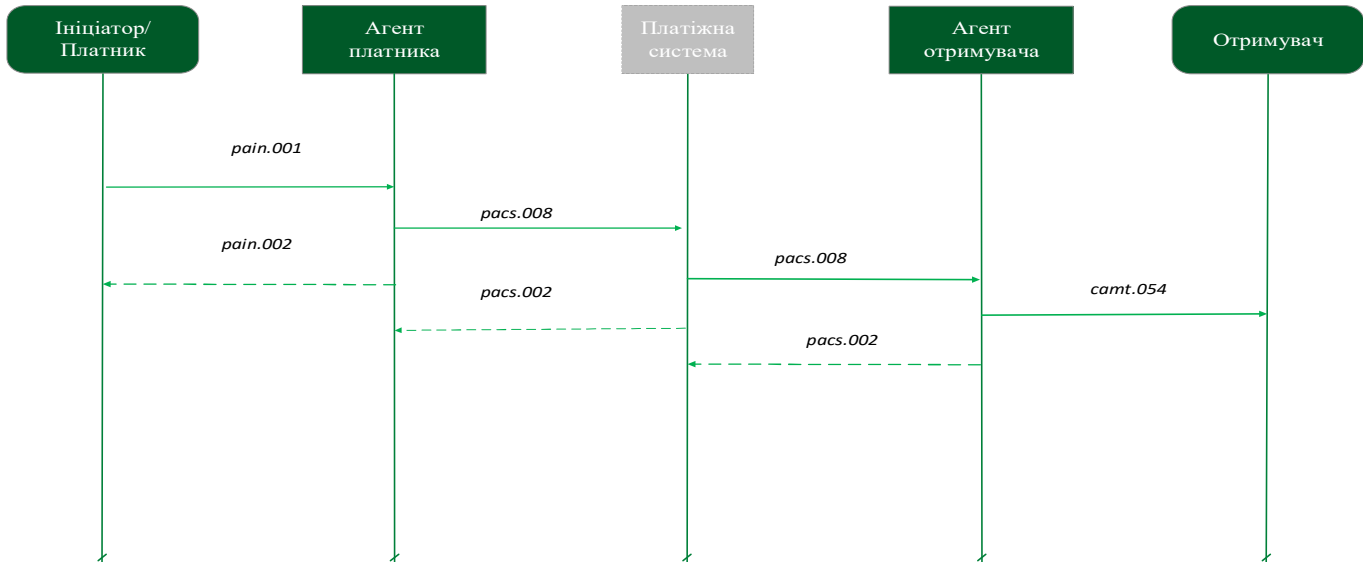

Рисунок 13. Функціональна схема процесу ініціювання платником / ініціатором платіжної інструкції (формування платіжного повідомлення pain.001) та її подальшого виконання.

1.1.1.2. Опис бізнес-процесів при виконанні платіжної інструкції на переказ коштів.

Процес виконання платіжної інструкції на переказ коштів включає наступні основні підпроцеси, які відносяться до здійснення платіжних операцій на рівні агентів:

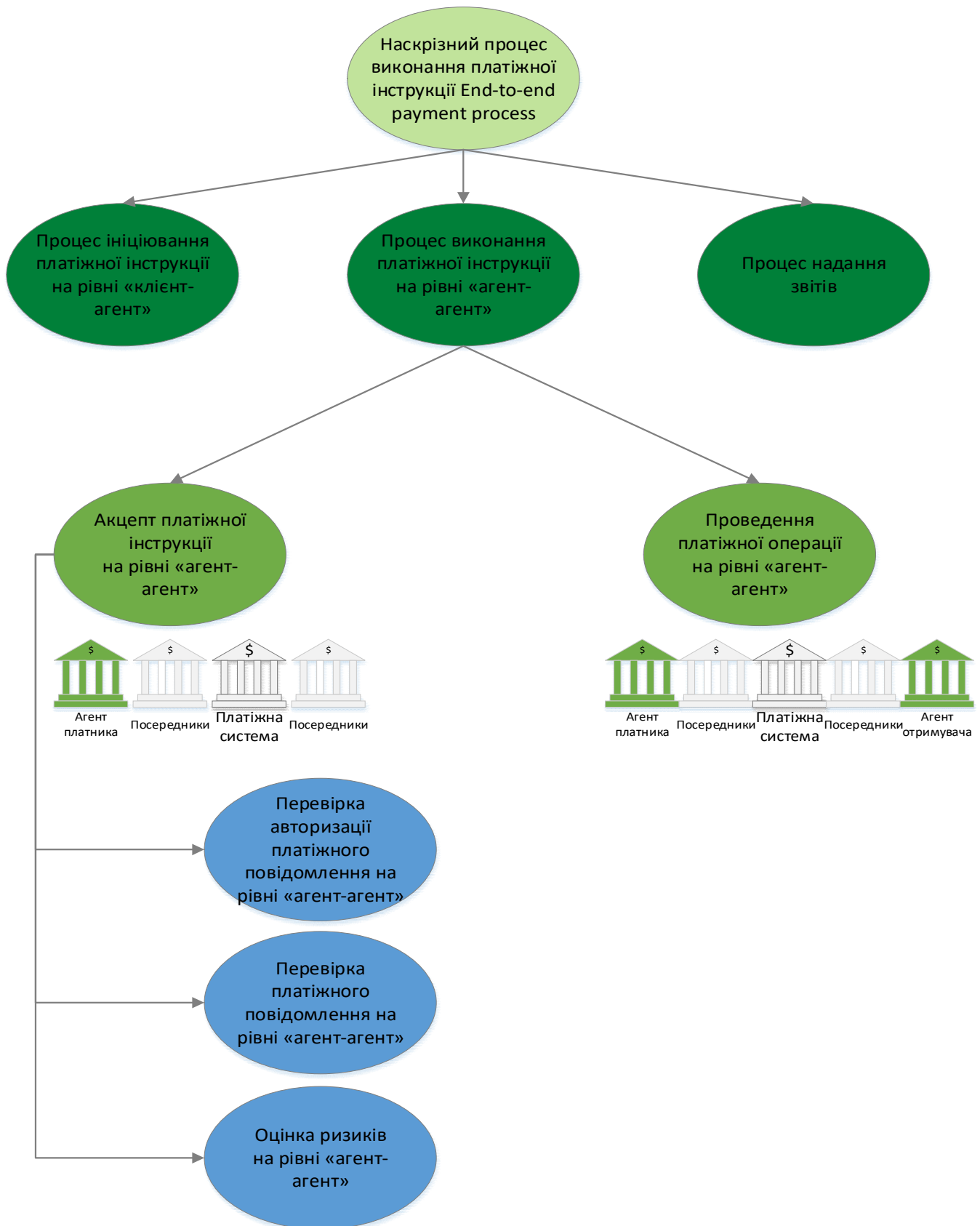
- ✓ Акцепт платіжної інструкції на рівні «агент - агент»;
- ✓ Проведення платіжної операції на рівні «агент - агент».

Обмеження: Платіжна система та посередники приймають до виконання лише платіжне повідомлення, усі платіжні інструкції якого сформовані на **ОДНОГО** агента отримувача.

Схема бізнес-процесу, що відображає складові підпроцеси верхнього рівня, зображена на Рисунку 14.

Рисунок 14. Бізнес-процес виконання платіжної інструкції на переказ коштів.

А. Акцепт платіжної інструкції на рівні «агент - агент»

Визначення	Акцепт платіжної інструкції на рівні «агент-агент» включає в себе здійснення платіжною системою/посередником ряду перевірочних процедур, а саме перевірку авторизації, перевірку платіжної інструкції і процес оцінки ризиків.
Подія, яка ініціює процес	Отримання платіжного повідомлення на рівні «агент-агент».
Передумова	Визначені критерії здійснення перевірочних процедур.
Результат	Платіжну(-ні) інструкцію(-її) на рівні «агент-агент» прийнято або відхилено.

А.1 Перевірка авторизації платіжного повідомлення на рівні «агент - агент»

Визначення	Платіжна система / посередник здійснює перевірку справжності сторони, що надсилає платіжне повідомлення, яке містить платіжну(-ні) інструкцію(-її), відповідно до параметрів авторизації, заданих в профілі агента, перевірку на достовірність та цілісність інформації, що міститься в платіжному повідомленні.
Подія, яка ініціює процес	Отримання платіжного повідомлення на рівні «агент-агент».
Передумова	Проходження процедури авторизації.
Результат	Платіжне повідомлення допущено або не допущено до подальшої перевірки.

А.2 Перевірка платіжного повідомлення на рівні «агент - агент»

Визначення	Платіжна система / посередник здійснює перевірку коректності структури платіжного повідомлення та синтаксису записів (заповнених реквізитів) платіжної(-них) інструкції(-її) з метою подальшого її(-х) оброблення.
Подія, яка ініціює процес	Проходження перевірки авторизації отриманого платіжного повідомлення з позитивним результатом.

Передумова	Платіжна система / посередник отримала(-мав) платіжне повідомлення на рівні «агент-агент» і виконала(-нав) необхідну перевірку авторизації.
Результат	Платіжна(-ні) інструкція(-ії), що міститься(-тяться) в платіжному повідомленні, допущена(-ні) або не допущена(-ні) до оцінки ризиків.

А.3 Оцінка ризиків на рівні «агент – агент»

Визначення	Платіжна система / посередник здійснює контроль ризиків з метою подальшого оброблення та виконання платіжної інструкції – перевірку наявності достатньої кількості коштів на рахунку, відсутності обмежень для виконання платіжної операції, дотримання правил платіжної системи тощо.
Подія, яка ініціює процес	Проходження перевірки авторизації з позитивним результатом.
Передумова	Платіжне повідомлення пройшло перевірку і встановлено вимогу оцінки ризику.
Результат	Виконано всі необхідні перевірки, платіжна(-ні) інструкція(-ії) буде(-дуть) виконана(-ні) (шляхом проведення платіжної(-них) операції(-ій)) або відхилена(-ні).

Б. Проведення платіжної операції на рівні «агент – агент»

Визначення	Платіжна система / посередник здійснює виконання платіжної(-них) інструкції(-ій), що зазначена(-ні) в платіжному повідомленні, шляхом проведення платіжної(-них) операції(-й) – переказу коштів від агента до іншого агента.
Подія, яка ініціює процес	Настання дати виконання платіжних операцій.
Передумова	Платіжна(-ні) операція(-ції) підлягають виконанню (відповідають критеріям всіх здійснених перевірочних процедур).

Результат

Перехід права власності на кошти від одного агента до
іншого агента.

Алгоритм взаємодії в процесі здійснення переказу коштів на рівні «агент – агент»
представлений на Рисунках 15 та 16.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Рисунок 15. Алгоритм взаємодії в процесі виконання платіжної інструкції на рівні «агент – агент» (при умові, що платіжне повідомлення рас.008, рас.009 містить одну платіжну інструкцію).

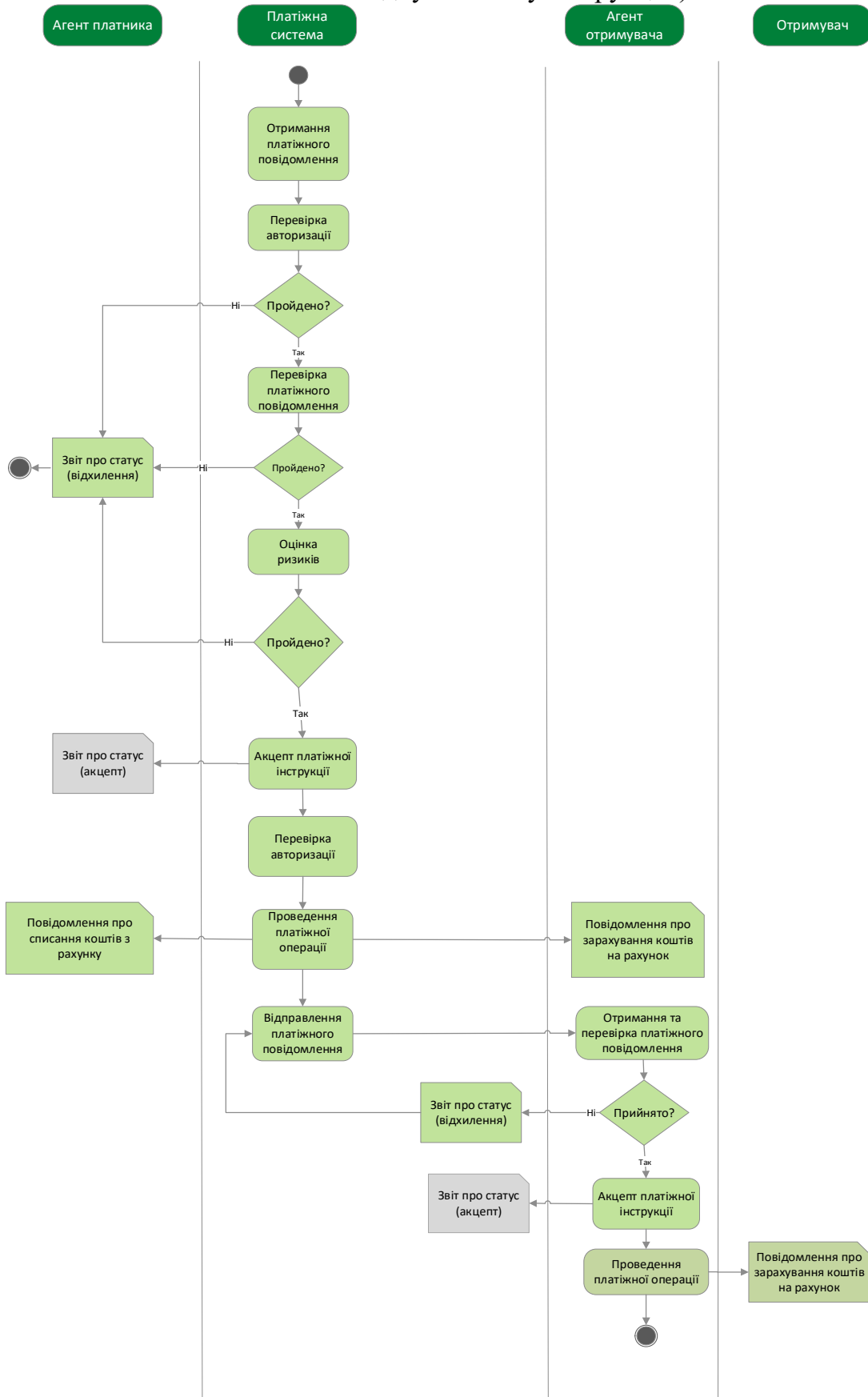
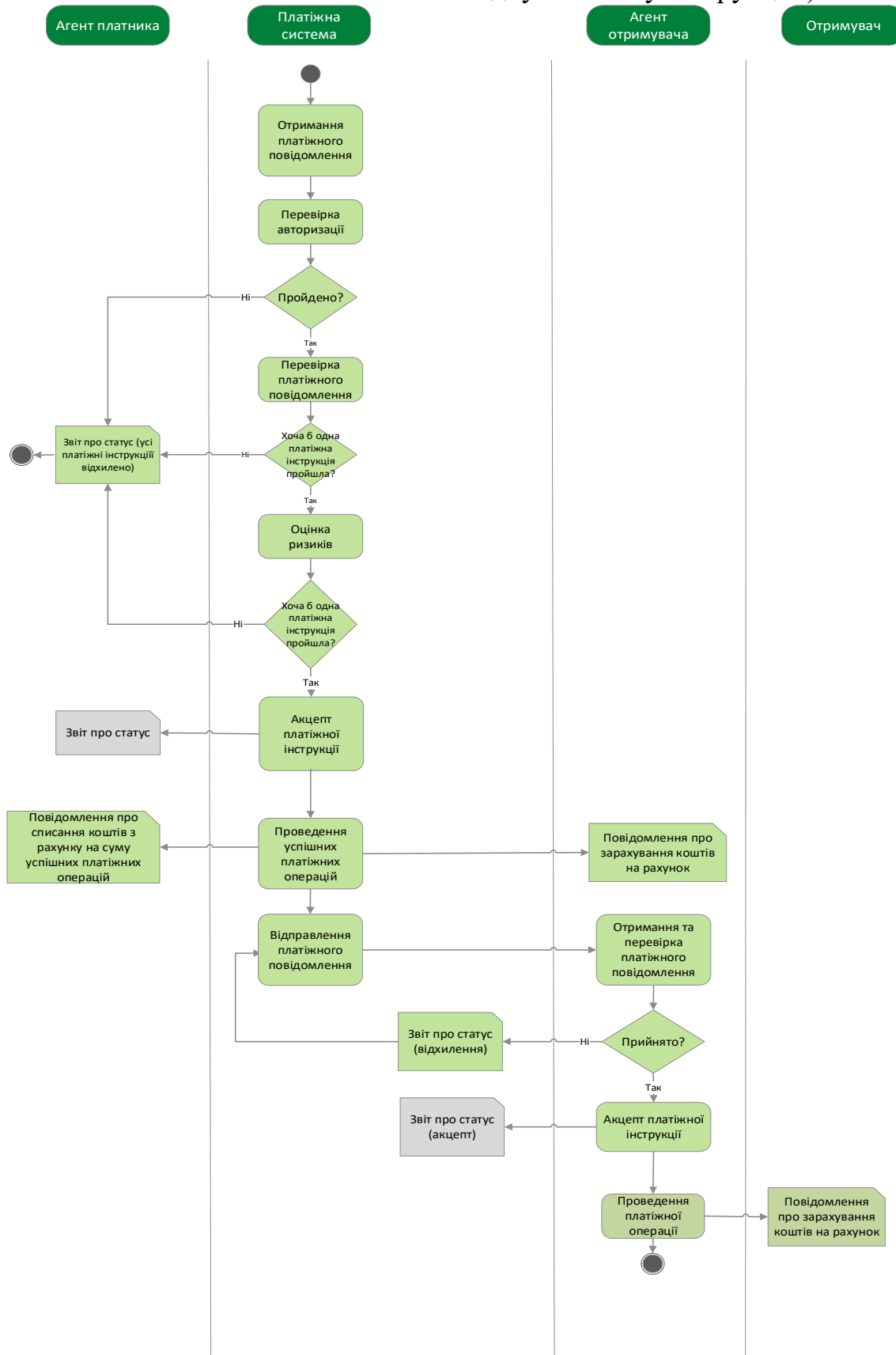
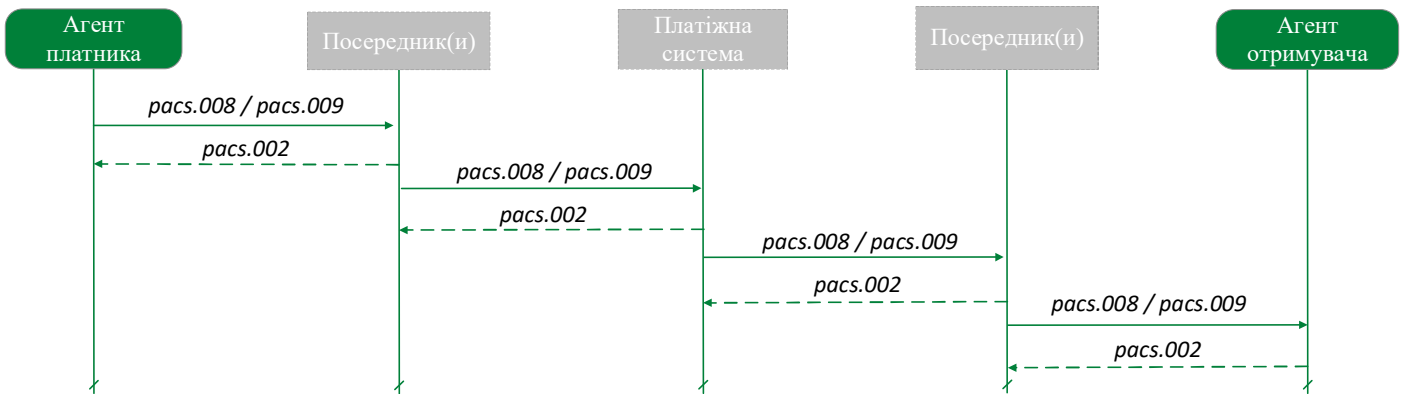

Рисунок 16. Алгоритм взаємодії в процесі виконання платіжної інструкції на рівні «агент – агент» (при умові, що платіжне повідомлення расс.008, расс.009 містить більше ніж одну платіжну інструкцію).

Функціональна схема виконання платіжної інструкції на рівні «агент - агент» представлена на Рисунку 17.

Рисунок 17. Функціональна схема виконання платіжної інструкції (платіжні повідомлення pacs.008, pacs.009).

Примітка. Повідомлення про відповідні списання/зарахування коштів відображено на Рисунку 20.

1.1.1.3. Опис бізнес-процесів при підтвердженні виконання платіжної інструкції на переказ коштів.

Процес підтвердження виконання платіжної інструкції на переказ коштів включає наступні основні підпроцеси:

- ✓ надання звіту про здійснення платіжних операцій;
- ✓ надання звіту про статус платіжної інструкції/платіжного повідомлення.

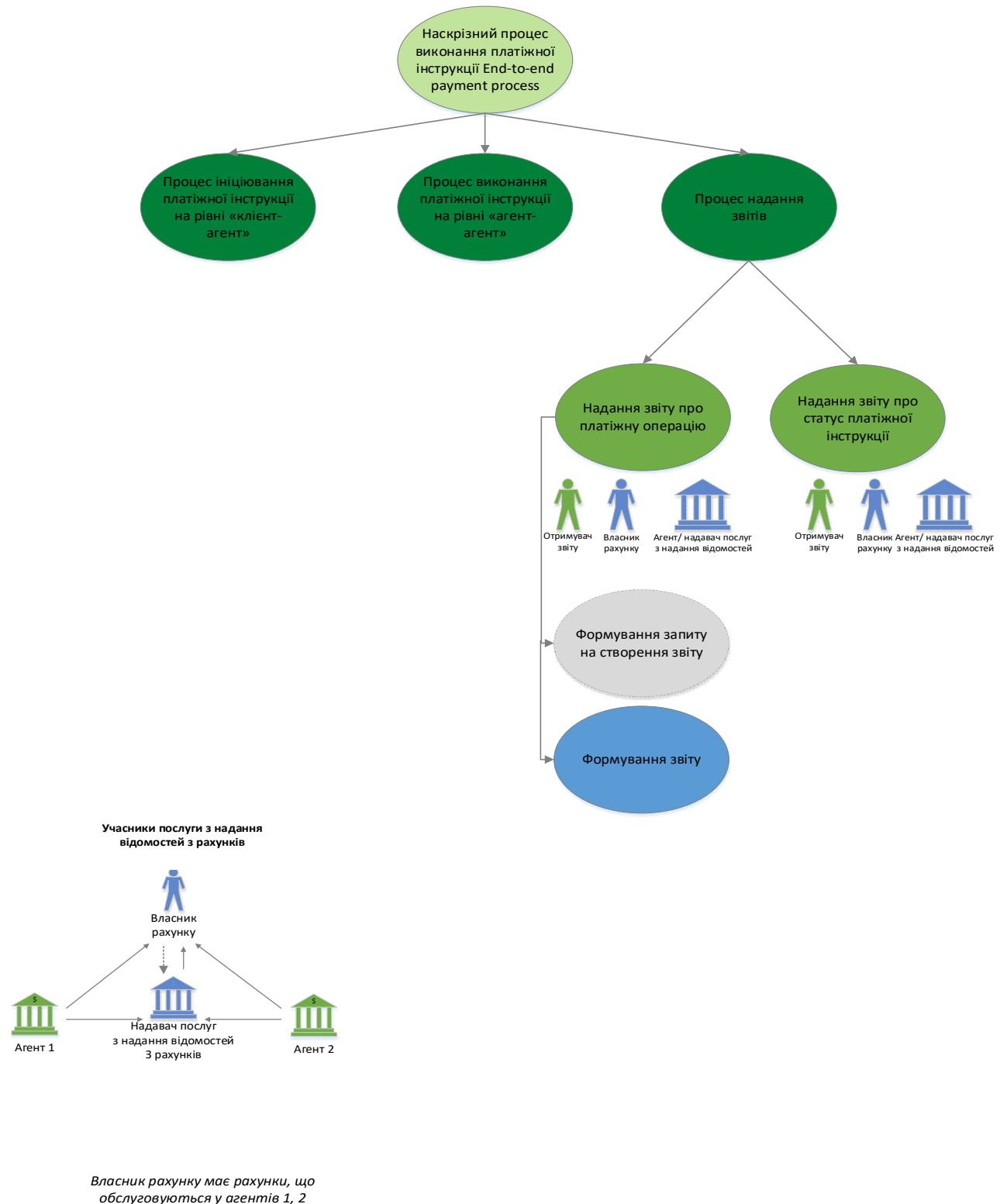
Надання звітів поширюється як на рівень «агент - агент», так і на рівень «агент-клієнт».

Умовою реалізації є наявність угоди між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається, для надання специфічного виду звітності з тим, щоб відповідати юридичним вимогам та бізнес-вимогам, узгодженим між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.

Схема процесу, що відображає складові підпроцеси верхнього рівня, зображена на Рисунку 18.

Рисунок 18. Бізнес-процес підтвердження виконання платіжної інструкції на переказ коштів (надання звітів).

А. Надання звіту про платіжну операцію

Визначення	Надання агентом власнику рахунку (або отримувачу звіту за рахунком – стороні, яка авторизована власником рахунку на отримання звіту) звіту про результат виконаної(-их) платіжної(-их) операції(-ій). <i>(Один звіт про всі виконані платіжні операції, що містилися в одному платіжному повідомленні).</i>
Подія, яка ініціює процес	Подія, яка обумовлює надання звіту відповідно до угоди між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Передумова	Наявність угоди між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Результат	«Звіт за рахунком» / «Виписка за рахунком»/ «Повідомлення про зарахування/списання коштів з рахунку» надано.

Примітка: Типовими прикладами такої звітності є повідомлення про зарахування / списання коштів з рахунку, проміжні (внутрішньоденні) виписки за рахунком, виписки за рахунком станом на кінець визначеного періоду, тощо.

А.1 Формування запиту на створення звіту (не є обов'язковою дією)

Визначення	Власник рахунку (або отримувач звіту за рахунком) формує запит на створення звіту.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення щодо необхідності термінового отримання звіту.
Передумова	Наявність угоди про надання звіту за запитом між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Результат	Запит щодо надання звіту сформовано.

А.2 Формування звіту

Визначення	Створення агентом звіту.
Подія, яка ініціює процес	Завершення процесу оброблення платіжної(-них) інструкції(-ій) та проведення платіжної(-них) операції(-цій) або настання певного визначеного часу для

формування звіту або отримання запиту на створення звіту, тощо.

Передумова	Відображено списання коштів з рахунку або зарахування коштів на рахунок, або отримано запит на звіт.
Результат	Звіт сформовано.

Б. Надання звіту про статус платіжної інструкції/платіжного повідомлення

Визначення	Надання агентом стороні, яка ініціювала певний етап процесу виконання платіжної(-них) інструкції(-ій), звіту про негативний (відхилення) або позитивний (акцепт) статус платіжної інструкції/платіжного повідомлення на цьому етапі їх проходження.
Подія, яка ініціює процес	Будь-яка зміна статусу на етапах проходження платіжної інструкції/платіжного повідомлення.
Передумова	Платіжне повідомлення отримане будь-яким агентом в ланцюзі.
Результат	Звіт про статус доставлено стороні, яка ініціювала даний етап процесу.

Алгоритм взаємодії в процесі надання звітів на рівнях «агент - агент» / «агент-клієнт» представлений на Рисунку 19.

Рисунок 19. Алгоритм взаємодії в процесі надання звітів.

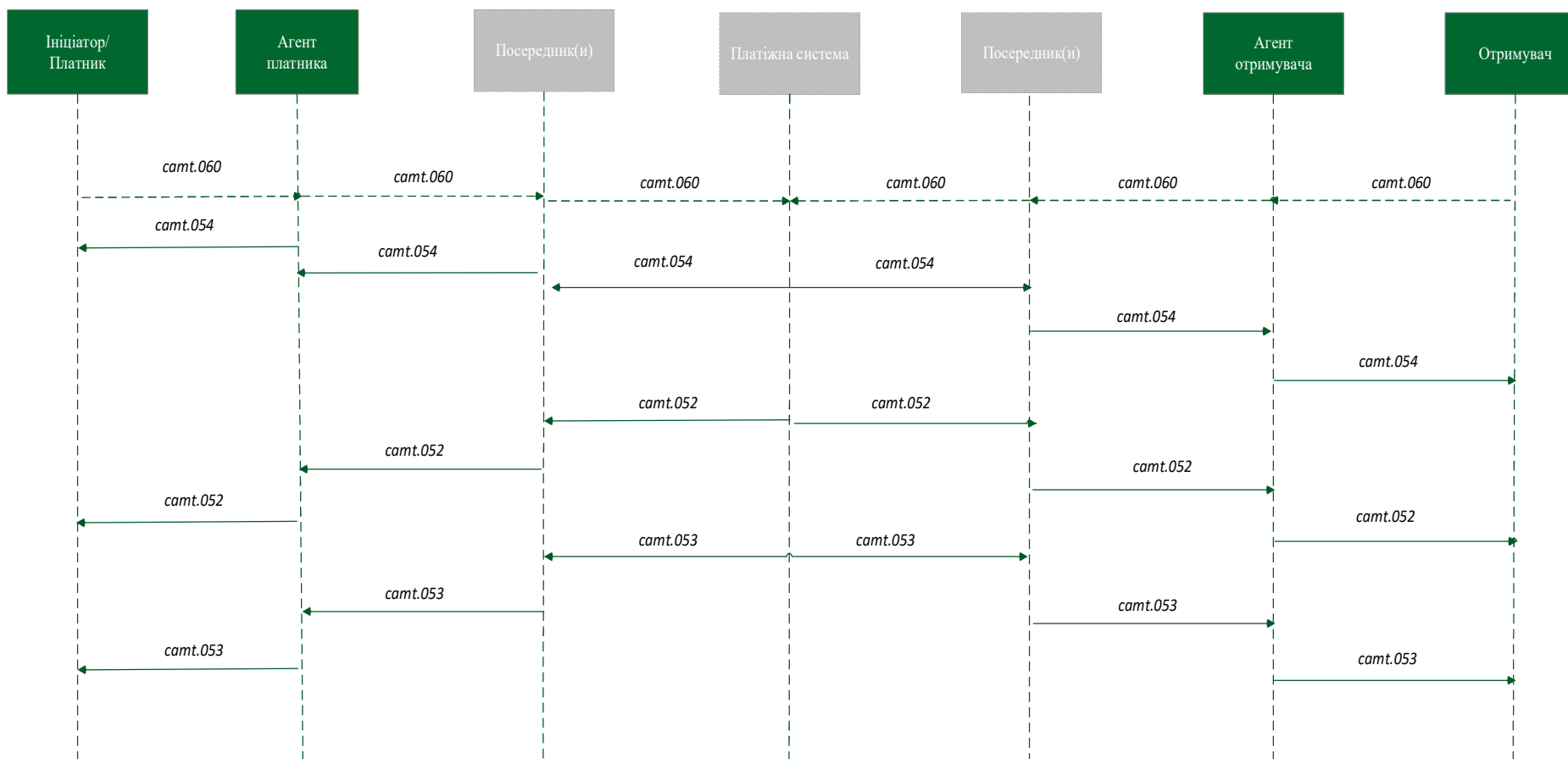

Функціональна схема підтвердження виконання платіжної інструкції на переказ коштів представлена на Рисунку 20.

Рисунок 20. Функціональна схема підтвердження виконання платіжної інструкції (Звіти).

При неможливості обробити отримане повідомлення camt.060, це повідомлення може відхилитися повідомленням camt.025, з обов'язковим зазначенням причини відхилення.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

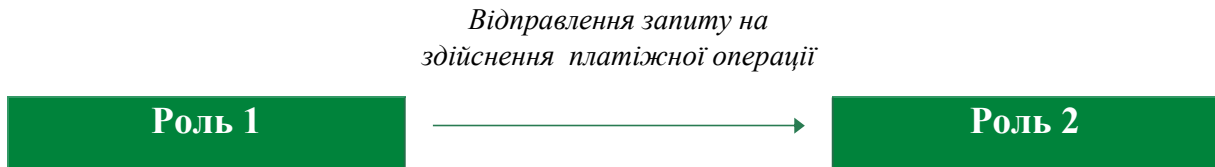

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

1.1.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями під час переказу коштів з ініціативи платника.

Процес ініціювання платіжної інструкції на переказ коштів.

Рисунок 21. Запит на здійснення платіжної операції, взаємодія ролей.

Сценарій 1

Сторона, яка має отримати кошти, направляє стороні, яка повинна ініціювати платіжну інструкцію, запит на здійснення платіжної операції безпосередньо.

Таблиця 1 Ролі, які взаємодіють (Сценарій 1).

Роль 1	Роль 2
Ініціатор запиту / Отримувач	Платник

Сценарій 2

Сторона, яка має отримати кошти, направляє стороні, яка повинна ініціювати платіжну інструкцію, запит на здійснення платіжної операції через ланцюг агентів.

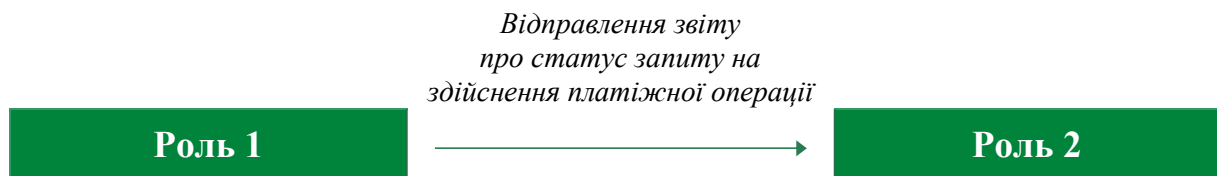
Таблиця 2. Ролі, які взаємодіють (Сценарій 2).

Роль 1	Роль 2
Ініціатор запиту / Отримувач (Сторона, яка ініціює запит на здійснення платіжної операції)	Агент отримувача
	Посередник
	Агент платника
Агент отримувача	Платіжна система

Посередник	Посередник
	Агент платника
Платіжна система	Агент платника
	Посередник
Агент платника	Платник (Сторона, яка отримує запит на здійснення платіжної операції)

Рисунок 22. Звіт про статус запиту на здійснення платіжної операції, взаємодія ролей.

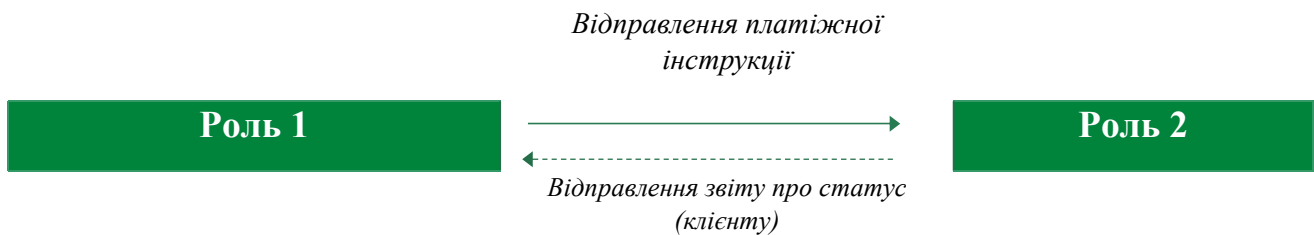
Таблиця 3. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Платник (Сторона, яка отримує запит на здійснення платіжної операції)	Агент платника
Агент платника	Посередник
	Агент отримувача
	Платіжна система
Посередник	Посередник
	Агент отримувача
Платіжна система	

	Посередник
Агент отримувача	Отримувач /Ініціатор запиту (Сторона, яка ініціює запит на здійснення платіжної операції)

Рисунок 23. Ініціювання платіжної інструкції, взаємодія ролей.

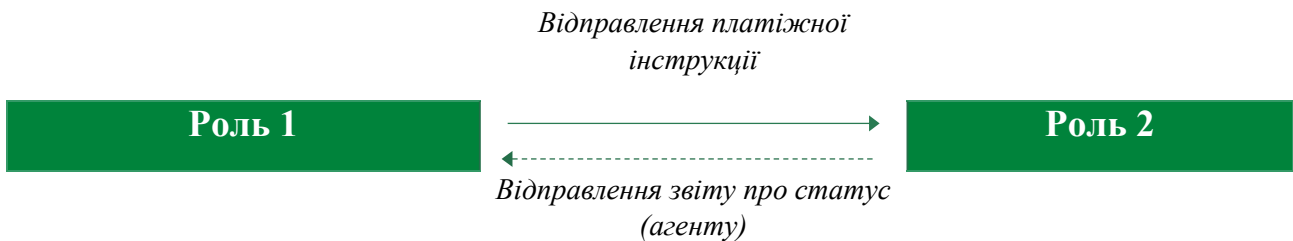

Таблиця 4. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Ініціатор / Платник	Агент платника

Процес виконання платіжної інструкції.

Рисунок 24. Виконання платіжної інструкції, взаємодія ролей.

Таблиця 5. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Агент платника	Посередник
	Агент отримувача
	Платіжна система

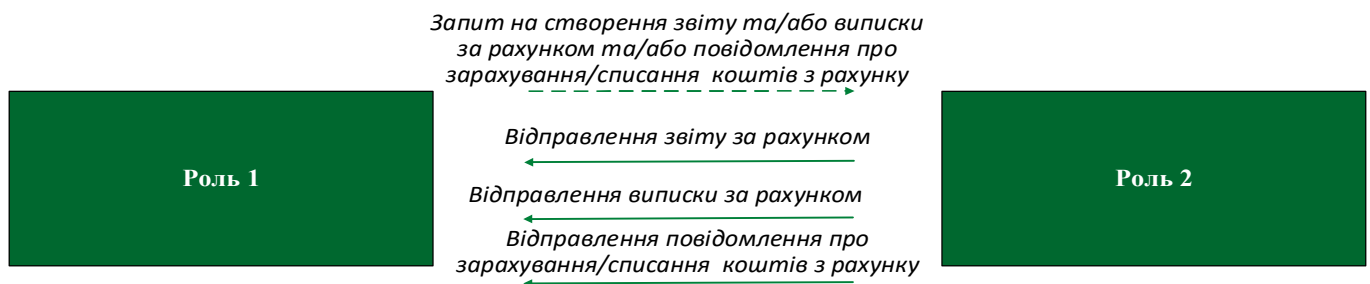

Посередник	Агент отримувача
	Посередник
Платіжна система	Агент отримувача

За умови виконання всіх платіжних інструкцій, зазначених в платіжному повідомленні, відправлення звіту про статус (агенту) з позитивним статусом (на підставі договірних відносин) може не відбуватися.

Процес підтвердження виконання платіжної інструкції.

Рисунок 25. Підтвердження виконання платіжної інструкції, взаємодія ролей.

Таблиця 6. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Ініціатор / Платник	Агент платника
Агент платника	Посередник
	Агент отримувача
	Платіжна система
Посередник	Агент отримувача
	Посередник
	Агент отримувача
Отримувач	Агент отримувача

У процесі підтвердження виконання платіжної інструкції кількість повідомлень, що використовуються, а також послідовність їх відправлення, визначаються договірними відносинами між учасниками, якщо інше не передбачено законодавством.

1.1.3. Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при переказі коштів.

Можливі сценарії відповіді платника та агента платника у разі надходження запиту на здійснення платіжної операції.

Негативні сценарії: у разі відмови платника виконати оплату (після отримання rain.013) платник може здійснити наступні дії:

- взагалі не відреагувати на отримане повідомлення rain.013;
- надіслати ініціатору запиту rain.014 з негативним статусом.

Позитивні сценарії:

- у разі згоди платника виконати оплату (після отримання rain.013) платник ініціює платіжну інструкцію та надсилає її платіжним повідомленням rain.001;
- на підставі договору платника з агентом платника на здійснення платіжної операції, агент платника виконує платіжну операцію і формує та надсилає платіжне повідомлення расс.008. У разі якщо агент отримувача є одночасно агентом платника, то цей агент списує кошти з рахунку платника і зараховує кошти на рахунок отримувача, повідомивши їх відповідним повідомленням (samt.054).

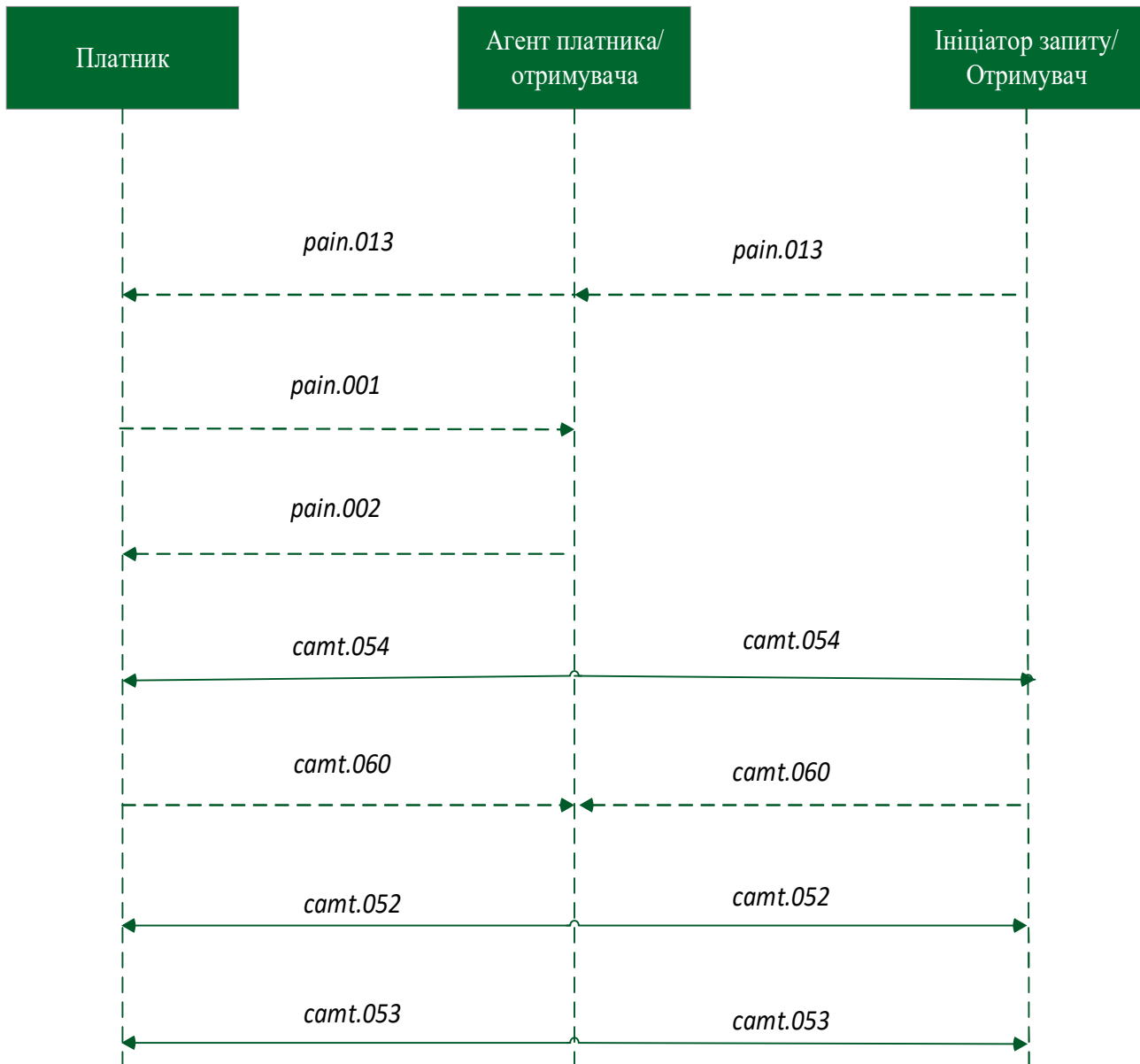
Переказ коштів за умови, що агент платника одночасно є агентом отримувача.

Сценарій 1. Переказ від платника (клієнт 1) до отримувача (клієнт 2).

Умова: агент виконує ролі агента платника та агента отримувача.

Рисунок 26. Функціональна схема сценарію 1.

Таблиця 7. Сценарій 1.

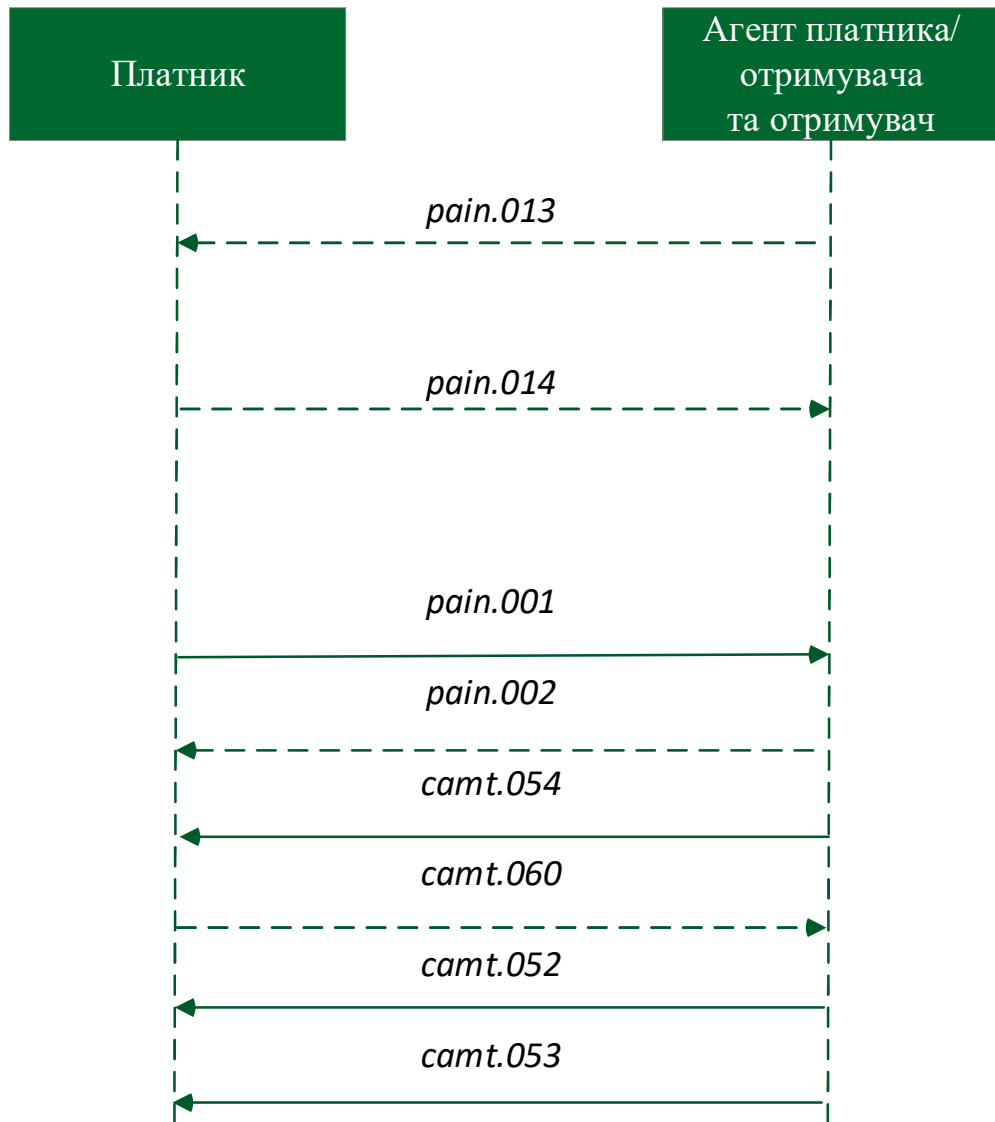
Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Клієнт 2	Ініціатор запити / Отримувач
	Клієнт 1	Платник
Виконання	Агент	Агент платника
		Агент отримувача
Підтвердження виконання	Агент	Агент платника
		Агент отримувача
	Клієнт 1	Платник
	Клієнт 2	Ініціатор запити / Отримувач

Сценарій 1.1 Переказ, що здійснюється платником (клієнт 1) агенту.

Умова: агент виконує ролі агента платника, агента отримувача та отримувача коштів.

Рисунок 27. Функціональна схема сценарію 1.1.

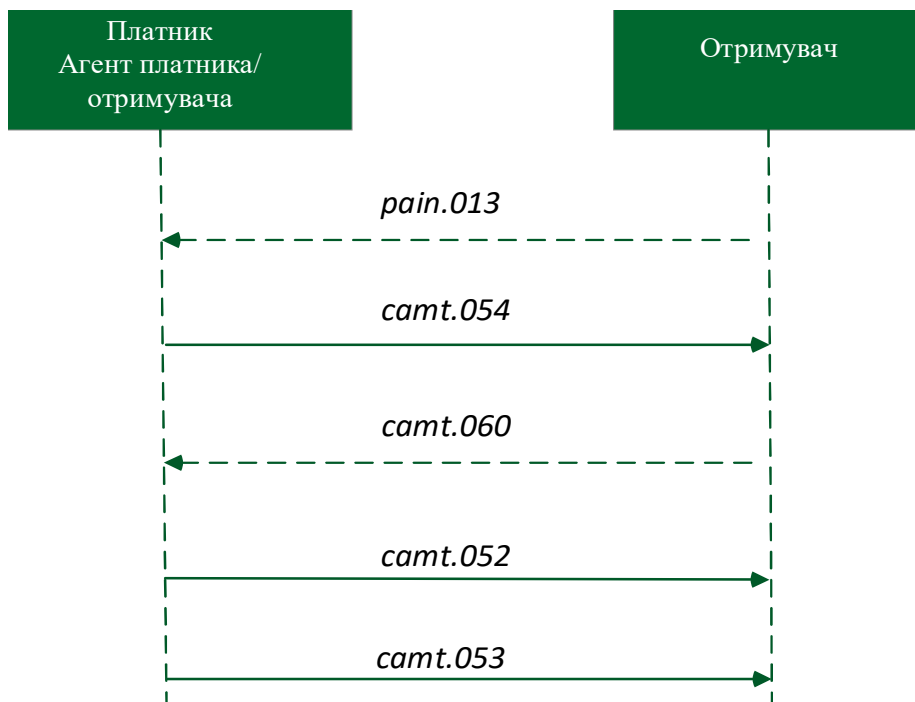

Таблиця 8. Сценарій 1.1.

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Клієнт 1	Ініціатор / Платник / Отримувач запиту
	Агент	Ініціатор запиту
Виконання	Агент	Агент платника
		Агент отримувача
Підтвердження виконання	Агент	Агент платника
		Агент отримувача
		Отримувач
	Клієнт 1	Ініціатор / Платник / Отримувач запиту

Сценарій 1.2 Переказ, що здійснюється агентом отримувачу (клієнт 2). Агент виконує ролі агента платника, агента отримувача та платника.

Рисунок 28. Функціональна схема сценарію 1.2

Таблиця 9. Сценарій 1.2.

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Агент	Агент платника
		Платник
Виконання	Агент	Агент платника
		Агент отримувача
Підтвердження виконання	Агент	Агент отримувача
	Клієнт 2	Отримувач

Переказ за умови, що платник та отримувач є клієнтами різних агентів.

Сценарій 2 Переказ платника (клієнт 1) отримувачу (клієнт 2).

Агент «А» виконує роль агента платника. Агент «Б» виконує роль агента отримувача. Отримувач коштів (клієнт 2) також виконує роль ініціатора запиту.

Рисунок 29 а та Рисунок 30 а відображають функціональні схеми повідомлень Сценарію 2 без посередників та платіжної системи.

Рисунок 29 б та Рисунок 30 б відображають функціональні схеми повідомлень Сценарію 2 при можливості наявності посередників / платіжної системи.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

Рисунок 29 а. Функціональна схема сценарію 2 (без посередників та платіжної системи при умові, що агент платника має відкритий рахунок у агента отримувача), (запит на здійснення платіжної операції).

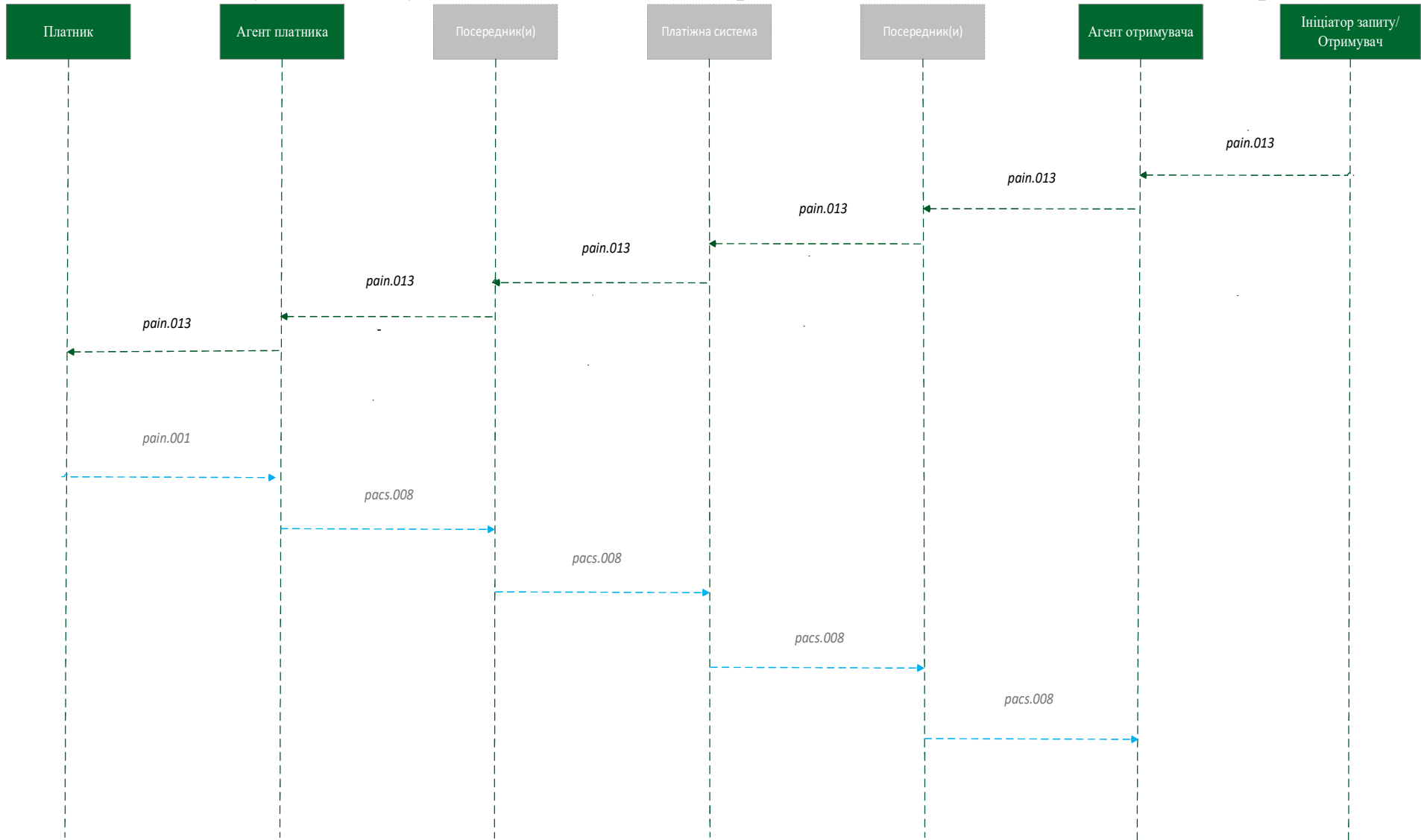
ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Рисунок 29 б. Функціональна схема сценарію 2, (запит на здійснення платіжної операції).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Рисунок 30 а. Функціональна схема сценарію 2 (без посередників та платіжної системи при умові, що агент платника має відкритий рахунок у агента отримувача), (ініціювання, виконання та підтвердження виконання платіжної інструкції).

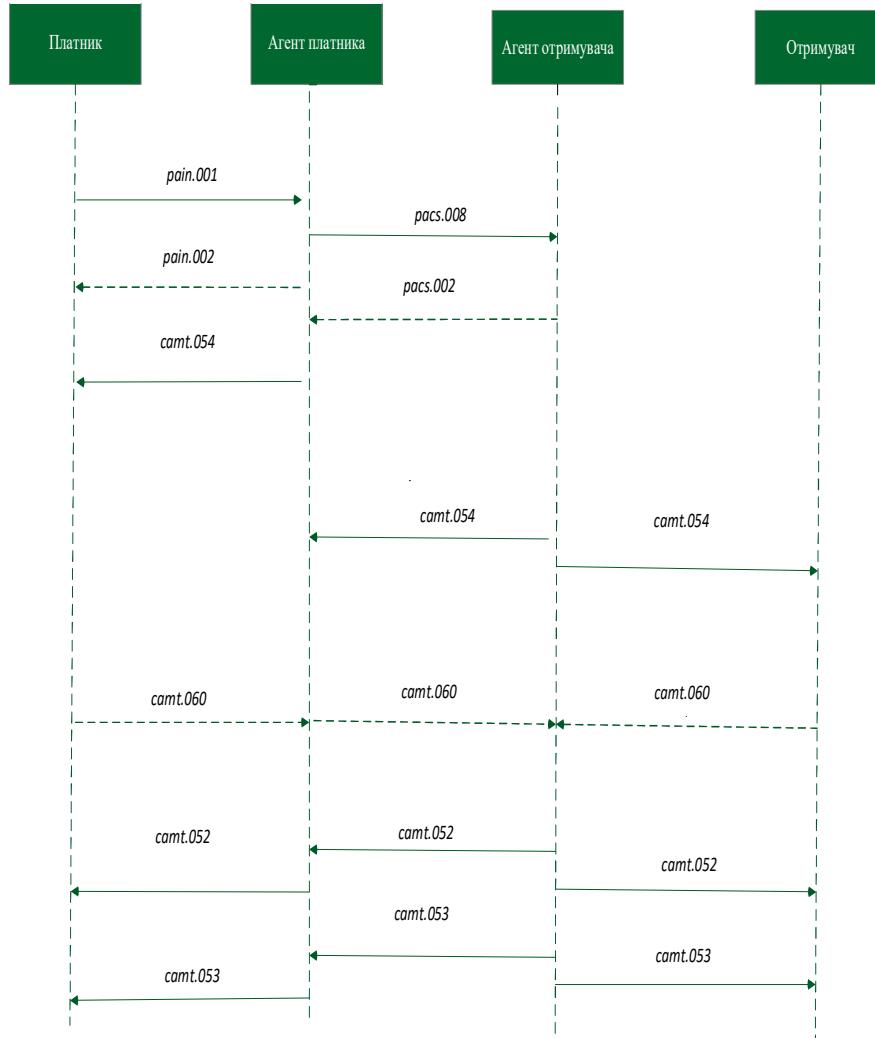
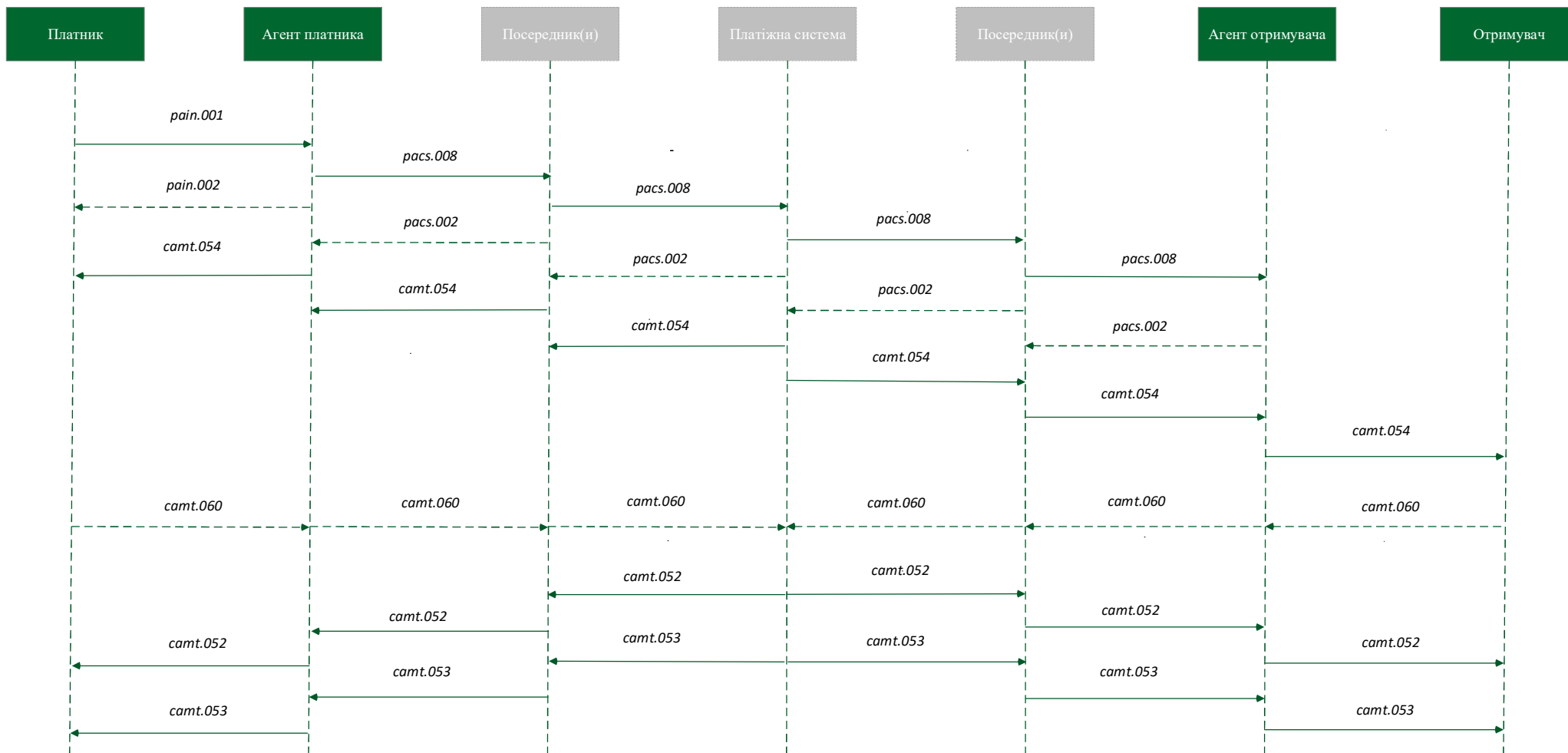

Рисунок 30 б. Функціональна схема сценарію 2, (ініціювання, виконання та підтвердження виконання платіжної інструкції).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Таблиця 10 а. Сценарій 2 (без посередників / платіжної системи).

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Клієнт 2	Ініціатор запиту / Отримувач
	Клієнт 1	Ініціатор / Платник
	Агент «А»	Агент Платника
Виконання	Агент «Б»	Агент Отримувача
	Агент «А»	Агент Платника
Підтвердження виконання	Клієнт 2	Отримувач
	Клієнт 1	Платник

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

Таблиця 10 б. Сценарій 2 (з посередниками та платіжною системою).

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Клієнт 2	Ініціатор запиту / Отримувач
	Клієнт 1	Ініціатор / Платник
	Агент «А»	Агент Платника
Виконання	Платіжна система	-
	Агенти	Посередник(и)
	Агент «Б»	Агент Отримувача
	Платіжна система	-
Підтвердження виконання	Агент «А»	Агент Платника
	Клієнт 2	Отримувач
	Агенти	Посередник(и)
	Клієнт 1	Платник
	Клієнт 1	Платник

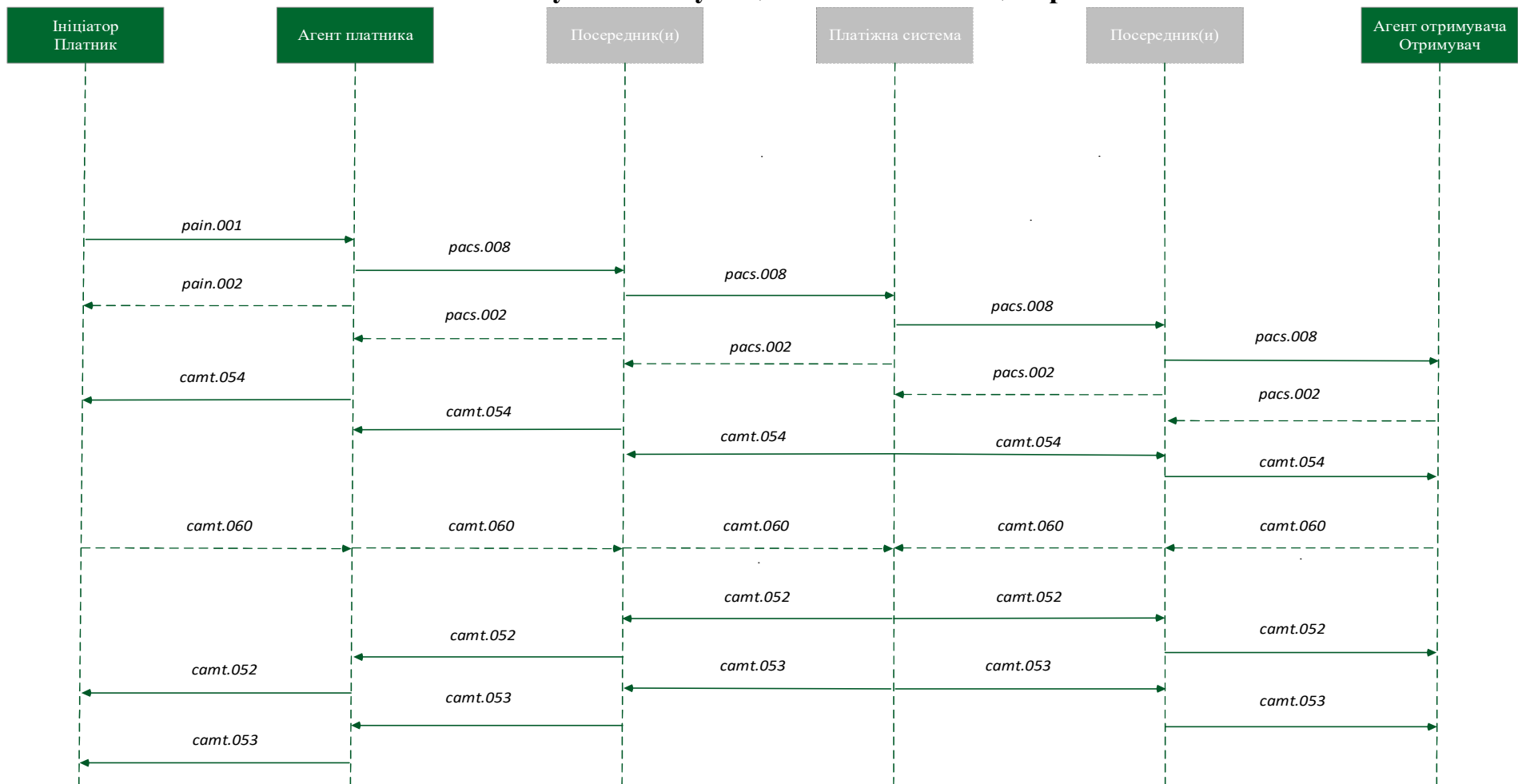
У нижченаведених варіантах Сценарію 2 допускається участь посередників, проте на схемах та в таблицях вони не відображені.

Сценарій 2.1 Переказ платника (клієнт 1) агенту (агенту «Б»).

Агент «А» виконує роль агента платника, агент «Б» виконує ролі агента отримувача та отримувача. Платник виконує ролі платника та ініціатора.

Рисунок 31. Функціональна схема сценарію 2.1.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Таблиця 11. Сценарій 2.1.

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Клієнт 1	Платник/Ініціатор
	Агент «А»	Агент платника
Виконання	Платіжна система	-
	Агент «Б»	Агент отримувача
	Агент «Б»	Агент отримувача
Підтвердження виконання	Платіжна система	-
	Агент «А»	Агент платника
	Клієнт 1	Платник
	Агент «Б»	Отримувач
	Агент «Б»	Агент отримувача

Сценарій 2.2 Переказ агента «А» отримувачу (клієнт 2).

Агент «А» виконує ролі агента платника, платника та ініціатора, агент «Б» виконує роль агента отримувача. Клієнт 2 виконує роль отримувача.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

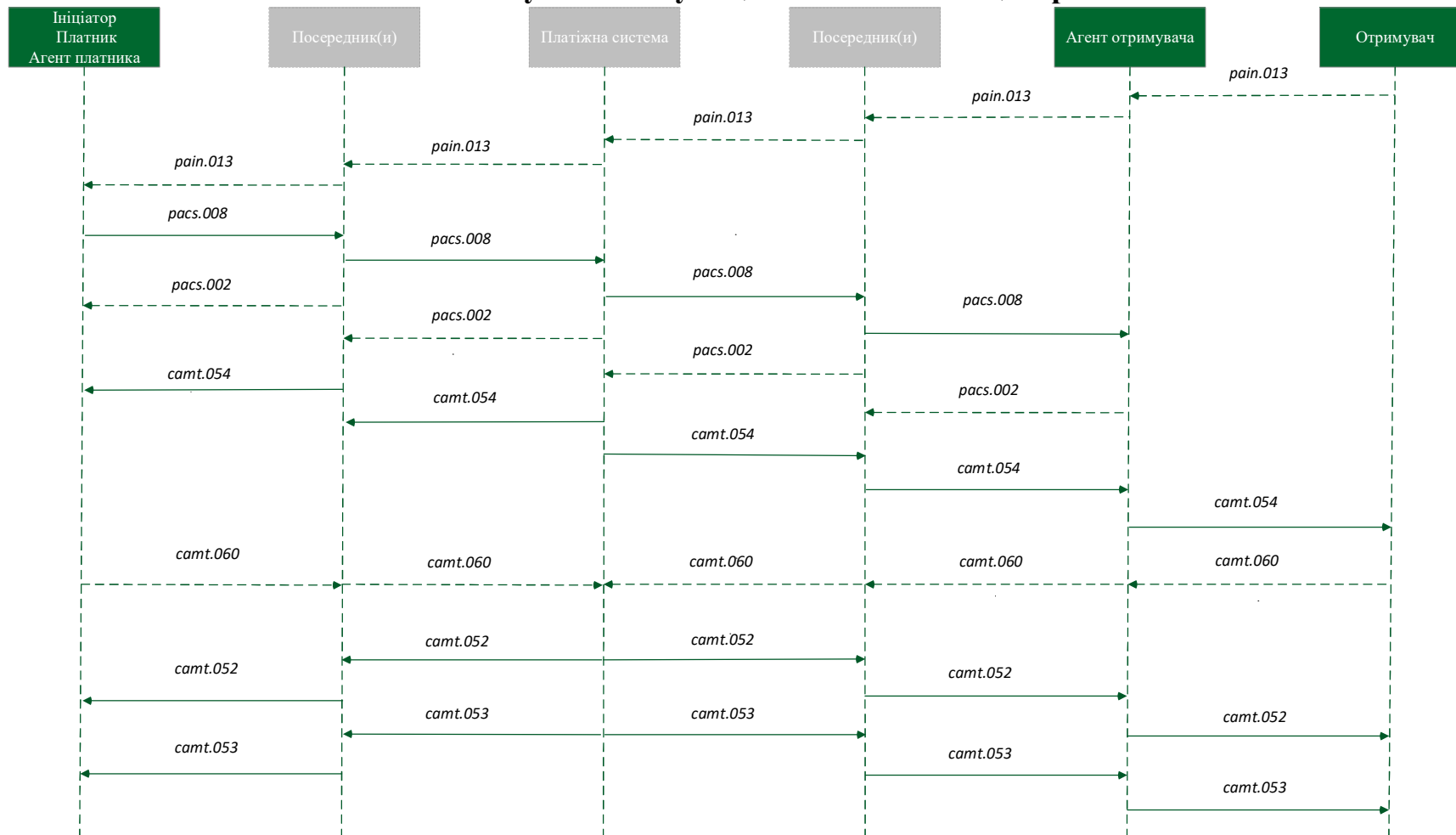
Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Рисунок 32. Функціональна схема сценарію 2.2.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Таблиця 12. Сценарій 2.2.

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Агент «А»	Ініціатор / Платник
		Агент платника
Виконання	Агент «А»	Агент платника
	Платіжна система	-
	Агент «Б»	Агент отримувача
Підтвердження виконання	Агент «Б»	Агент отримувача
	Клієнт 2	Отримувач
	Платіжна система	-
	Агент «А»	Агент платника
		Платник

Сценарій 3 Переказ від агента «А» до агента «Б».

Агент «А» виконує ролі агента платника та платника, агент «Б» виконує ролі агента отримувача і отримувача.

Рисунок 33. Функціональна схема сценарію 3.1 (запит на здійснення платіжної операції).

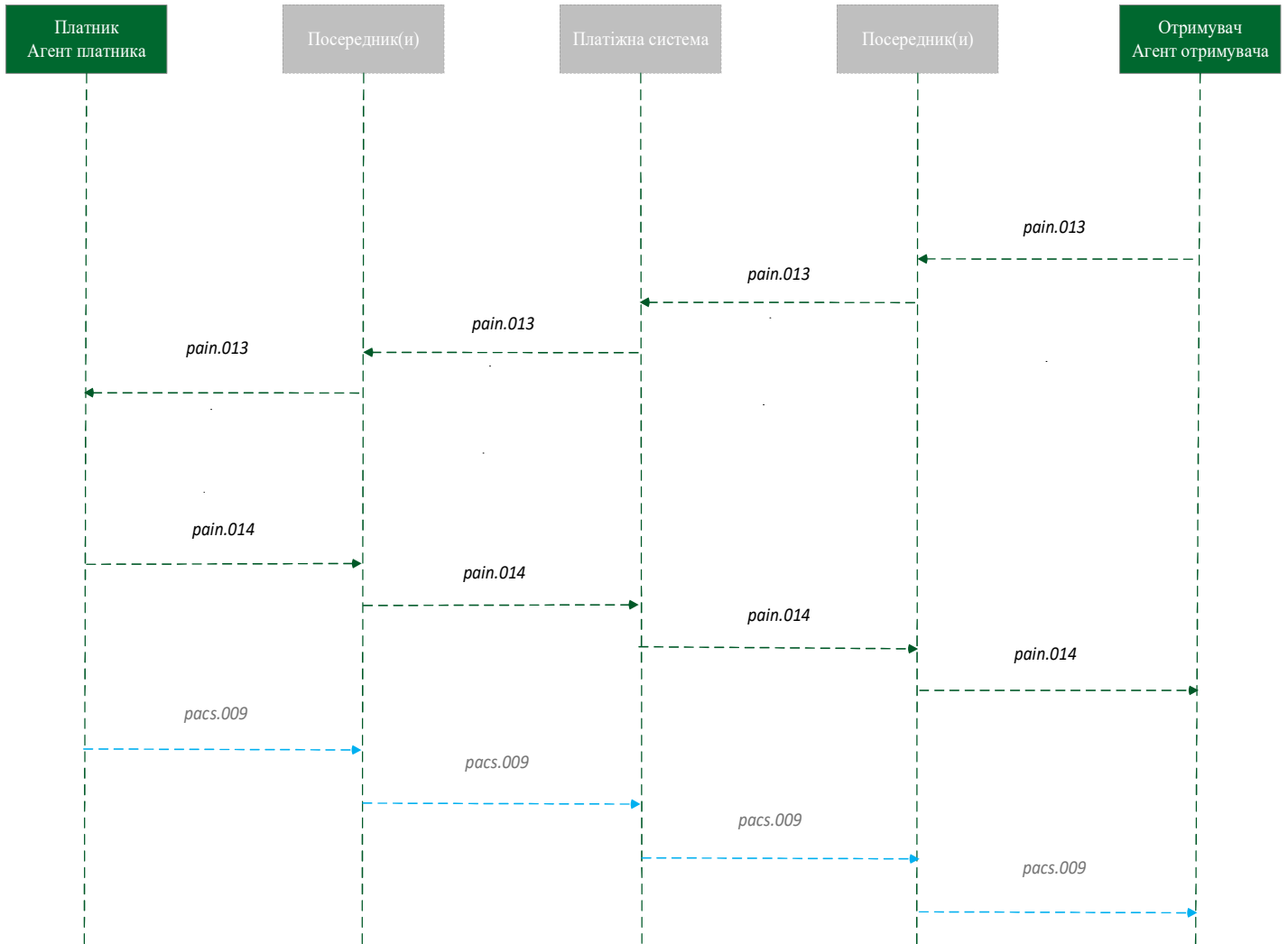
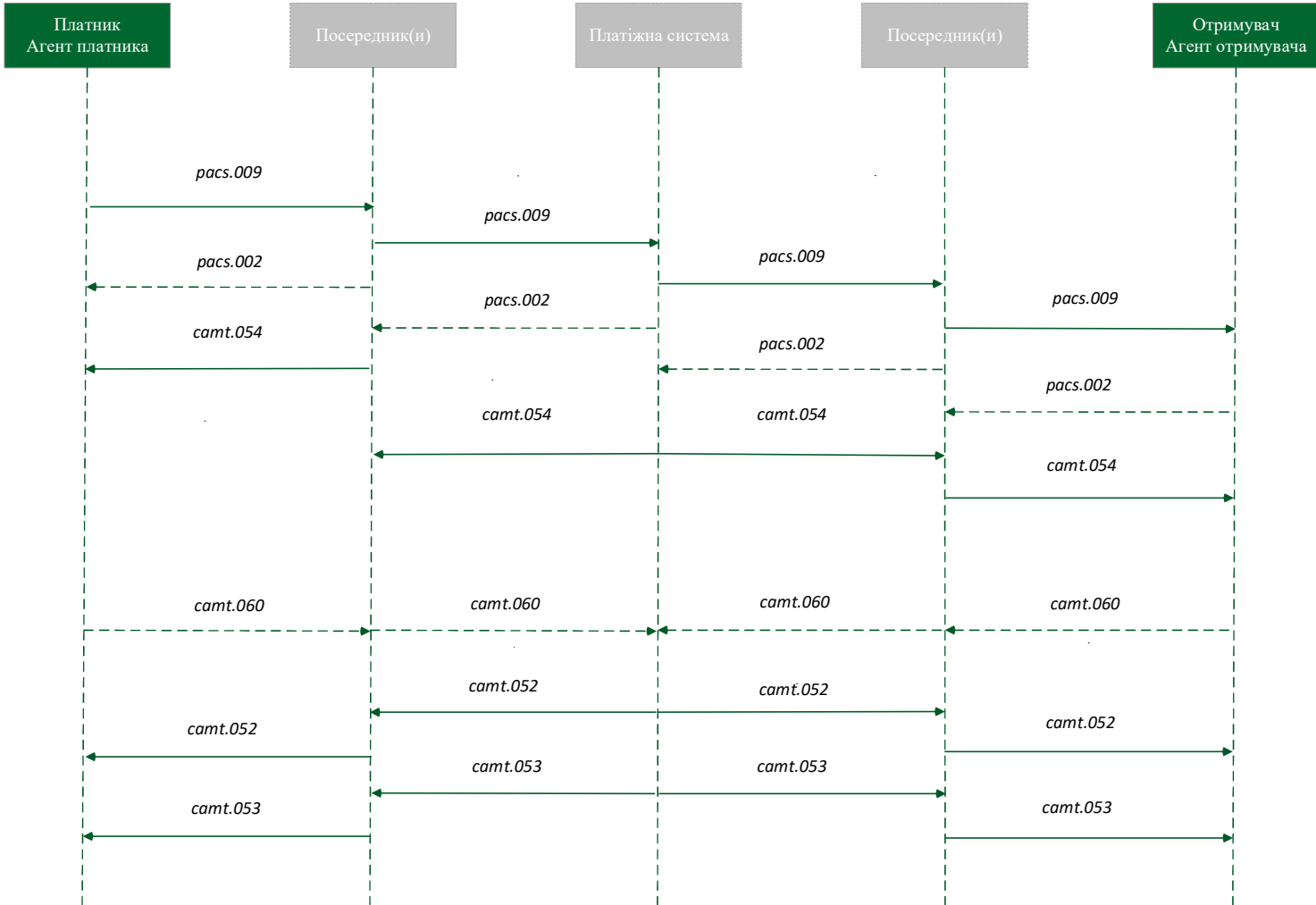

Рисунок 34. Функціональна схема сценарію 3.2 (ініціювання, виконання та підтвердження виконання платіжної інструкції).

Таблиця 13. Сценарій 3.

Бізнес-процеси	Бізнес-ролі	Ролі
Ініціювання	Агент «Б»	Отримувач
		Агент отримувача
	Агент «А»	Платник
		Агент платника
Виконання	Агент «А»	Агент платника
	Платіжна система	-
	Агент «Б»	Агент отримувача
Підтвердження виконання	Агент «Б»	Агент отримувача
		Отримувач
	Платіжна система	-
	Агент «А»	Агент платника
		Платник

1.2. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ВІДКЛИКАННЯ ПЛАТІЖНОЇ ІНСТРУКЦІЇ.

1.2.1. Оглядний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.

Відкликання платіжної інструкції відбувається, як шляхом відкликання платіжного повідомлення в цілому, так і шляхом відкликання окремих платіжних інструкцій.

Відкликання платіжної інструкції може здійснюватися з ініціативи платника або ініціатора. Платник може відкликати платіжну інструкцію, яку ініціював як платник, так і ініціатор. Ініціатор може відкликати лише платіжну інструкцію, яку він ініціював.

Модель обміну повідомленнями між учасниками при відкликанні платіжної інструкції здійснюється:

- до списання коштів з рахунку платника;
- до настання безвідкличності платіжної інструкції (у разі наявності дати валютування - до настання дати валютування) відповідно до норм чинного законодавства;

та може включати наступні процеси:

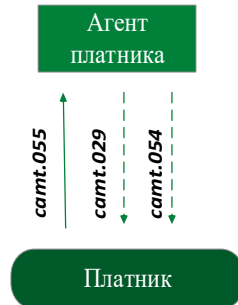
- ✓ відкликання платіжної інструкції;
- ✓ авторизація відкликання платіжної інструкції;
- ✓ звіт щодо статусу відкликання платіжної інструкції.

Послідовність дій в бізнес-моделі з урахуванням задіяних в ній бізнес-процесів і ролей приведена на Рисунку 35, а бізнес-модель обміну повідомленнями на Рисунку 36.

Рисунок 35. Модель відкликання платіжної інструкції.

Рисунок 36. Бізнес-модель обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.

Процес відкликання платіжної інструкції клієнтом здійснюється аналогічно бізнес-процесу ініціювання платіжної інструкції на переказ коштів.

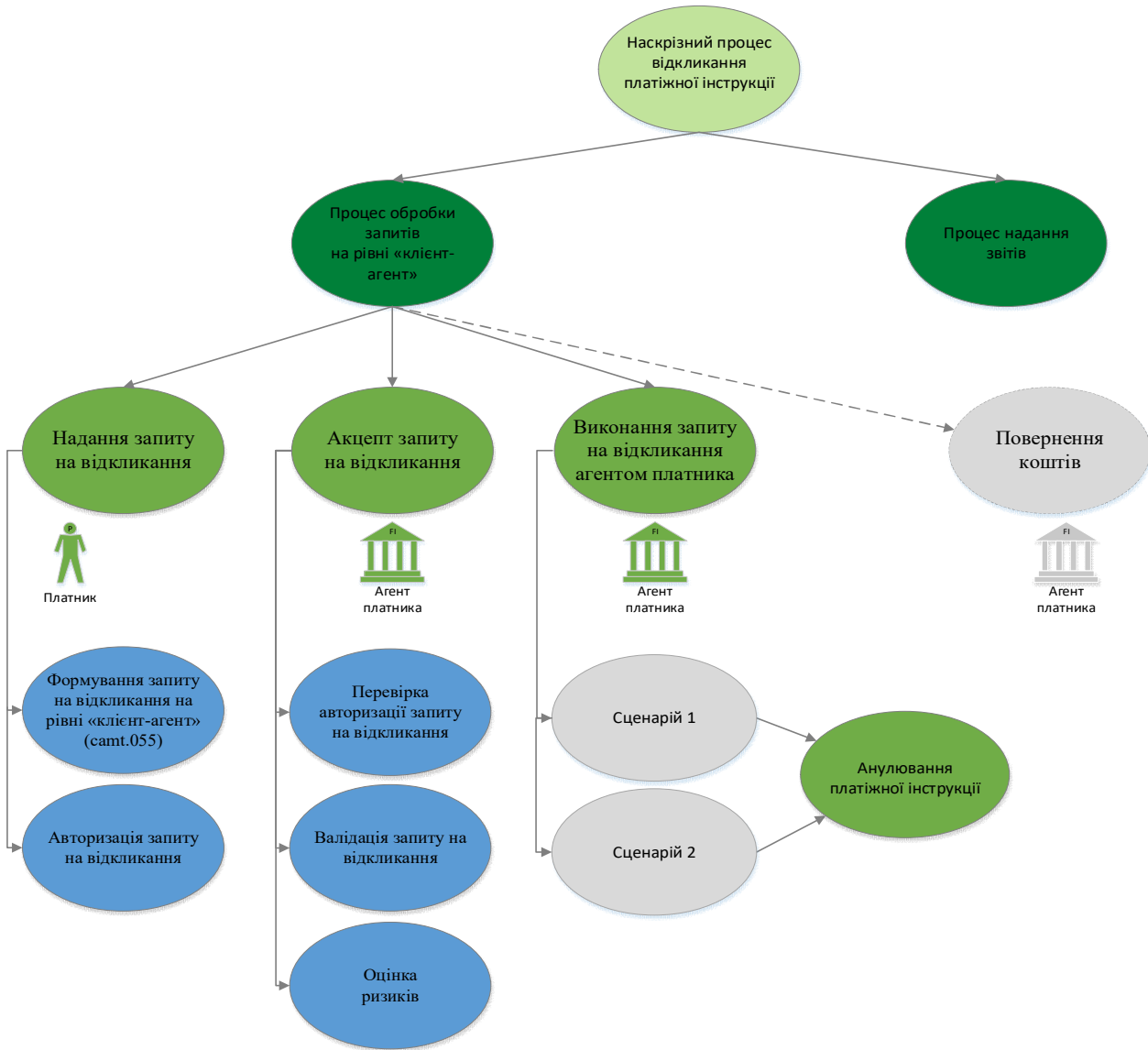
Агент платника не виконує (анулює) платіжну інструкцію, якщо на момент отримання запиту вона не акцептована та кошти з рахунку платника не списані.

Агент платника не виконує платіжну інструкцію, дата валютування якої не настала, у випадку її наявності, та повертає кошти клієнту (camt.054).

У випадку, коли клієнт надсилає повідомлення «Запит на відкликання на рівні «клієнт – агент»», і платіжна операція агентом платника вже виконана (помилковий/шахрайський переказ), то агент платника, за домовленістю платника та агента платника, розпочинає процес розслідування та діє відповідно до норм документа «Імплементация стандарту ISO 20022 в Україні. Винятки та розслідування по платіжних операціях на базі міжнародного стандарту ISO 20022».

Рисунок 37. Бізнес-процес відкликання платіжної інструкції на рівні «клієнт - агент».

А. Надання запиту на відкликання

Визначення	Платник/ініціатор ініціює запит на відкликання платіжної інструкції, який може містити як всі платіжні інструкції одного платіжного повідомлення (повідомлення в цілому), так і окремі платіжні інструкції, що були зазначені в одному платіжному повідомленні, яке було попередньо направлено агенту платника.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про відкликання платіжної інструкції.
Передумова	Виявлено підстави для відкликання (дублювання, помилка в реквізитах тощо).
Результат	Платник/ ініціатор підготував «Запит на відкликання на рівні клієнт-агент»

А.1 Формування запиту на відкликання на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Платник/ініціатор доручає агенту платника здійснити відкликання попередньо відправленої(-них) платіжної(-них) інструкції(-ій).
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про відкликання платіжної інструкції. Відкликання всіх платіжних інструкцій з одного платіжного повідомлення (повідомлення в цілому) або окремих платіжних інструкцій, що були зазначені в одному платіжному повідомленні, яке було попередньо направлено агенту платника.
Передумова	Наявність необхідної інформації, що дозволяє здійснити відкликання платіжної інструкції.
Результат	Платник/ініціатор сформував повідомлення «Запит на відкликання на рівні клієнт-агент».

А.2 Авторизація запиту на відкликання на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Авторизація «Запит на відкликання на рівні клієнт-агент».
Подія, яка ініціює процес	Формування запиту.

Передумова	Виконаний процес формування запиту на відкличання і очікується його авторизація.
Результат	Запит на відкличання авторизовано і відправлено агенту платника.

Б. Акцепт запиту на відкличання на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Акцепт запиту на відкличання включає в себе здійснення агентом платника ряду перевірочних процедур.
Подія, яка ініціює процес	Отримання запиту на відкличання.
Передумова	Визначені критерії здійснення перевірочних процедур.
Результат	Запит на відкличання прийнято або відхилено.

Б.1 Перевірка авторизації запиту на відкличання на рівні «клієнт-агент»

Визначення	Агент платника перевіряє, чи має право сторона подавати запит на відкличання, виходячи з параметрів авторизації, заданих в профілі клієнта, який сформував запит на відкличання.
Подія, яка ініціює процес	Отримання агентом платника запиту на відкличання.
Передумова	Потрібно проходження процедури авторизації.
Результат	Запит на відкличання буде допущено або не допущено до перевірки.

Б.2 Валідація запиту на відкличання на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Синтаксична перевірка з метою подальшого оброблення запиту.
Подія, яка ініціює процес	Отримання запиту на відкличання, позитивний результат перевірки авторизації.
Передумова	Агент платника отримав запит і виконав необхідну перевірку авторизації.
Результат	Запит на відкличання буде валідовано або відхилено.

Б.3 Оцінка ризиків на рівні «клієнт - агент»

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Визначення	Необхідність контролю ризиків з метою подальшого оброблення запиту.
Подія, яка ініціює процес	Отримання запиту на відкликання, позитивний результат перевірки авторизації та валідації.
Передумова	Запит пройшов перевірку і встановлено вимогу оцінки ризику.
Результат	Оцінка ризиків завершена.

В. Виконання запиту на відкликання агентом платника на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Агент платника здійснює відкликання платіжної інструкції: Сценарій 1 - не виконує списання коштів з рахунку платника; Сценарій 2 – не виконує (анулює) платіжну інструкцію, дата валютування якої ще не настала, та повертає кошти на рахунок платника.
Подія, яка ініціює процес	Отримання запиту на відкликання.
Передумова	Наявність валідованого запиту на відкликання.
Результат	Агент платника здійснив відкликання (анулювання) платіжної інструкції клієнта (до якої надійшов запит на відкликання).

Рисунок 38. Алгоритм взаємодії в процесі оброблення запиту на відкличання на рівні «клієнт - агент» (samt.055).

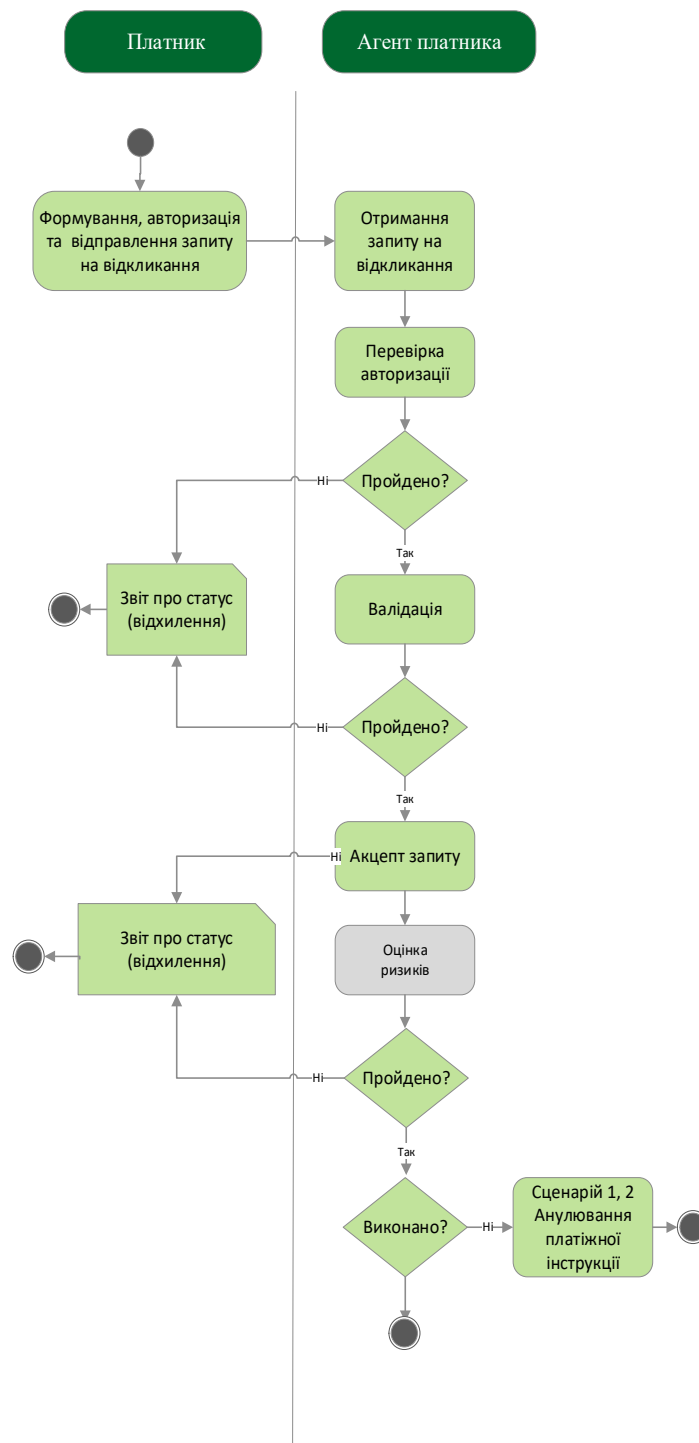

Рисунок 39. Алгоритм оцінки ризиків запиту на відкликання на рівні «клієнт - агент».

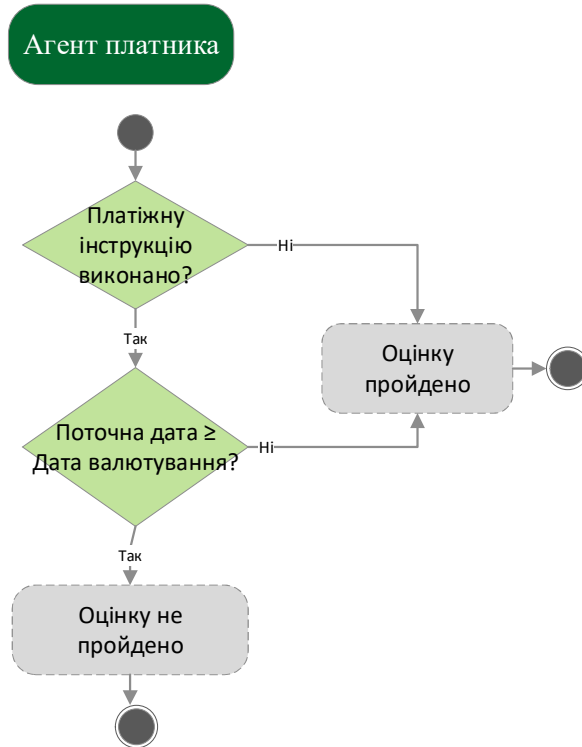
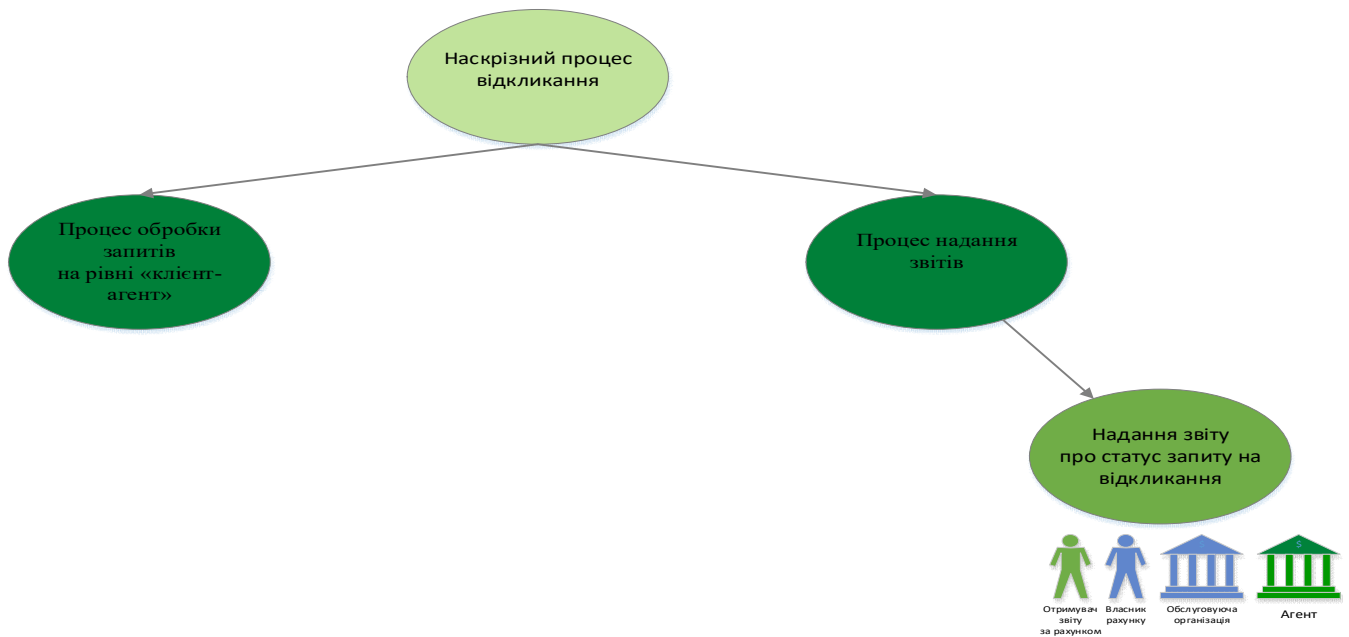

Рисунок 40. Бізнес-процес надання звітів при відкликанні платіжної інструкції.

А. Надання звіту про статус запиту на відкликання

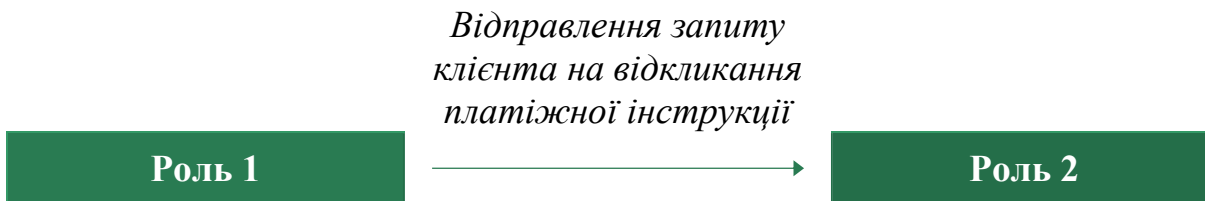
Визначення	Надання агентом платника платнику/ініціатору, який ініціював процес відкликання платіжної інструкції, звіту про негативний (відхилення) статус щодо розслідування.
Подія, яка ініціює процес	Платником/ініціатором прийнято рішення про відкликання платіжної
Передумова	Запит на відкликання, отриманий агентом платника.
Результат	Звіт про статус щодо розслідування (з негативним статусом) доставлено стороні, яка ініціювала процес відкликання платіжної інструкції

1.2.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.

1.1. Процес відкликання платіжної інструкції.

Рисунок 41. Відкликання платіжної інструкції клієнтом, взаємодія ролей.

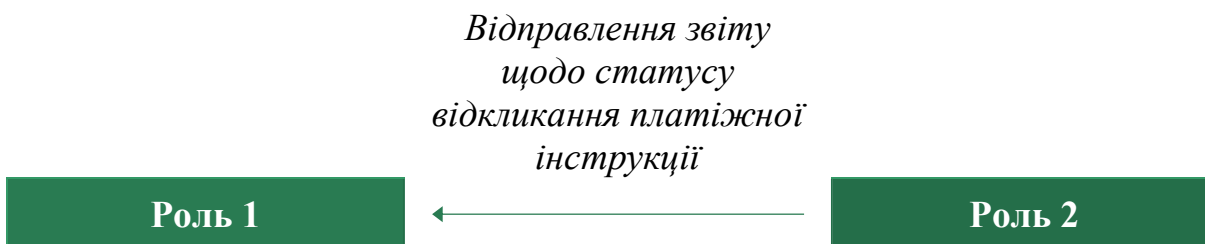

Таблиця 14. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Ініціатор / Платник	Агент платника

1.2. Процес надання звіту щодо статусу запиту на відкликання.

Рисунок 42 Надання звіту щодо статусу запиту на відкликання платіжної інструкції (направляється лише з негативним статусом) , взаємодія ролей.

Таблиця 15. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Ініціатор / Платник	Агент платника

1.2.3. Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при відкликанні платіжної інструкції.

Ініціатором запиту на відкликання може бути як безпосередньо платник, так і інша особа, яка діє за дорученням платника.

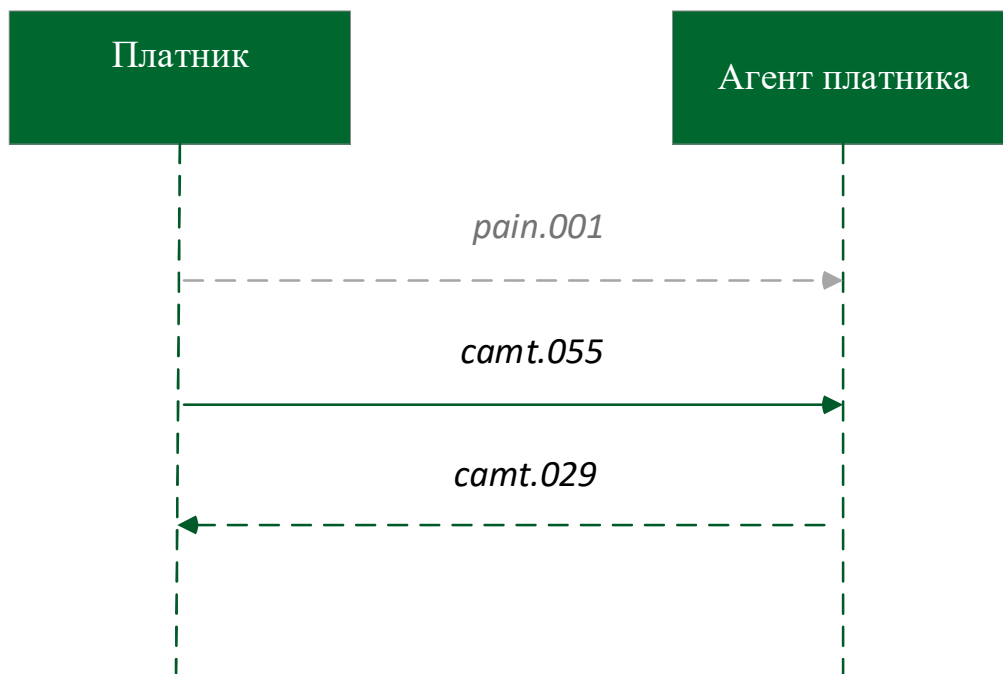
У відповідь на запит на відкликання (camt.055) сформований ініціатором, який не є платником, мають надсилатися повідомлення: платнику – camt.054, ініціатору - camt.029 (у разі відхилення).

Сценарій 1. Відкликання платіжної інструкції, в якій не зазначено дату валютування.

Агент виконує роль агента платника. Клієнт 1 виконує роль платника. Ініціатором запиту на відкликання платіжної інструкції є платник.

У разі, якщо кошти з рахунку платника, до моменту отримання повідомлення camt.055, вже списані (платіжна інструкція агентом платника виконана), то агент платника надсилає платнику повідомлення camt.029 (з негативним статусом).

Рисунок 43. Функціональна схема сценарію 1.

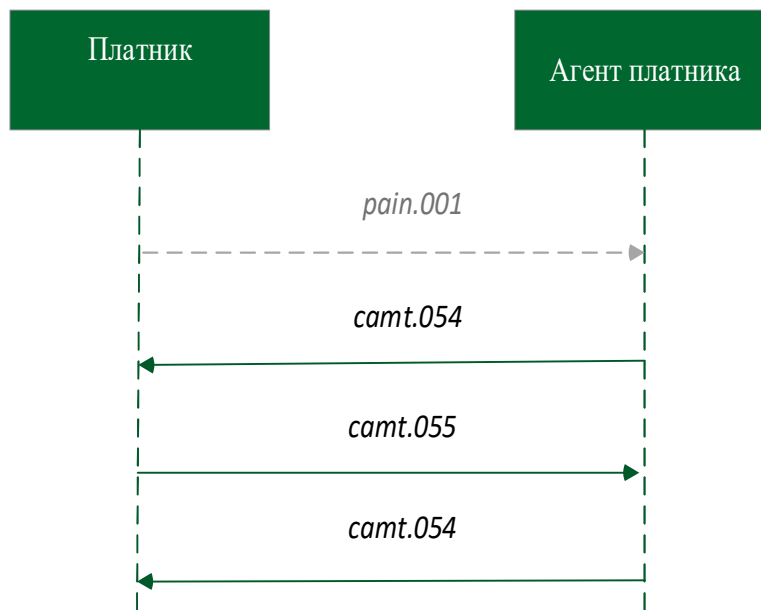
Сценарій 2. Відкликання платіжної інструкції до настання дати валютування.

Агент виконує роль агента платника. Клієнт 1 виконує роль платника. Ініціатором запиту на відкликання платіжної інструкції є платник.

У разі коли платник/ініціатор надсилає запит на відкликання платіжної інструкції, дата валютування якої ще не настала, то агент платника повертає кошти на рахунок платника і не виконує платіжну інструкцію платника.

Рисунок 44. Функціональна схема сценарію 2.

1.3. ОПИС БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПОВЕРНЕННЯ КОШТІВ.

1.3.1. Оглядовий рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.

Бізнес-модель обміну повідомленнями між учасниками при поверненні коштів застосовується у випадках здійснення помилкової, неналежної або неакцептованої платіжної операції, в інших випадках у відповідності до НПА, та може включати наступні процеси:

- Ініціювання повернення коштів;
- Повернення коштів;
- Підтвердження виконання повернення коштів.

Повернення коштів – отримувач повертає кошти платнику (при цьому змінюються їх ролі на протилежні, а саме: отримувач стає платником, платник стає отримувачем).

Повернення коштів здійснюється виключно з метою повернення коштів раніше успішно виконаної платіжної інструкції. Повернення коштів має відбуватися через той же ланцюг агентів, що проходила платіжна інструкція, кошти якої повертаються (за тими самими рахунками). Максимально допустимий строк для забезпечення такого повернення обумовлюється нормативно-правовими актами НБУ.

За відсутності можливості дотримання даних умов – повернення коштів здійснюється шляхом формування нового платіжного повідомлення (рас.008 або рас.009) у відповідності до нормативно-правових актів НБУ.

Послідовність дій в моделі з урахуванням використовуваних в ній процесів і ролей приведена на Рисунку 45.

Рисунок 45 Бізнес-модель повернення коштів.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

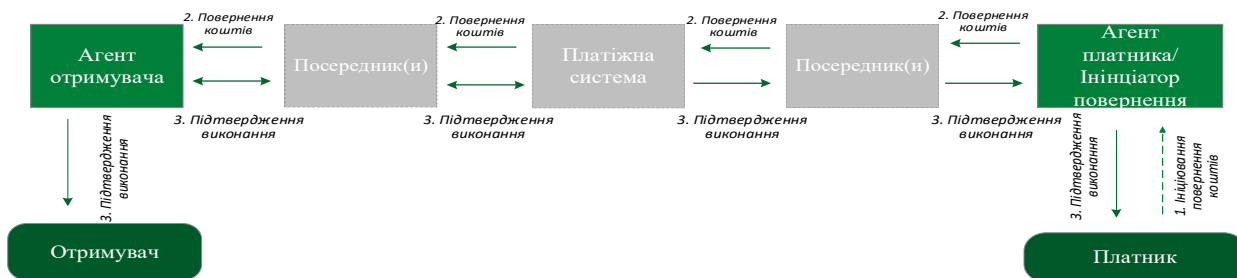
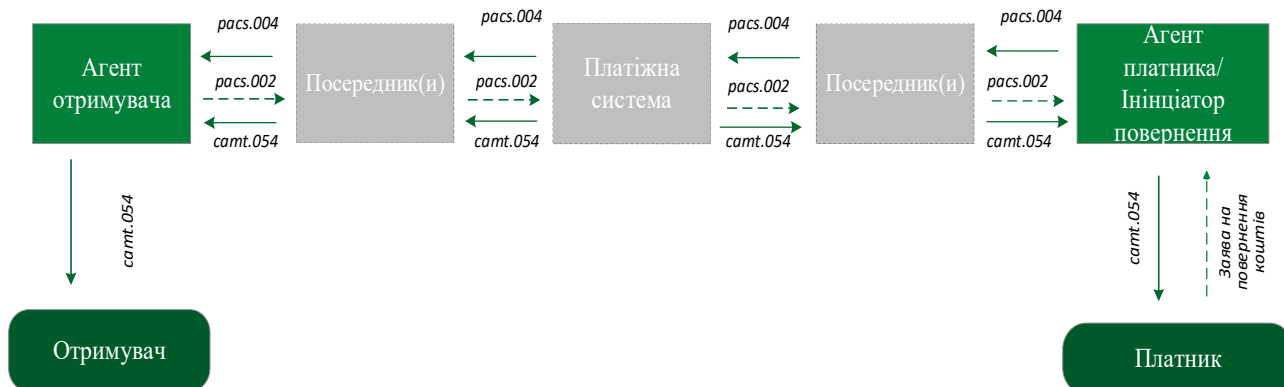

Рисунок 46. Бізнес-модель обміну повідомленнями при поверненні коштів.

Примітка: Платіжна система/посередник/агент отримувача, відповідно до укладених договорів, у разі виконання всіх платіжних інструкцій, зазначених в платіжному повідомленні (racs.004), та надсилання повідомлення про зарахування/списання коштів з рахунку (camt.054) може у відповідь не надсилати повідомлення (racs.002) з позитивним статусом. Використання чи невикористання (racs.002) з позитивним статусом має бути визначено договірними відносинами між сторонами.

Рисунок 47. Бізнес-процес повернення коштів на рівні «клієнт - агент».

А. Надання заяви клієнта на повернення коштів

Визначення	Сторона, яка отримала кошти та яка ініціює повернення коштів, направляє агенту платника заяву на повернення коштів. <i>Заява на повернення коштів (немає чітко встановленого формату, розробляється агентом самостійно) може подаватися клієнтом до агента як в паперовій формі так і в електронній формі (у тому числі, у вигляді розробленого агентом електронного повідомлення), через систему «Клієнт-банк».</i>
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про повернення отриманих коштів.
Передумова	Наявність підстави для повернення коштів.
Результат	Платник направив заяву на повернення коштів агенту платника.

А.1. Формування заяви на повернення коштів на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Платник формує заяву на повернення коштів.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення про повернення коштів.
Передумова	Дії, що призвели до наявності у платника підстав повернути кошти.
Результат	Заяву на повернення коштів сформовано.

А.2. Авторизація заяви на повернення коштів на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Авторизація заяви на повернення коштів, яку сформував платник.
Подія, яка ініціює процес	Формування заяви на повернення коштів.
Передумова	Виконаний процес формування заяви на повернення коштів і очікується її авторизація.
Результат	Заява на повернення коштів авторизована.

Б Акцепт заяви на повернення коштів на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Акцепт заяви на повернення коштів включає в себе здійснення агентом платника перевірочних процедур, а саме перевірку авторизації, валідацію і процес оцінки ризиків.
------------	--

Подія, яка ініціює процес	Отримання заяви на повернення коштів.
Передумова	Визначені критерії здійснення перевірочних процедур.
Результат	Заява на повернення коштів прийнята або відхилена.

Б.1 Перевірка авторизації заяви на повернення коштів на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Агент платника перевіряє, чи має право сторона подавати заяву на повернення коштів, виходячи з параметрів авторизації, заданих в профілі клієнта.
Подія, яка ініціює процес	Отримання заяви на повернення коштів.
Передумова	Потрібно проходження процедури авторизації.
Результат	Заяву на повернення коштів допущено або не допущено до перевірки та оцінки ризиків.

Б.2. Валідація заяви на повернення коштів на рівні «клієнт - агент»

Визначення	Синтаксична перевірка з метою подальшого оброблення заяви на повернення коштів.
Подія, яка ініціює процес	Отримання заяви на повернення коштів, позитивний результат перевірки авторизації.
Передумова	Агент платника отримав заяву на повернення коштів і виконав необхідну перевірку авторизації.
Результат	Заява на повернення коштів допущена або не допущена до оцінки ризиків.

Б.3. Оцінка ризиків на рівні «клієнт - агент»

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

Визначення	Необхідність контролю ризиків з метою подальшого виконання процесу повернення коштів. Це може бути «оцінка статичного ризику» (наприклад, перевірка наявності арешту коштів, перевірка відповідно до правил фінансового моніторингу, перевірка строку повернення коштів, відповідно до строків встановлених законодавством, тощо) і «оцінка динамічного ризику» (наприклад, перевірка наявності коштів на рахунку для виконання платіжної операції, тощо).
Подія, яка ініціює процес	Отримання заяви на повернення коштів, позитивний результат перевірки авторизації та валідації заяви.
Передумова	Заява на повернення коштів пройшла перевірку і встановлено вимогу оцінки ризику.
Результат	Наявна вся необхідна інформація і заяву на повернення коштів прийнято - або заяву відхилено і кошти не буде повернуто. <i>Примітка. Якщо заяву відхилено і кошти не буде повернено, то сторона, яка ініціює повернення, може направити кошти шляхом ініціювання нової платіжної інструкції та формування платіжного повідомлення.</i>

В. Підготовка повідомлення на повернення коштів для подальшого оброблення

Визначення	Агент платника здійснює повернення коштів – переказ коштів від сторони, що повертає кошти, стороні, якій ці кошти повертаються (сценарій в одному агенті) /переказ коштів на рахунок агента платника (сценарій в різних агентах).
Подія, яка ініціює процес	Валідоване агентом платника рішення про повернення коштів.
Передумова	Наявність валідованої заяви на повернення коштів або наявність законодавчих підстав у агента платника на повернення коштів.
Результат	Перехід права власності на кошти від сторони, що повертає кошти, до сторони, якій ці кошти повертаються (сценарій в одному агенті) /Кошти зараховано на рахунок агента платника для виконання

наступного процесу виконання платіжної інструкції на рівні «агент – агент» (сценарій в різних фінансових установах).

В.1 Формування повідомлення на повернення коштів на рівні «агент – агент»

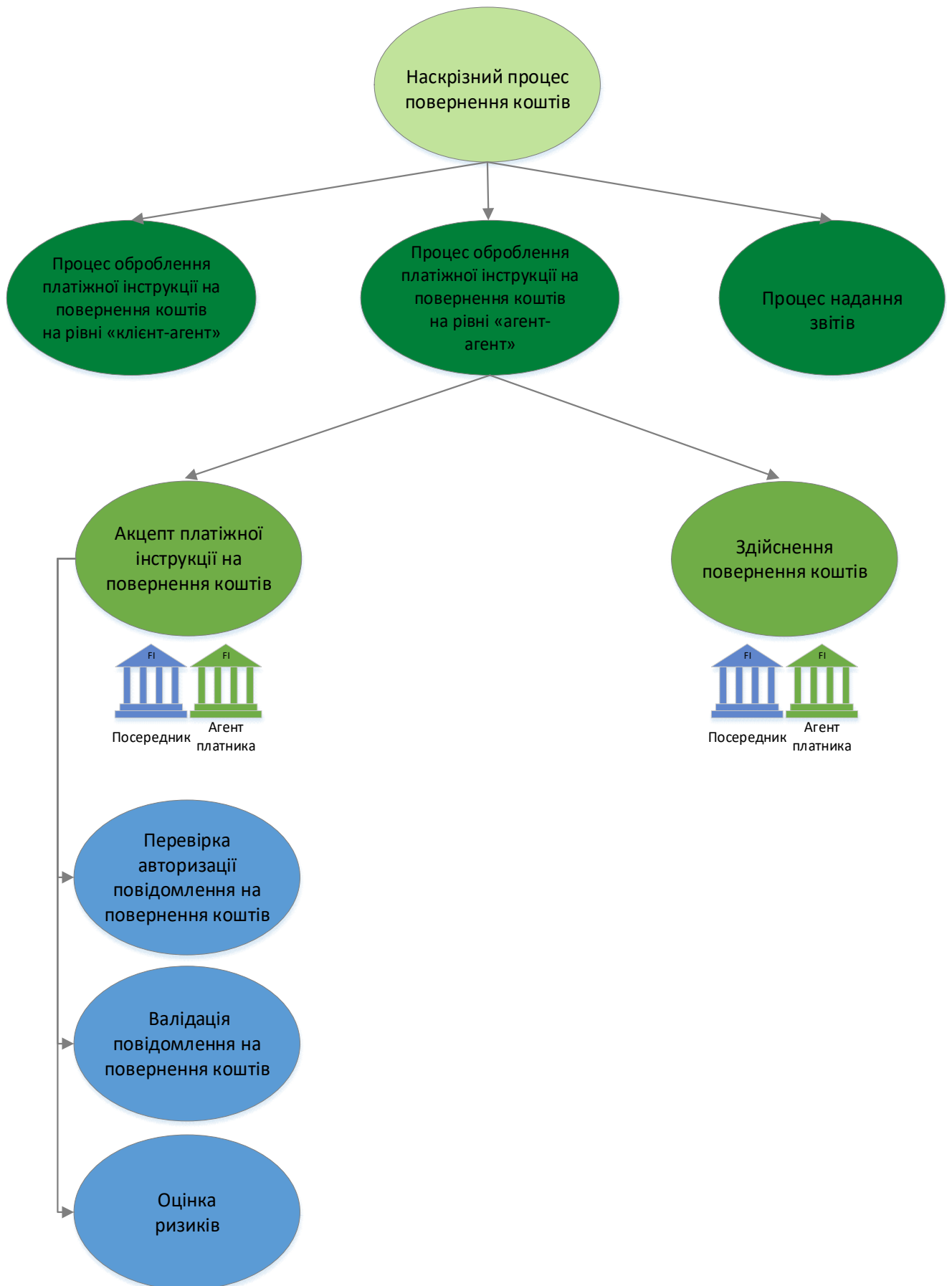
Визначення	Агент платника формує повідомлення на повернення коштів на рівні агентів.
Подія, яка ініціює процес	В установі агента платника прийнято рішення про повернення коштів.
Передумова	Наявність валідованої заяви на повернення коштів або наявність законодавчих підстав у агента платника на повернення коштів.
Результат	Повідомлення на повернення коштів на рівні агентів сформовано.

В.2. Авторизація повідомлення на повернення коштів на рівні «агент – агент»

Визначення	Авторизація повідомлення на повернення коштів на рівні агентів, яку здійснив агент, що обслуговує сторону, що повертає кошти (авторизація здійснюється згідно наявних засобів захисту інформації та здійснення авторизації).
Подія, яка ініціює процес	Формування повідомлення на повернення коштів на рівні агентів (особою або системою).
Передумова	Виконаний процес формування повідомлення на повернення коштів на рівні агентів і очікується його авторизація.
Результат	Повідомлення на повернення коштів на рівні агентів авторизовано.

Рисунок 48. Бізнес-процес повернення коштів на рівні «агент - агент».

А. Акцепт платіжної інструкції на повернення коштів на рівні «агент - агент»

Визначення	Акцепт платіжної(-них) інструкції(-ій) на повернення коштів на рівні агентів включає в себе здійснення платіжною системою/посередником ряду перевірочних процедур, а саме перевірку авторизації, валідацію і процес оцінки ризиків.
Подія, яка ініціює процес	Отримання повідомлення на повернення коштів на рівні агентів.
Передумова	Визначені критерії здійснення перевірочних процедур.
Результат	Платіжна(-ні) інструкція(-її) на повернення коштів на рівні агентів прийнята(-ті) або відхилена(ні).

А.1. Перевірка авторизації повідомлення на повернення коштів на рівні «агент - агент»

Визначення	Платіжна система/посередник здійснює перевірку справжності сторони, що надсилає повідомлення на повернення коштів, відповідно до параметрів авторизації, заданих в профілі агента, перевірку на достовірність та цілісність інформації, що міститься в повідомленні на повернення коштів.
Подія, яка ініціює процес	Отримання повідомлення на повернення коштів на рівні агентів.
Передумова	Потрібно проходження процедури авторизації.
Результат	Повідомлення на повернення коштів допущено або не допущено до перевірки та оцінки ризиків.

А.2. Валідація повідомлення на повернення коштів на рівні «агент - агент»

Визначення	Платіжна система/посередник здійснює перевірку коректності структури повідомлення на повернення коштів, синтаксису записів (заповнених реквізитів) з метою подальшого оброблення та перевіряє, чи надсилалося стороні, що повертає кошти, платіжне повідомлення, яке містило платіжні інструкції, кошти яких повертаються.
------------	--

Подія, яка ініціює процес	Проходження перевірки авторизації отриманого повідомлення на повернення коштів з позитивним результатом.
Передумова	Платіжна система/посередник отримує повідомлення на повернення коштів на рівні агентів, виконує необхідну перевірку авторизації.
Результат	Повідомлення на повернення коштів допущено або не допущено до оцінки ризиків.

А.3. Оцінка ризиків на рівні «агент – агент»

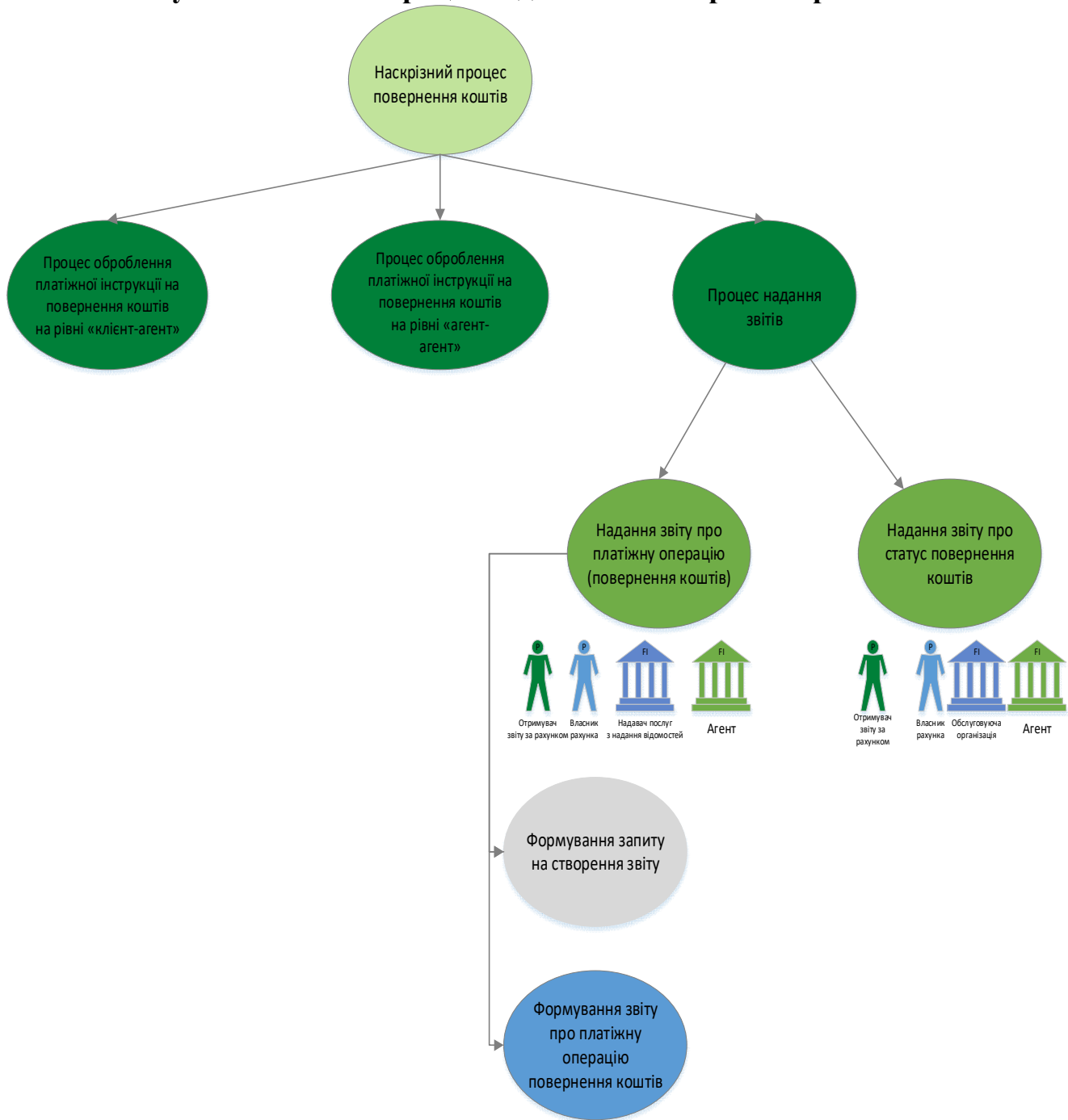
Визначення	Платіжна система/посередник здійснює контроль ризиків з метою подальшого оброблення та виконання процесу повернення коштів – перевірку наявності коштів на рахунку для виконання платіжної операції, відсутності обмежень для виконання платіжної операції, дотримання правил платіжної системи тощо.
Подія, яка ініціює процес	Проходження перевірки авторизації та валідації отриманого повідомлення на повернення коштів з позитивним результатом.
Передумова	Повідомлення на повернення коштів пройшло перевірку і встановлено вимогу оцінки ризику.
Результат	Виконано всі необхідні перевірки та прийнято рішення, повідомлення на повернення коштів проведено або відхилено.

Б. Здійснення повернення коштів на рівні «агент – агент»

Визначення	Платіжна система/посередник здійснює повернення коштів - переказ коштів від агента до іншого агента.
Подія, яка ініціює процес	Настання умов для виконання повернення коштів.
Передумова	Повернення коштів згідно повідомлення на повернення коштів на рівні агентів підлягає виконанню (відповідає критеріям всіх здійснених перевірочних процедур).
Результат	Перехід права власності на кошти від одного агента до іншого агента.

Рисунок 49. Бізнес-процес надання звітів при поверненні коштів.

А. Надання звіту про платіжну операцію повернення коштів

Визначення

Надання агентом власнику рахунку (або отримувачу звіту за рахунком – стороні, яка авторизована власником рахунку на отримання звіту) звіту про фінансовий результат обробленої(-их) платіжної(-их) операції(-ій).

(Один звіт про всі оброблені платіжні операції платіжних інструкцій, що містилися в одному повідомленні).

Подія, яка ініціює процес	Подія, яка обумовлює надання звіту відповідно до угоди між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Передумова	Наявність угоди між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Результат	«Звіт за рахунком» / «Виписка за рахунком»/ «Повідомлення про зарахування/списання коштів з рахунку» надано.

А.1. Формування запиту на створення звіту (не є обов'язковою дією)

Визначення	Власник рахунку (або отримувач звіту за рахунком) формує запит на створення звіту.
Подія, яка ініціює процес	Прийнято рішення щодо необхідності термінового отримання звіту.
Передумова	Наявність угоди про надання звіту за запитом між стороною, що надає звіт, і стороною, якій звіт надається.
Результат	Запит щодо надання звіту сформовано.

А.2. Формування звіту про платіжну операцію повернення коштів

Визначення	Створення агентом звіту.
Подія, яка ініціює процес	Завершення процесу повернення коштів або настання певного визначеного часу для формування звіту або отримання запиту на створення звіту, тощо.
Передумова	Відображено списання коштів з рахунку або зарахування коштів на рахунок, або отримано запит на звіт.
Результат	Звіт сформовано.

Б. Надання звіту про статус повернення коштів

Визначення	Надання агентом стороні, яка ініціювала етап процесу повернення коштів, звіту про негативний (обов'язково)
------------	--

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51

або позитивний (за домовленістю сторін) статус повернення на цьому етапі його проходження.

Подія, яка ініціює процес Зміна статусу на етапах проходження повідомлення на повернення коштів.

Передумова Повідомлення на повернення коштів, отримане будь-яким агентом в ланцюзі.

Результат Звіт про статус доставлено стороні, яка ініціювала даний етап процесу повернення коштів.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Рисунок 50. Алгоритм оброблення платіжного повідомлення на повернення коштів на рівні агентів (рас.004).

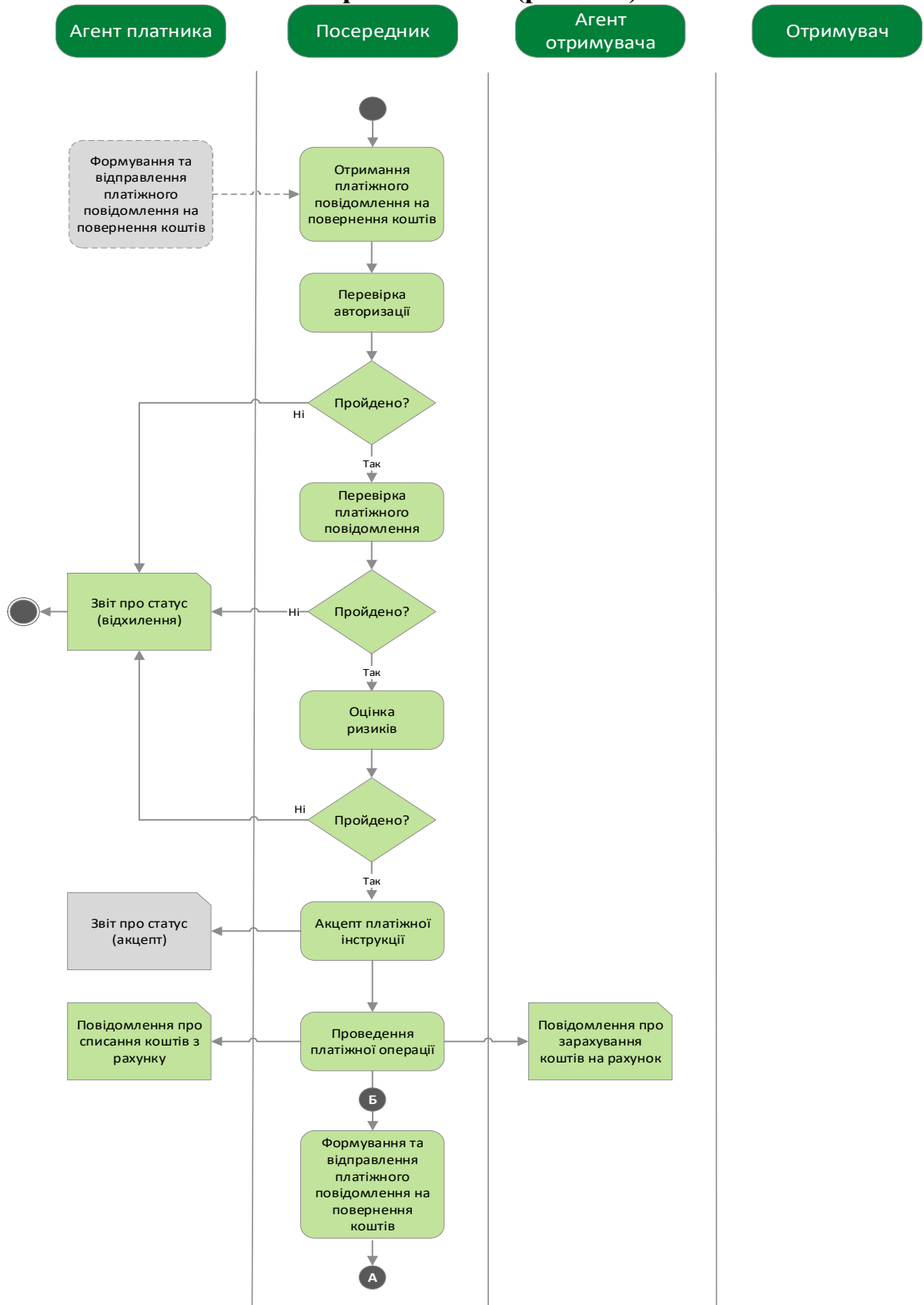
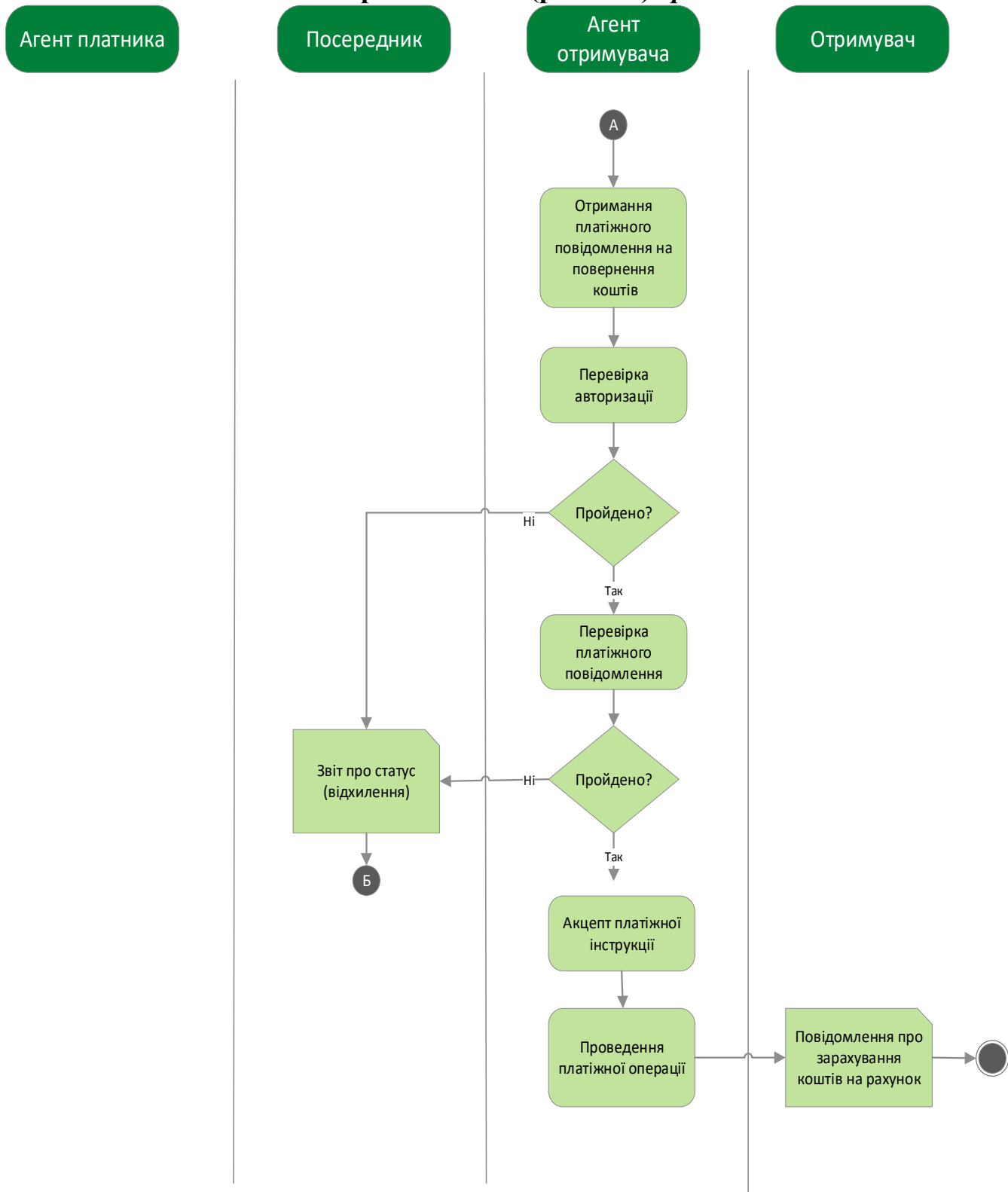

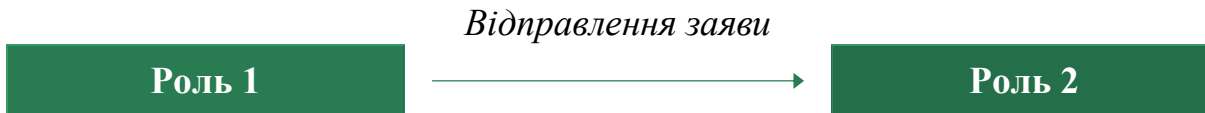
Рисунок 51. Алгоритм оброблення платіжного повідомлення на повернення коштів на рівні агентів (рас.004) продовження.

1.3.2. Концептуальний рівень бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.

1.1. Процес ініціювання повернення коштів.

Рисунок 52. Ініціювання повернення коштів, взаємодія ролей.

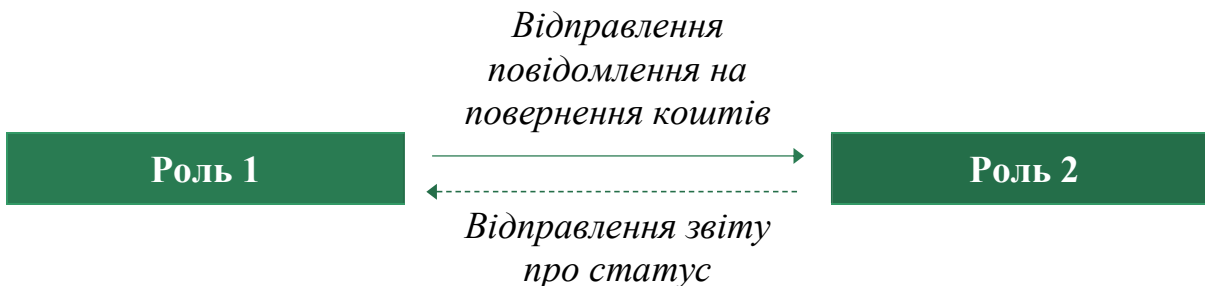

Таблиця 16. Ролі, які взаємодіють

Роль 1	Роль 2
Платник	Агент платника

1.2. Процес повернення коштів.

Рисунок 53. Повернення коштів, взаємодія ролей.

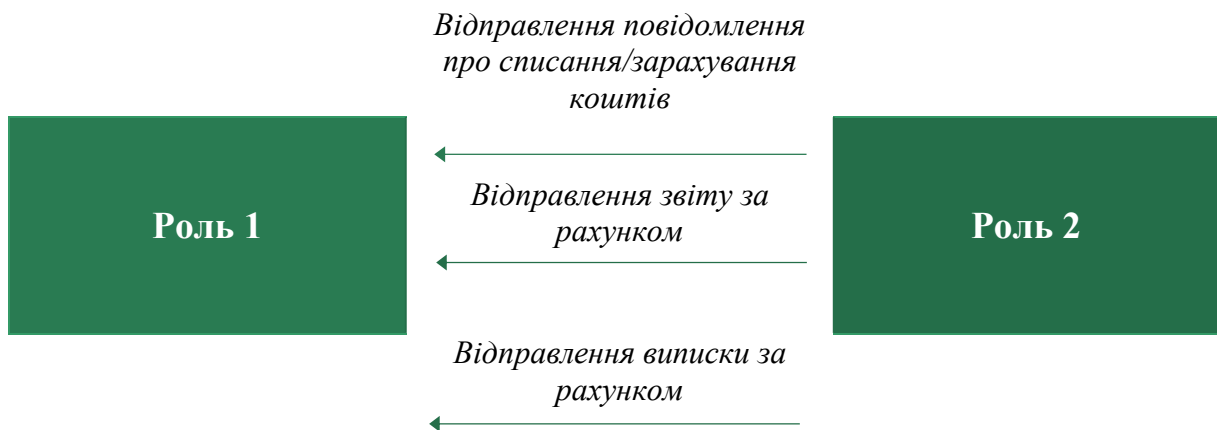

Таблиця 17. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Платник	Агент платника
Агент платника	Агент отримувача
	Посередник
	Платіжна система
Посередник	Агент отримувача
	Посередник
	Агент отримувача
Платіжна система	Агент отримувача
Агент отримувача	Отримувач

1.3. Процес підтвердження виконання повернення коштів.

Рисунок 54. Підтвердження виконання повернення коштів, взаємодія ролей.

Таблиця 18. Ролі, які взаємодіють.

Роль 1	Роль 2
Платник	Агент платника
Агент платника	Платіжна система
	Агент отримувача
	Посередник
Посередник	Платіжна система
	Агент отримувача
	Агент платника
Агент отримувача	Платіжна система
	Агент отримувача
	Агент платника
Отримувач	Агент отримувача

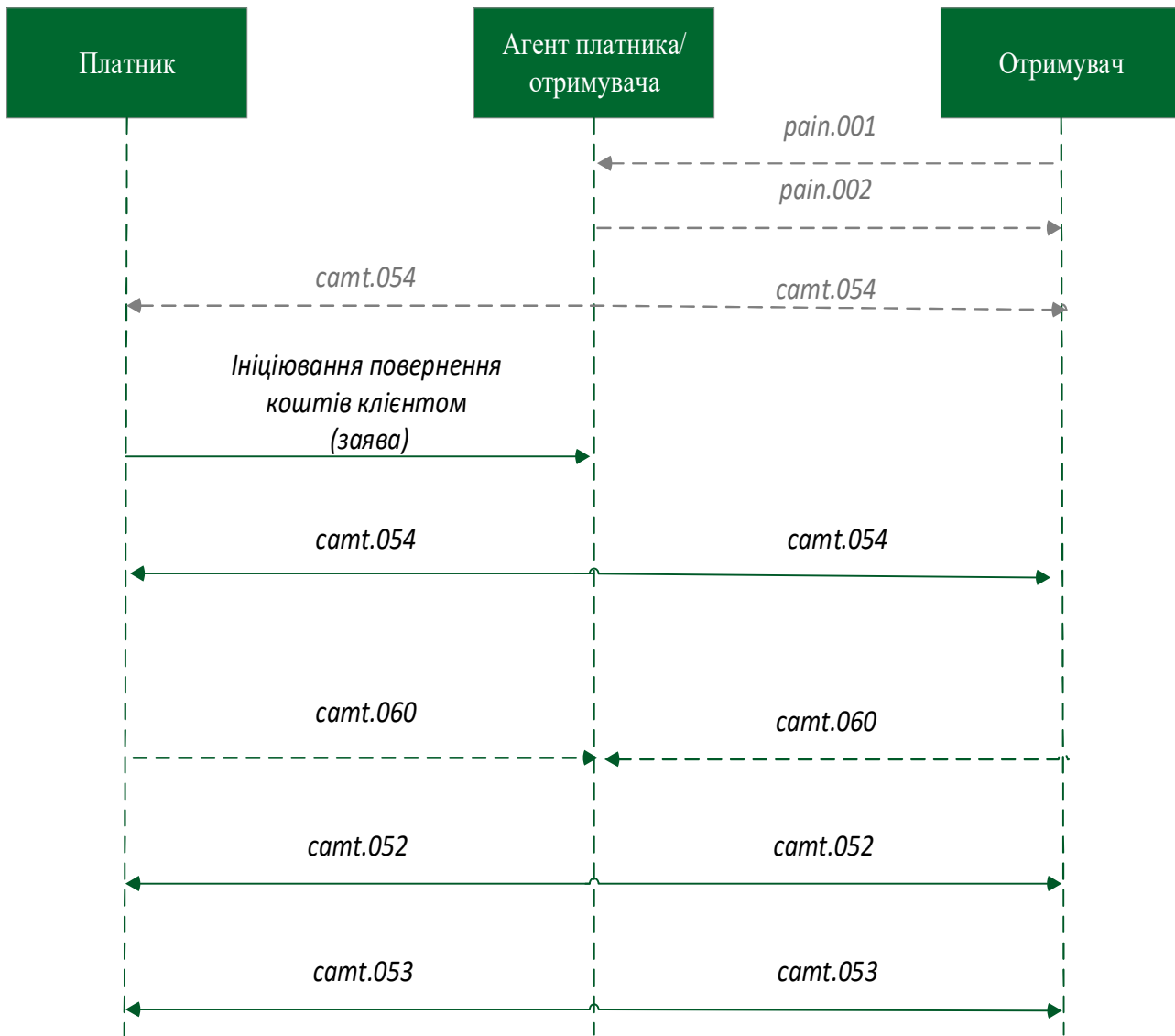
1.3.3. Основні процеси бізнес-моделі обміну повідомленнями при поверненні коштів.

Повернення коштів, що здійснюється агентом платника/отримувача.

Сценарій 1.1 Повернення коштів – отримувач повертає кошти платнику (при цьому змінюються їх ролі на протилежні, а саме: отримувач стає платником, платник стає отримувачем). Агент виконує ролі агента платника та агента отримувача.

Рисунок 55. Функціональна схема сценарію 1.1.

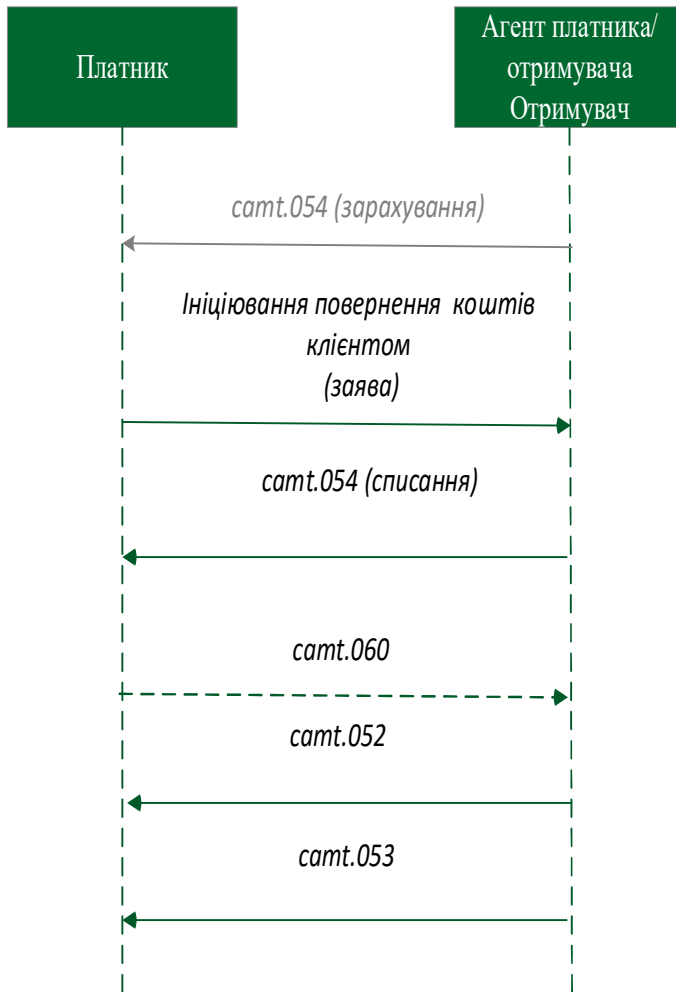

Сценарій 1.2 Повернення коштів – отримувач повертає кошти агенту (при цьому роль отримувача змінюється на роль платника). Агент виконує ролі агента платника, агента отримувача та отримувача.

Рисунок 56. Функціональна схема сценарію 1.2.

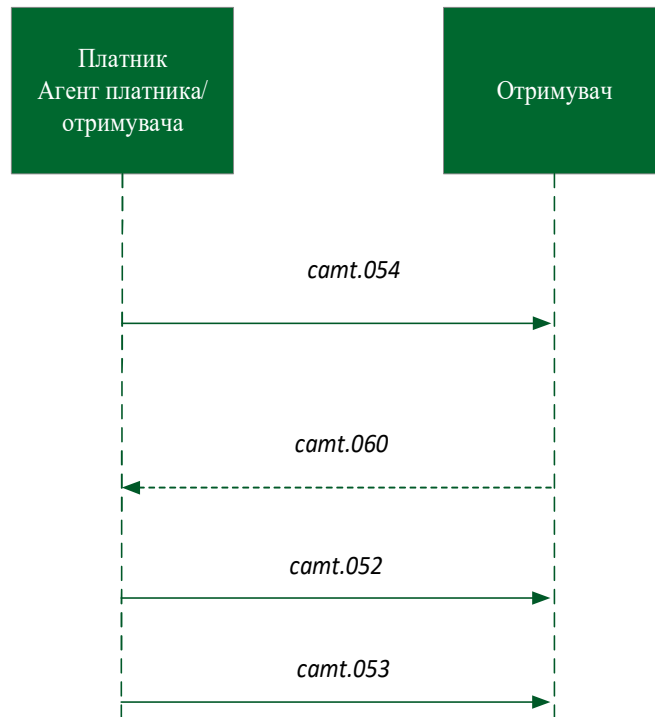

Сценарій 1.3 Повернення коштів – агент платника/отримувача/ отримувач (при цьому його роль як отримувача змінюється на роль платника) повертає кошти платнику (при цьому платник стає отримувачем).

Рисунок 57. Функціональна схема сценарію 1.3.

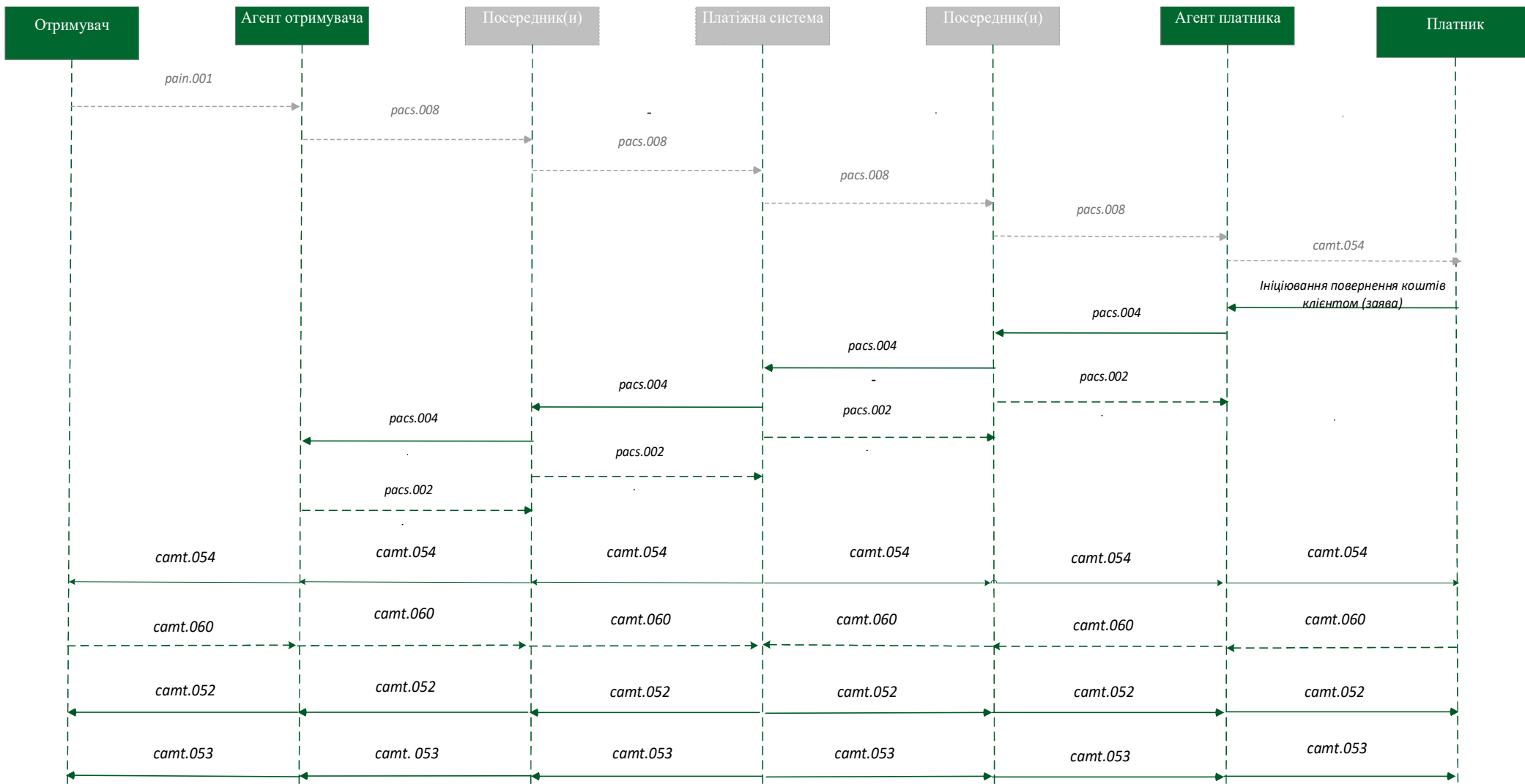

Повернення коштів, що відбувається через різних агентів.

Сценарій 2.1 Повернення коштів – отримувач (при цьому його роль змінюється на роль платника) повертає кошти платнику (при цьому його роль змінюється на роль отримувача)

Рисунок 58. Функціональна схема сценарію 2.1.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

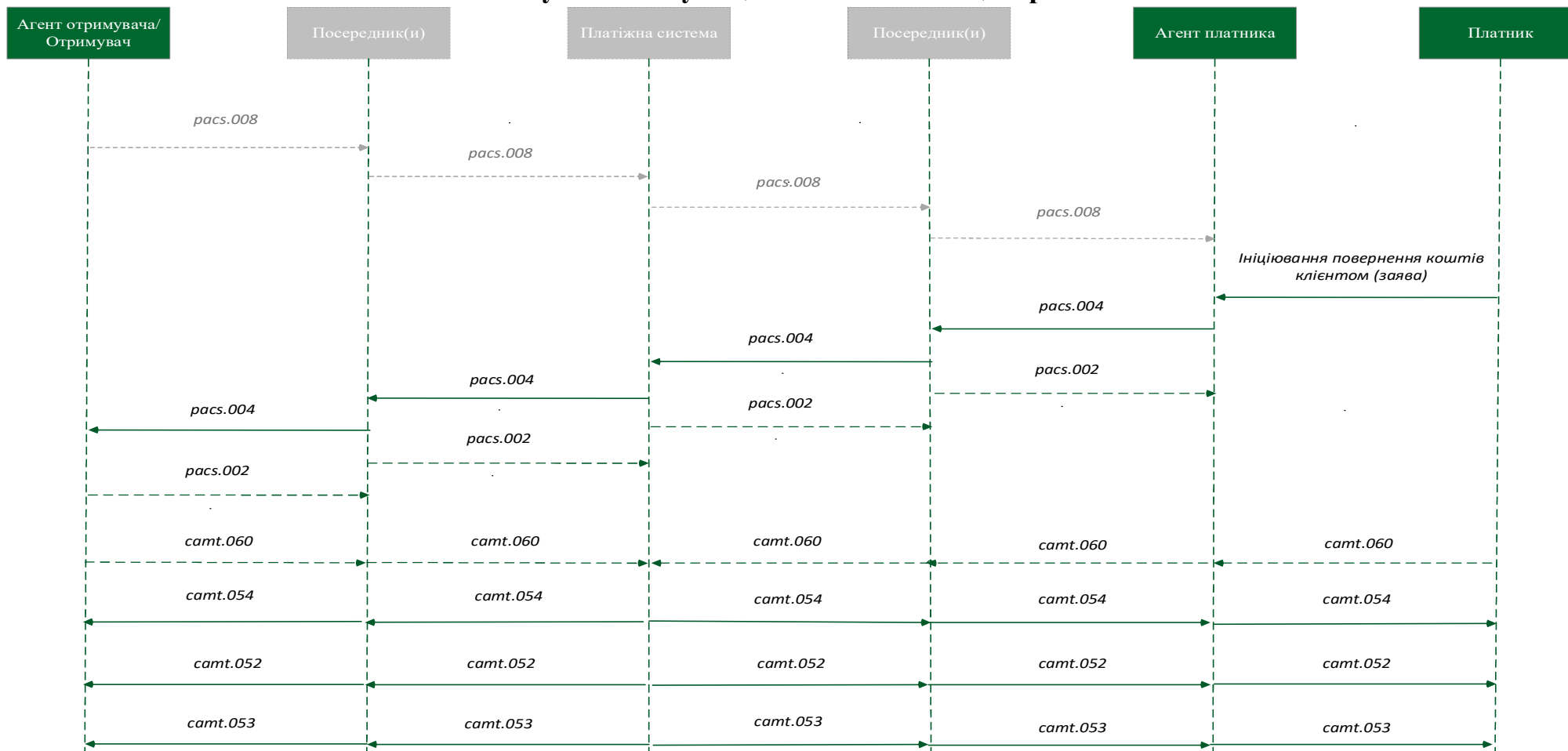
Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Сценарій 2.2 Повернення коштів – отримувач (при цьому його роль змінюється на роль платника) повертає кошти агенту платника (при цьому його роль змінюється на роль агента отримувача та отримувача).

Рисунок 59. Функціональна схема сценарію 2.2.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

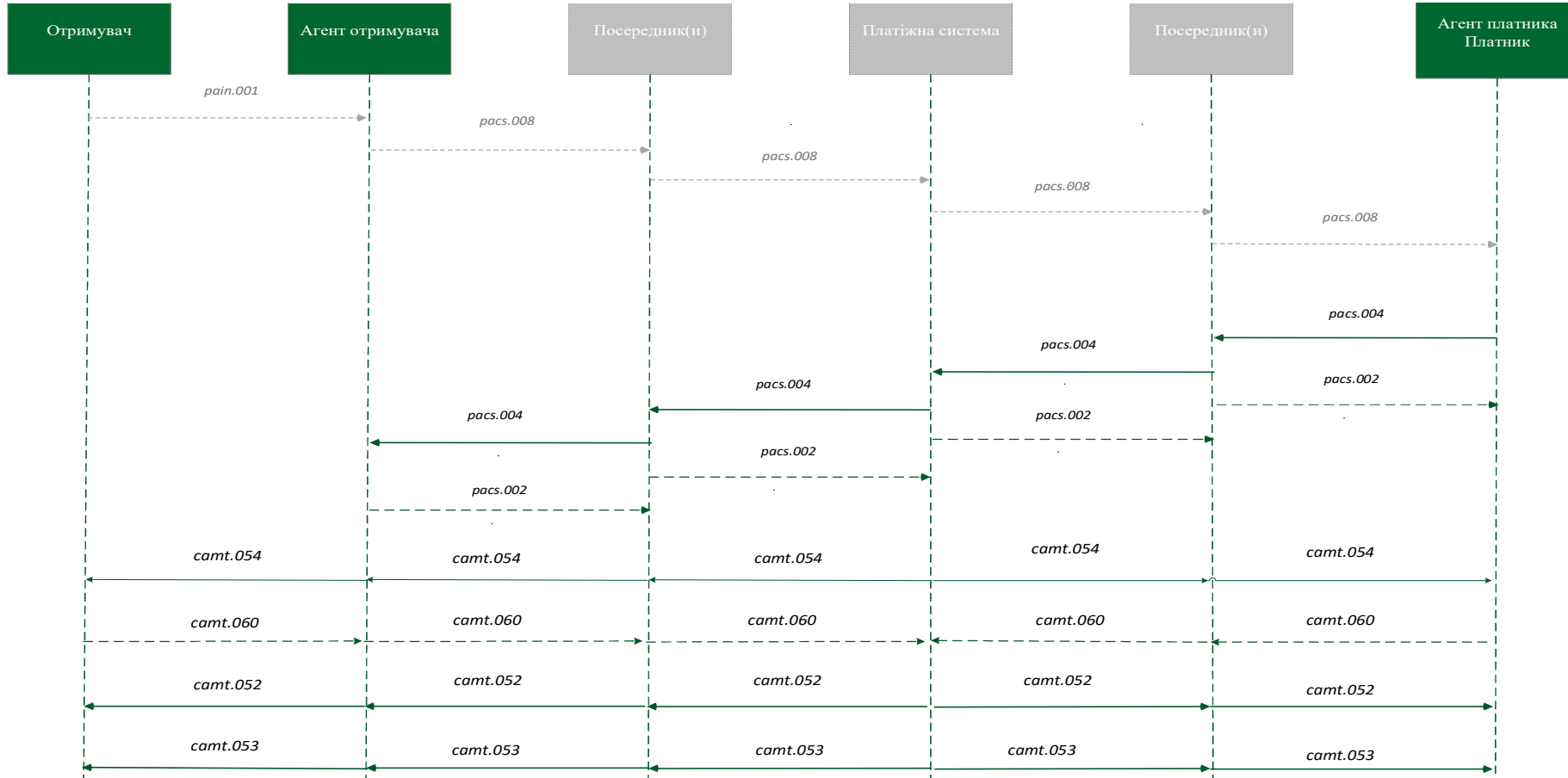
Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Сценарій 2.3 Повернення коштів – Агент отримувача / отримувач (при цьому його роль змінюється на роль агента платника/платника) повертає кошти платнику (при цьому роль платника змінюється на роль отримувача).

Рисунок 60. Функціональна схема сценарію 2.3.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

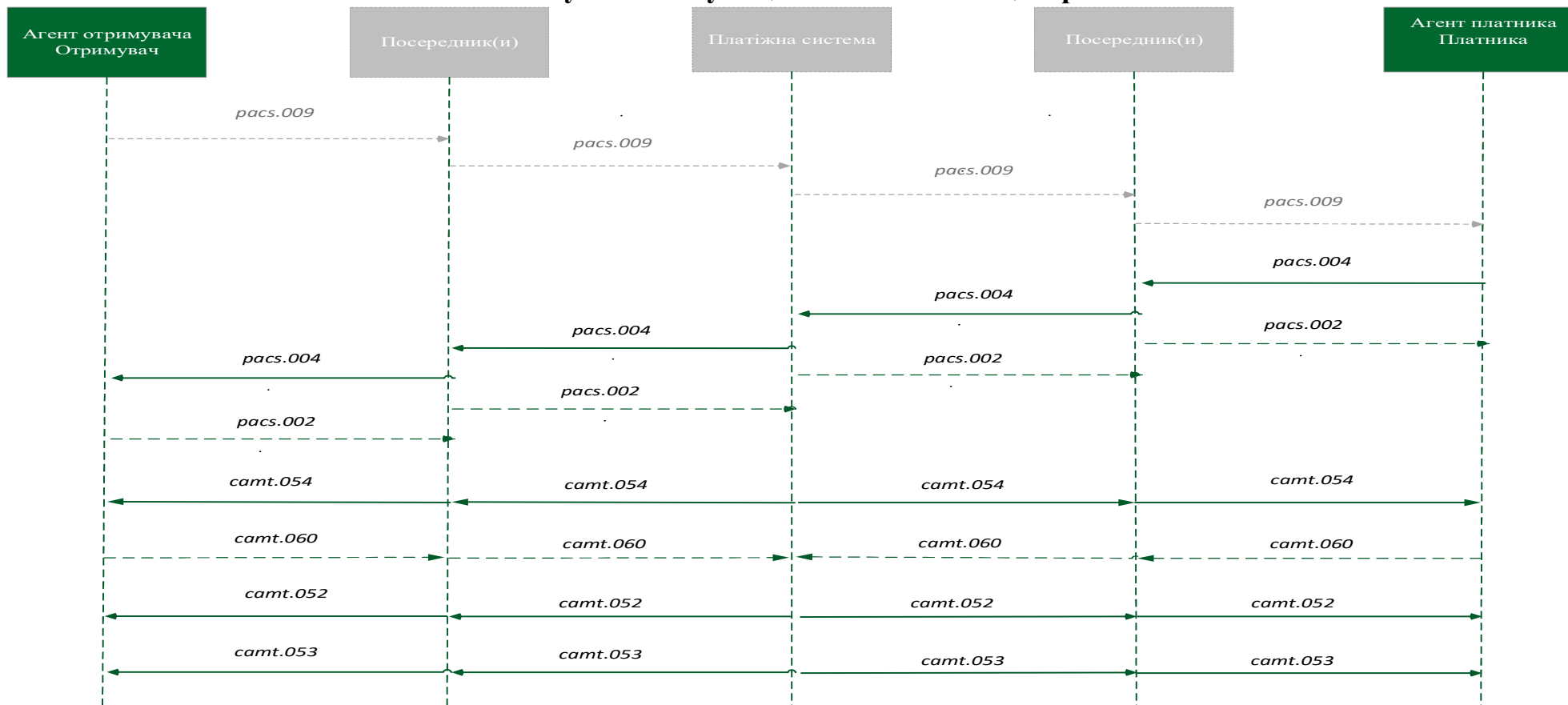
Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

Сценарій 3. Повернення коштів – агент отримувача/отримувач (при цьому він змінює роль на агента платника/платника) повертає кошти агенту платника/платнику (при цьому він змінює роль на агента отримувача/отримувача).

Рисунок 61. Функціональна схема сценарію 3.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
 Підписувач Шабан Олексій Володимирович
 Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000
 Дійсний до:05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

B/57-0001/17572
 від 23.02.2022 18:51

ДОДАТКИ

Додаток 1. Рекомендації до застосування елементів реквізитів у повідомленнях.

Місце розташування реквізиту в структурі XML по відношенню до інших реквізитів того самого рівня має відповідати XSD-схемі повідомлення та не може бути змінене.

Реквізити платіжних інструкцій/повідомлень, які представлені у вигляді EXCEL-таблиць, включають:

- 1) рівень реквізиту – рівень розташування реквізиту в структурі XML – файлу по відношенню до основного реквізиту;
- 2) назву реквізиту англійською та українською мовами;
- 3) XML-тег- кодована назва реквізиту відповідно до репозиторія ISO 20022;
- 4) опис – призначення реквізиту;
- 5) кратність - кодована інформація про обов'язковість використання та кількість повторювань реквізиту, де:

[1..1], [1..n], [1..*] – обов'язковий реквізит, який може повторюватися, відповідно, один, обмежену кількість або необмежену кількість разів;

[0..1] [0..n], [0..*] – необов'язковий реквізит, який може повторюватися відповідно, один, обмежену кількість або необмежену кількість разів.

Якщо реквізит зазначений як обов'язковий, то він обов'язково має міститися у повідомленні. Обов'язковість використання реквізитів визначається оригінальною схемою повідомлень ISO 20022, законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

- 6) тип даних та формат – формат значення, яке буде передане у XML (код, текст, дата, час тощо).

Символи {«choice», «або»} визначають необхідність вибору одного з варіантів.

Додаток 2. Приклади визначення ролей у повідомленнях.

Приклади наведено для розуміння ролей і ці приклади не є вичерпними.

ПРИКЛАД 1

Клієнт 2 укладає договір із Клієнтом 1 по наданню послуг Клієнтом 3. Іншими словами, Клієнт 2 є посередником між Клієнтом 1 та Клієнтом 3, при чому між Клієнтом 2 та Клієнтом 3 укладено відповідний договір.

Клієнт 2 отримує готівкові кошти від Клієнта 1 та має здійснити переказ цих коштів зі свого рахунку, який обслуговує Агент А, на рахунок Клієнта 3, який обслуговується в Агента Б.

Ініціатор – Клієнт 2
Фактичний платник – Клієнт 1
Платник – Клієнт 2
Агент платника – Агент А
Агент отримувача – Агент Б
Отримувач – Клієнт 3

ПРИКЛАД 2

Клієнт 1 здійснює переказ з власного рахунку, відкритого в Банку А, на користь Клієнта 2, рахунок якого обслуговується в Банку Б.

Ініціатор – Клієнт 1
Платник – Клієнт 1
Агент платника – Агент А
Агент отримувача – Агент Б
Отримувач – Клієнт 2

ПРИКЛАД 3

Клієнт 2 має отримати кошти від Клієнта 1, рахунок якого відкрито в Агента А (наприклад на підставі договору купівлі-продажу)

Розрахунки між клієнтами здійснюються через депозитний рахунок нотаріуса (рахунок якого обслуговується в Агента Б).

Ініціатор – Клієнт 1
Платник – Клієнт 1
Агент платника – Агент А
Агент отримувача – Агент Б
Отримувач – нотаріус

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572
від 23.02.2022 18:51

Фактичний отримувач – Клієнт 2

ПРИКЛАД 4

Клієнт 1 на підставі довіреності від Клієнта 2 здійснює переказ коштів з *рахунку, відкритого в Агента А на ім'я Клієнта 1*, на користь Клієнта 3, рахунок якого обслуговується в Агента Б

Фактичний платник – Клієнт 2

Ініціатор – Клієнт 1

Платник – Клієнт 1

Агент платника – Агент А

Агент отримувача – Агент Б

Отримувач – Клієнт 3

ПРИКЛАД 5

Клієнт 1 на підставі довіреності від Клієнта 2 здійснює переказ коштів (сплачує фінансові зобов'язання Клієнта 2) з *рахунку, відкритого в Агента А на ім'я Клієнта 2*, на користь Клієнта 3, рахунок якого обслуговується в Агента Б

Ініціатор – Клієнт 1

Платник – Клієнт 2

Агент платника – Агент А

Агент отримувача – Агент Б

Отримувач – Клієнт 3

ПРИКЛАД 6

Клієнт 1 на підставі довіреності від Клієнта 2 здійснює переказ коштів за Клієнта 3 (Клієнт 2 своїми коштами покриває фінансові зобов'язання Клієнта 3) з *рахунку, відкритого на ім'я Клієнта 2* в Агента А, на користь Клієнта 4, рахунок якого обслуговує Агент Б

Фактичний платник – Клієнт 3

Ініціатор – Клієнт 1

Платник – Клієнт 2

Агент платника – Агент А

Агент отримувача – Агент Б

Отримувач – Клієнт 4

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000B0460000

Дійсний до: 05.08.2023 11:28:47

Національний банк України

В/57-0001/17572

від 23.02.2022 18:51